

FORSLAG TIL FORTETTING OG SAMMENKOBLING AV

LILLEHAMMER SENTRUM AKSEN STRANDTORGET - LILLETORGET

EN MULIGHETSSTUDIE FRA 3RW ARKITEKTER
I SAMARBEID MED ØKOLOGI & BÆREKRAFT

Strandtorget - Lilletorget

Strandtorget - Lilletorget

1. A. B. C. D.
E. F. G. H. I. J.
K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

73A / 51 V

Generell dokumentstruktur

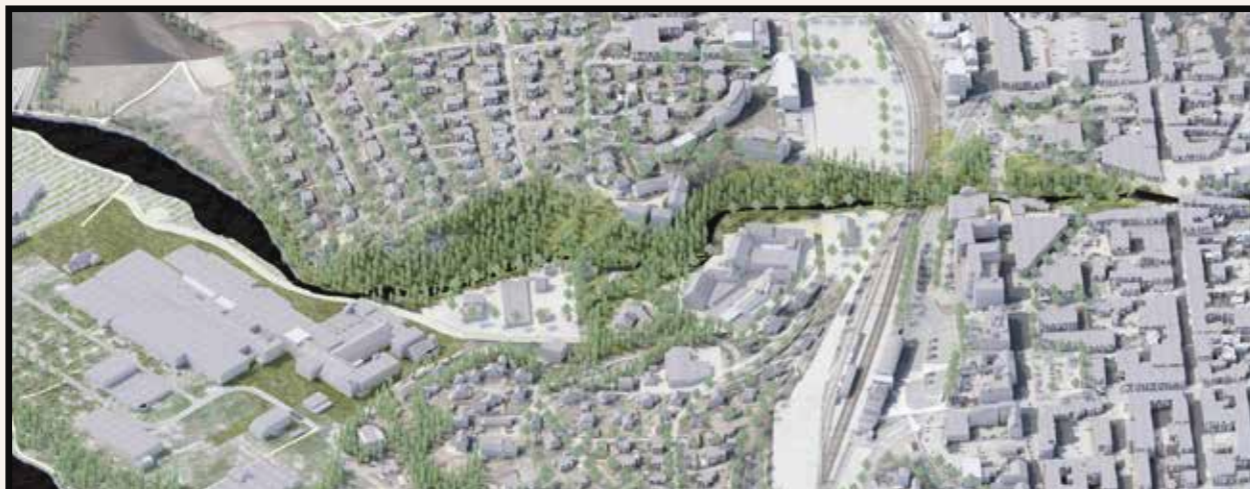
[1] [Introduksjon]

[2] [Prinsipper]

Equalizing city-center (New floor and urban design)	Revitalising green structure (River boardwalk)
Using topographical challenge (Upper plateau in underground parking)	Increasing connectivity (Crossings)
Increasing connectivity of residential neighborhood (Walkability and porosity)	Evolving 'Big box' identity associated to parking sprawl and car commute
Using topographical challenge (Cliff for a biological canopywalk)	Diversification (Mixed-use)
Overcoming infrastructural boundaries (Road)	Increasing connectivity (Crossings)
Revitalising green structure (River boardwalk)	Intensification instead of sprawl
Transforming industrial heritage	

[3] [Masterplan]

[4] [Karakterområder]

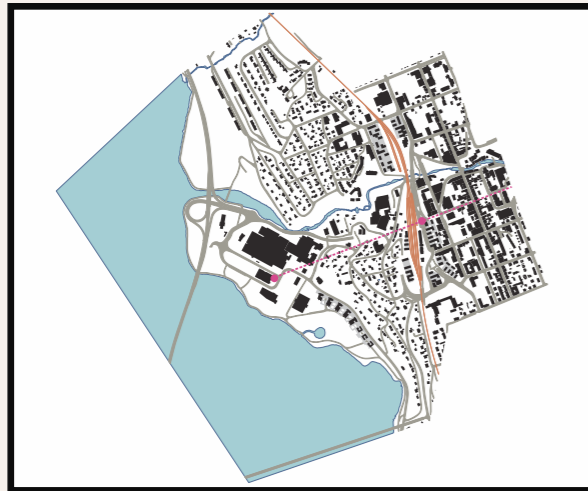

[1] INTRODUKSJON

[1] Introduksjon

[Områdeanalyse]

[Tidligere Studier]

INNLEDENDE DIAGRAMMER

Områdeanalyse: areal og eiendom

0m 100m 500m

AREAL

0m 100m 500m

EIENDOM

INNLEDENDE DIAGRAMMER

Områdeanalyse: topografi og samferdsel

Strandtorget - Lilletorget

0m 100m 500m

AREAL

0m 100m 500m

SAMFERDSEL

Mulighetsstudie Lillehammer

INNLEDENDE DIAGRAMMER

Områdeanalyse: bystruktur og eksisterende planer

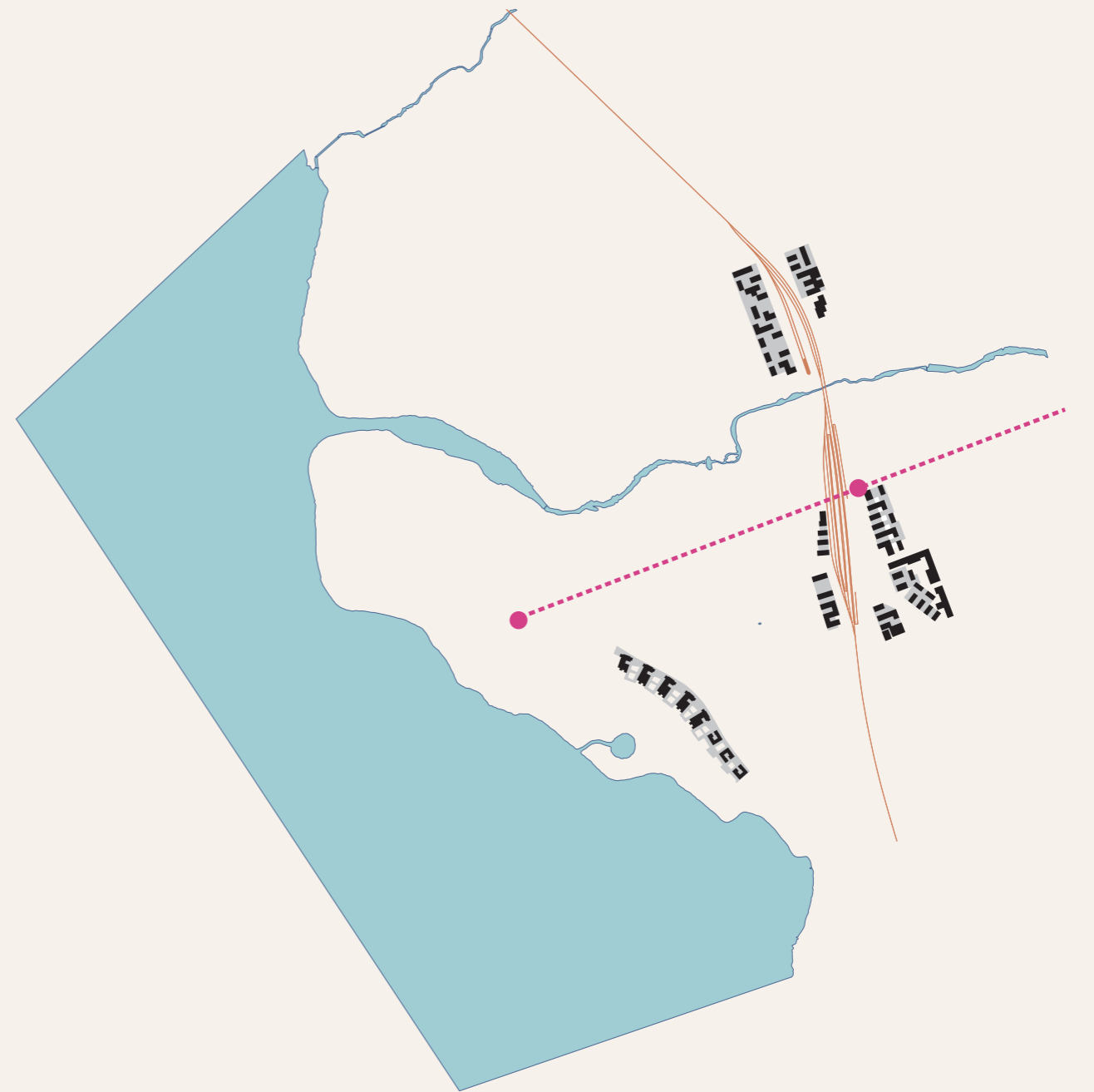
Strandtorget - Lilletorget

0m 100m 500m

BYGNINGSMESSIGE FOTAVTRYKK

Mulighetsstudie Lillehammer

0m 100m 500m

EKSEMPLER PÅ PLANER OG STUDIER

INNLEDENDE DIAGRAMMER

Områdeanalyse: prosjekter og begrensninger

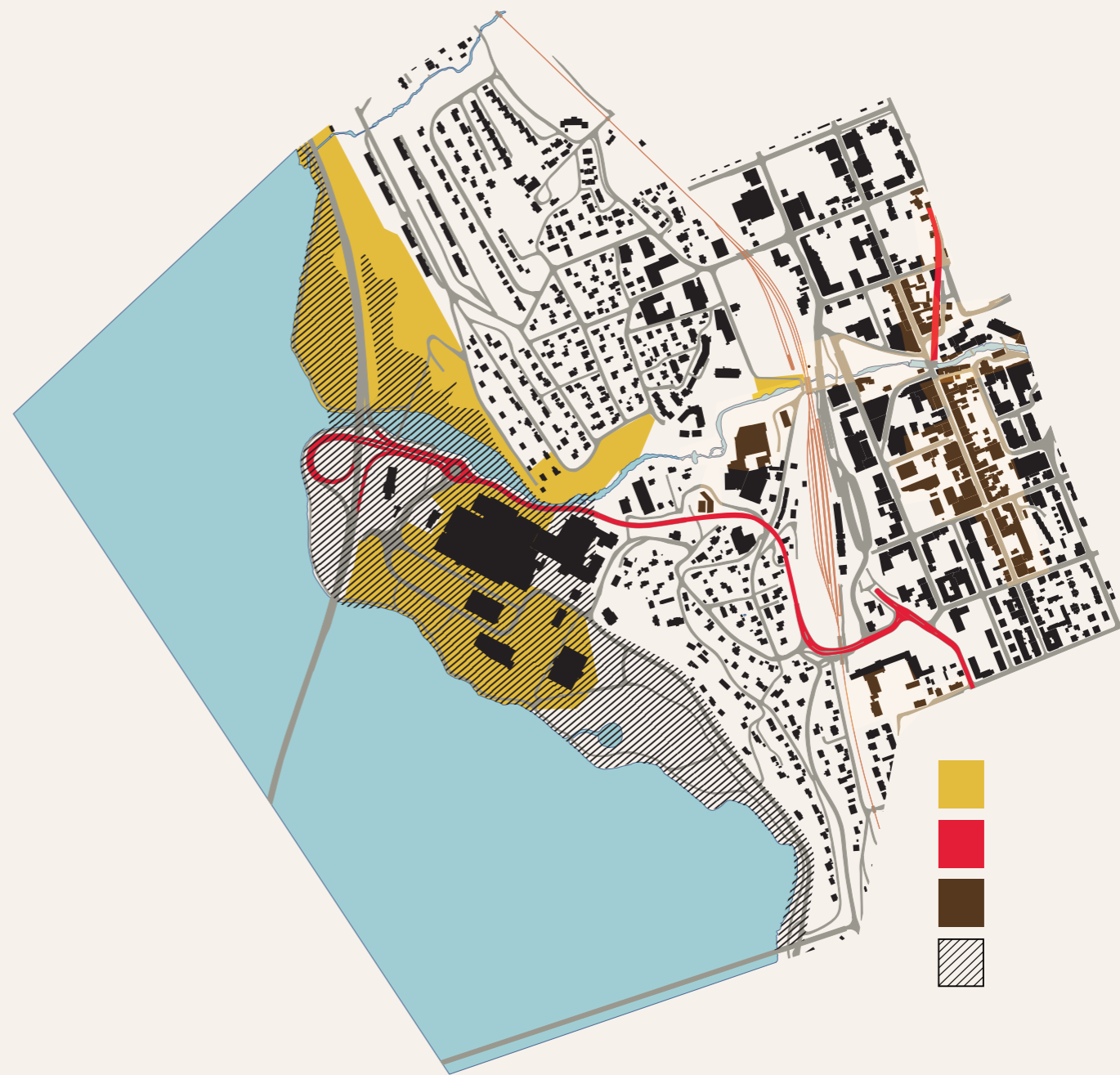
Strandtorget - Lilletorget

0m 100m 500m

NYE PROSJEKTER

Mulighetsstudie Lillehammer

0m 100m 500m

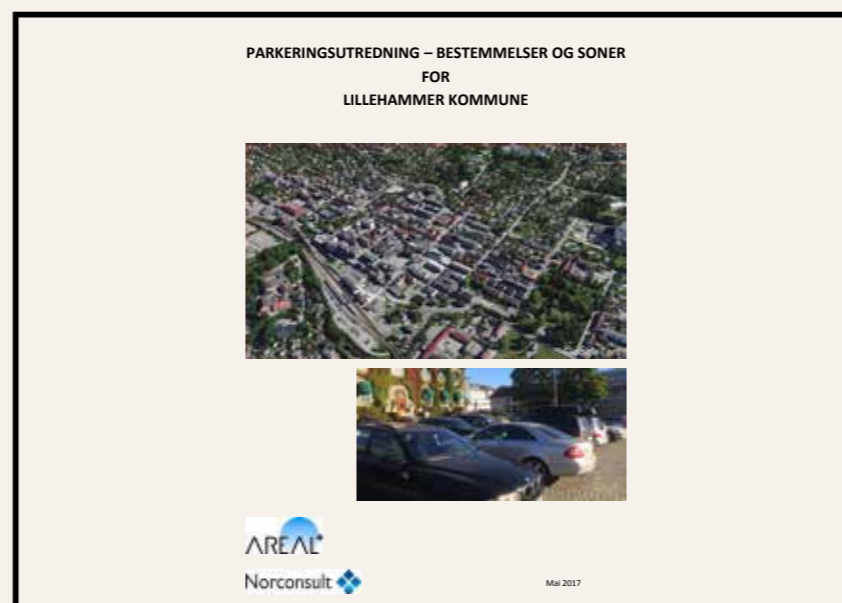
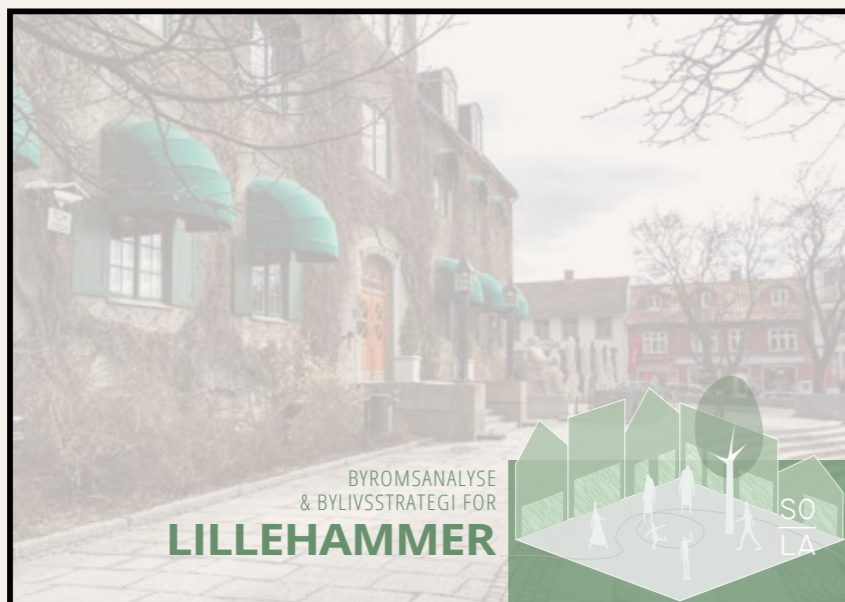
FLOM, KULTURMINNER OG

FORURENSING

TMA/SAV

EKSISTERENDE STUDIER

Områdene er grundig utredet tidligere

Gågata er en sentral del av Lillehammer sentrum. Gaten har gode kvaliteter som møteplass og sosialt rom. Med små grep og detaljer gir den rom for et variert folkeliv. Butikkene gjør det interessant å gå der, og bredder og rytme gjør det mulig å stoppe opp og slå av en prat.

Ned fra Lilletorget går sti og gangveg under tyngre infrastruktur. De tre større broene kan gi utfordringer knyttet til hvordan området oppleves som trygt og oversiktlig. Samtidig gir broene tørre, skjermete områder som også innehar kvaliteter for noen. Ved å tilføre kvaliteter og belysning vil området fremstå som mer attraktivt, noe som igjen vil generere flere brukere og den kritiske masse som skal til for at området skal oppleves som levende.

Ved Lilletorget ender gågata, og torget har en sentral posisjon for kollektivtransport. Selve torget fremstår som underutnyttet, samtidig har det en åpenhet som kan invitere til ulike bruk. Ved utprøving av ulike muligheter kan torget finne sin rolle og utformes og tilføres kvaliteter i tråd med dette.

De store grøntområdene ved vannet åpner for mange aktiviteter og høy bruksfrekvens. Deler av områdene er godt tilrettelagt for aktiviteter og tilbyr variert trening og rekreasjon. Ikke minst er det åpnet for mange ulike brukere og med lav terskel for bruk. Samtidig ligger områdene litt unna den type bebyggelse som tilfører en følelse av oversikt, trygghet og positiv sosial kontroll.

Bruparken ligger sentralt i Lillehammer og har store kvaliteter mellom bystrukturen og Mesna. Deler av området er opparbeidet, mens deler er delvis gjengrodd. Kvalitetene til området er på langt nær fullt utnyttet og det foreligger planer for hvordan området kan åpnes opp og i større grad aktiviseres som en del av sentrumsstrukturen og nettverket av plasser, parker og traséer for myke trafikanter.

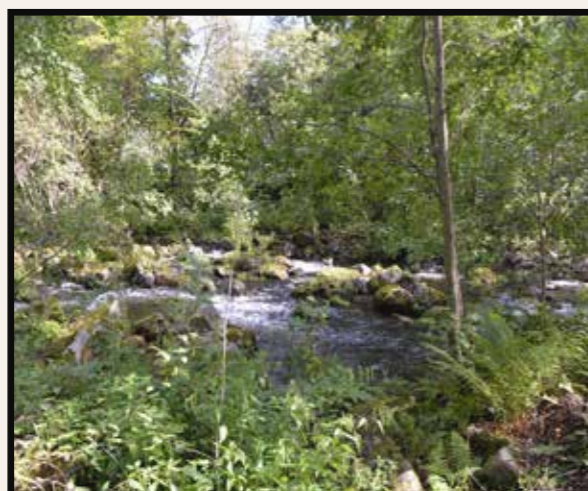

Med lav vinkel på solen er det begrenset med sol som når bakken. Snøen er også med på å understreke det skrånende terrenget. Langs nedre del av Mesna er Gudbrandsdalens uldvarefabrikk et dominerende innslag. Det er utfordringer knyttet til fremkommelighet for store leveranser til fabrikk på smale vinterveier.

STEDER LANGS AKSENE

Urbane steder, infrastruktur og uformelle grønne strukturer

[2] PRINSIPPER

[2] Prinsipper

[Generelt]

[Utfordringer og strategier]

[Regional kontekst]

[Gridd og urbane sammenhenger]

[Parkering]

[Økologi]

[Soner]

[Elveparken]

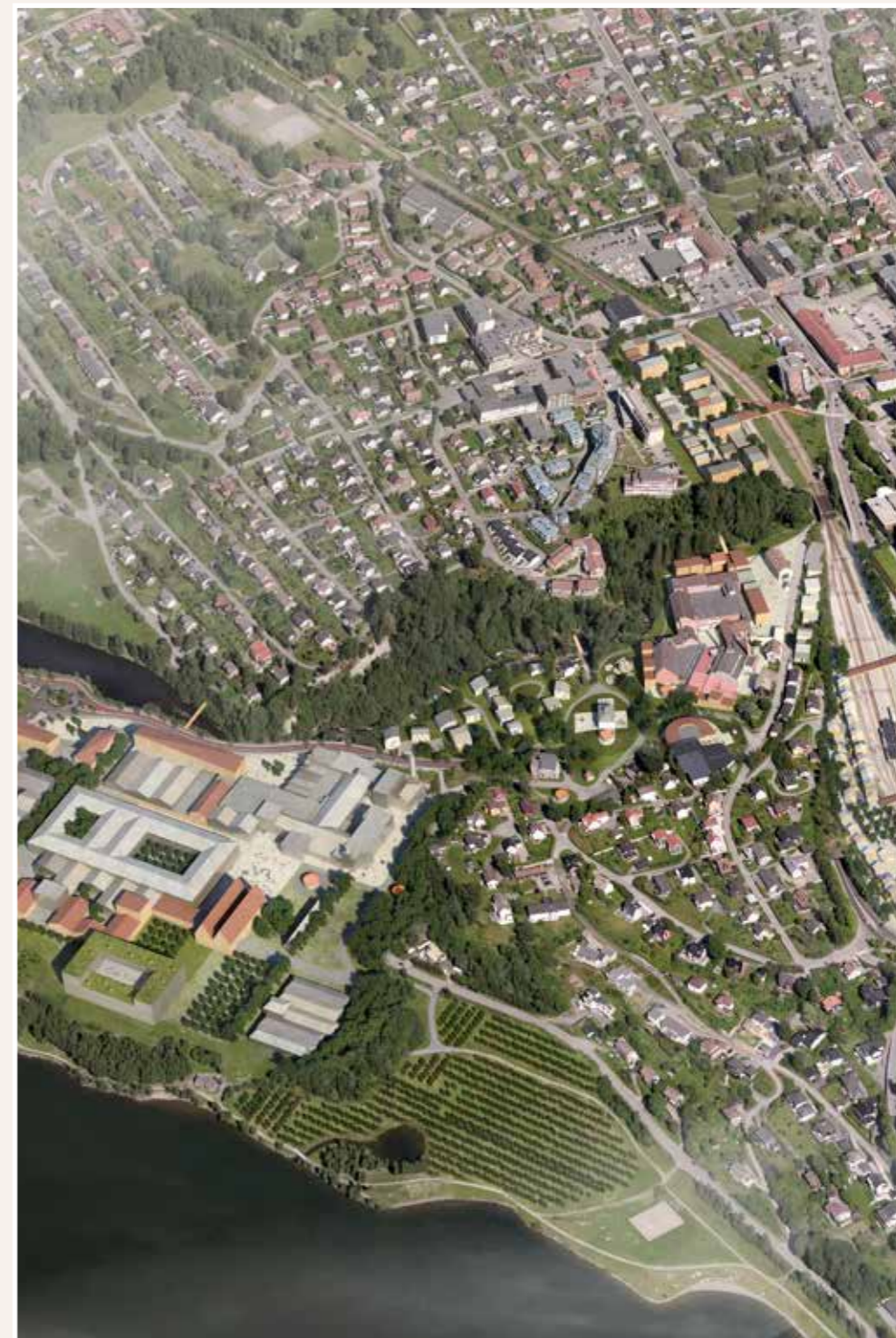
GENERELT

Utvalgte mål for Lillehammerregionen - Regional plan for verdiskaping

- Lillehammerregionen skal være Europas mest komplette region for vintersport og opplevelser.
- Lillehammerregionen skal være Norges mest attraktive og kompetente fritidsboligregion.
- Lillehammerregionen skal være en klar preferanse for folk som ønsker utmarksbaserte opplevelser.
- Lillehammer skal være nasjonalt kjent som en IKT-region, og regionen har sammen med Gjøvik en internasjonal posisjon innen utvalgte nisjer innen IKT.
- Lillehammerregionen skal ha et næringsveiledningsapparat som er et effektivt virkemiddel for å stimulere til nye etableringer og vekst i eksisterende virksomheter. Stikkord for å lykkes er samarbeid og kompetanse.
- Lillehammerregionen skal beholde sin posisjon som en av Norges mest attraktive bo- og arbeidsregioner.
- Lillehammerregionen skal være en attraktiv lokasjon for nasjonale og internasjonale coproduksjoner, og ha en tydelig nasjonal posisjon innen utvikling av film- og TV-produksjoner rettet mot barn og unge.
- Lillehammerregionen skal ha en ledende nasjonal posisjon som innovativ industriell bioøkonomiregion.

Eksisterende situasjon i Lillehammer

Foreslått visjon for Lillehammer

BYMESSIG KONTEKST

Mål for Lillehammer

- 10-minutters-byen – den levende og kompakte byen der det viktigste kan nås innen 10 minutter

- Det er ehov for økt satsing på bygging av leiligheter. En stor andel av nye boliger bør lokaliseres innen 10 minutters reise med sykkel fra Storgata

- Arbeidsplass- og besøksintensiv næring bør lokaliseres nær Skysstasjonen / Storgata i tråd med visjonen om 10-minutters-byen

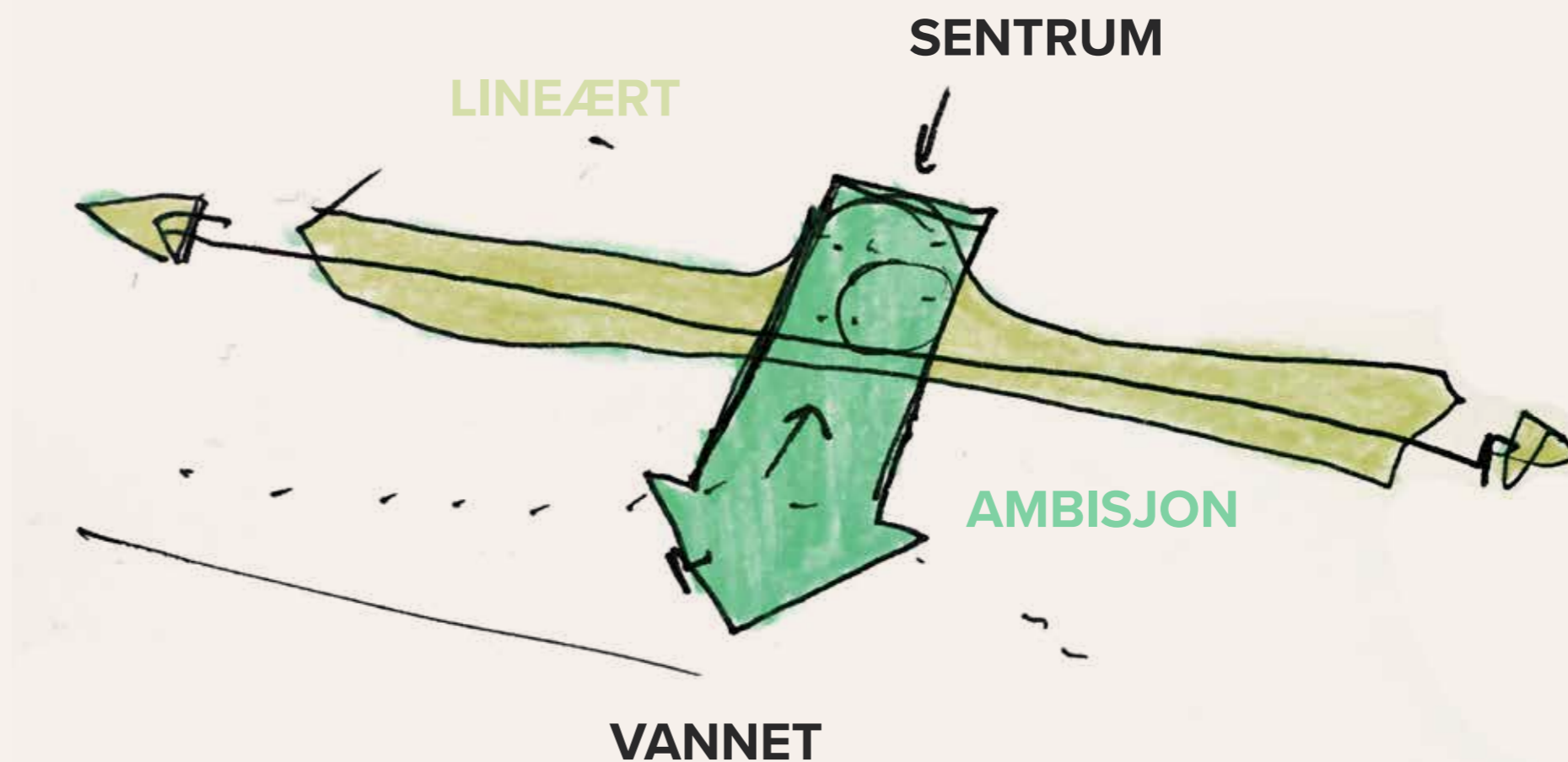
- Strategier og tiltak skal ivareta ønsket balanse mellom sentrum, bydeler og eksisterende kjøpesentre.

- Det er behov for å styrke og videreutvikle den blå-grønne strukturen i byen og slik at befolkningens behov for grønne rekreasjonsområder ivaretas

- Transportsystemet må tilrettelegge for visjonen om 10-minutters-byen og slik at veksten i persontransporten kan tas av kollektivtrafikk, sykkel og gange.

- Skysstasjonen og nærområdet må videreutvikles som kollektivknutepunkt med et mangfold av funksjoner

- Parkeringsnormer med krav til nybygg bør stimulere til å utvikle sentrum og sentrumsnære arealer til byutviklingsformål; boliger og arbeidsplasser

SOSIAL BÆREKRAFT

Fokus på de felles uteområdene

Sosial bærekraft handler i stor grad om å skape gjestfrie, inviterende områder, åpenhet, tilgjengelighet, trygghet og aktivitet.

Det er mennesker som er grunnlaget for et levende og attraktivt sentrum

Fortetting står i et spenn mellom på den ene side å generere kritisk masse og flere aktiviteter, på den annen side kan det strupe tilgang på offentlige rom og møteplasser. Målet er et «ja takk – begge deler».

Viktig for det sosiale er: Nabolag (sammensetting), Boligen, Arenaer som jobb/skole/ handel/ uteareal/m.m.), Elementer som gjør områdene egnet til formålet, Kvaliteter, og ikke minst sammenhenger mellom områdene.

Tidsdimensjonen er også sentral. Områdene skal utvikles over lang tid og må fungere god også underveis i prosessen. Områder må få tilstrekkelig stabilitet, de må modnes, og de må fungere i ulike faser og til ulike årstider.

Sentrum er hele byens nabolag. Den første halvannen etasjen er viktig, inngangene og hvordan bygget møter bygulvet. Fasader som er spennende gir noe tilbake til byen. Byrommene må utstyres med de elementene, kvalitetene som trengs for at

de skal kunne brukes godt i de sammenhengene de inngår i.

Stedene er arena for ulike aktiviteter, både innendørs og utendørs. Noen aktiviteter er planlagt, noen spontane, ønskede, eller uønskede. Plassene må åpnes opp og aktiviseres for å kommunisere sine muligheter.

Stedene må få de elementene, den møblering, som skal til for at de blir brukbare, at plassen kan brukes til de formålene, og av dem, den er tiltenkt. Her er ikke minst trygghet og riktig belysning viktig.

Kvaliteter handler om at stedet med sine elementer blir attraktivt for den bruk, og de brukere, det er lagt opp for. Eksempelvis at det er stort nok, solrikt nok, skjermet fra vær, solide materialer som gjør dem velegnet for bruken, og at områdene oppleves gjestfrie og med egenart og identitet.

Sammenhenger handler om relasjoner mellom steder, ode overganger mellom dem. det kan være gang- og sykkelveier, turveier, at man kommer seg til steder på gode måter, at det dannes grønne korridorer som henger sammen, at tilgrensende områder bygger opp rundt og styrker hverandre. At traséer mellom områdene er gode og inviterende. At det ikke ligger barrierer mellom funksjonelt sammenhengende områder,

og at stedene har en tydelig karakter slik at man vet hvor man er.

Sosial bærekraft er både viktig, billig og omdømmeforbedrende:

Først og fremst er det viktig for fremvekst og stimulering til fellesskap, helse, trygghet, sosiale nettverk, trivsel, aktivitet, mosjon, sosial kontroll, ansvarlighet, og en følelse av eierskap.

Å planlegge og bygge for sosial bærekraft koster lite, og reduserer samtidig samfunnsmessige kostnader i forbindelse med hærverk, kriminalitet, overvåkning, vektere, rus, helseutfordringer, skolefravall, ensomhet og isolasjon.

Sosial bærekraft er viktig for

et områdets omdømme. Det er med på å gi Identitet til byen, beder opplevelse av sentrum, velfungerende gater og plasser skaper gode assosiasjoner til det som skjer i byggene rundt plassen, noe som igjen stimulerer til økt bruk og handel.

Det er menneskene som er grunnlaget for et levende og attraktivt sentrum. Vi som mennesker skaper vår forståelse av stedene gjennom våre sosiale erfaringer. Bebyggelse og fysiske tiltak kan stimulere til slike gode erfaringer.

KVARTALSTRUKTUR OG URBANE FORBINDELSER

Utvide den eksisterende infrastrukturen og gjenopprette urbane forbindelser

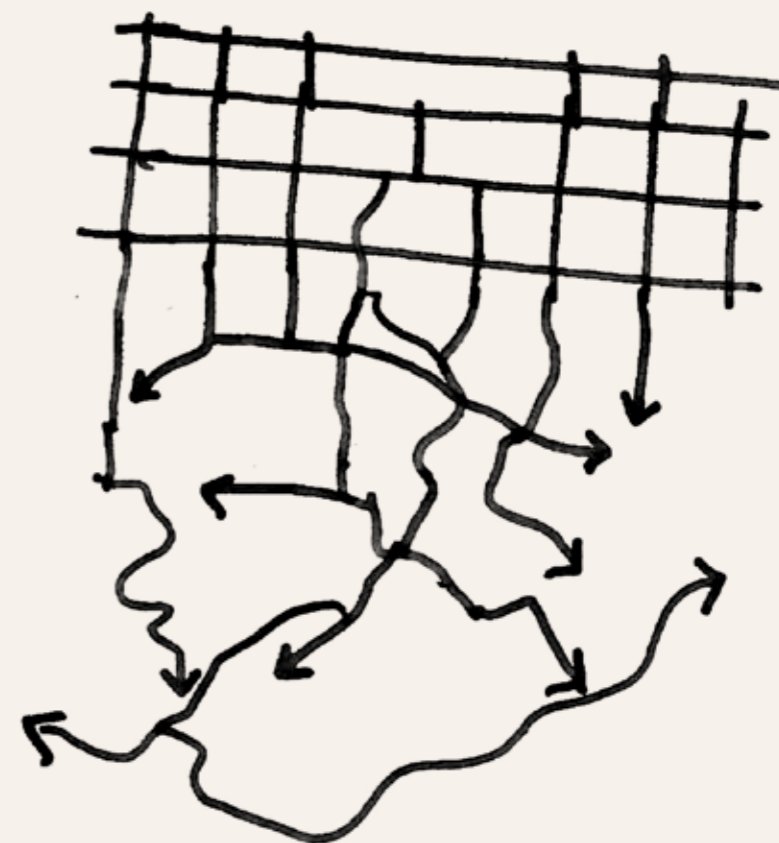
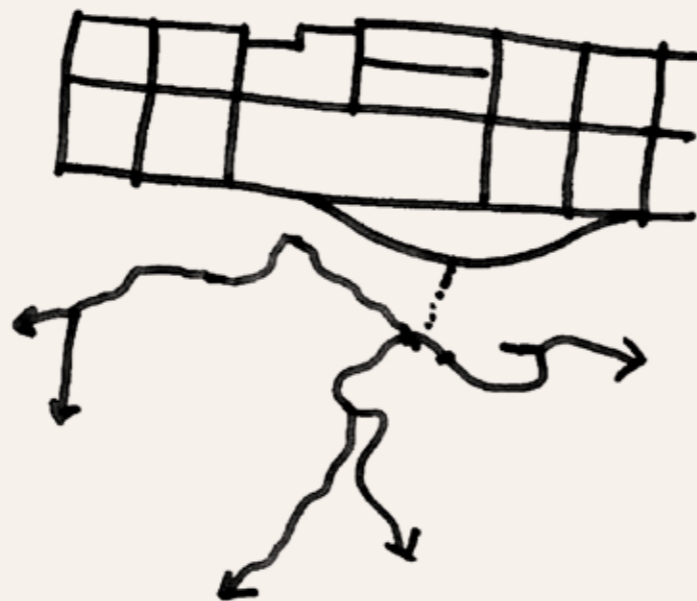
For å nå mål om:

- 10-minutters-byen
- Flere leiligheter i sentrum
- Riktig næringsvirksomhet på rett sted
- Balansert utvikling av handel og service
- Styrke de blå-grønne strukturene
- Persontransport ved kollektivtrafikk, sykkel og gange
- Hensiktsmessig og aktiv parkeringspolitikk

Forleng Lillehammers kvartalstruktur innover Lurhaugen og Skysstasjonen

Skape et finmasket nettverk av veier, gang- og sykkelveier, stier og snarveier nedover mot Strandtorget og vannet, og på tvers av Mesnadalen

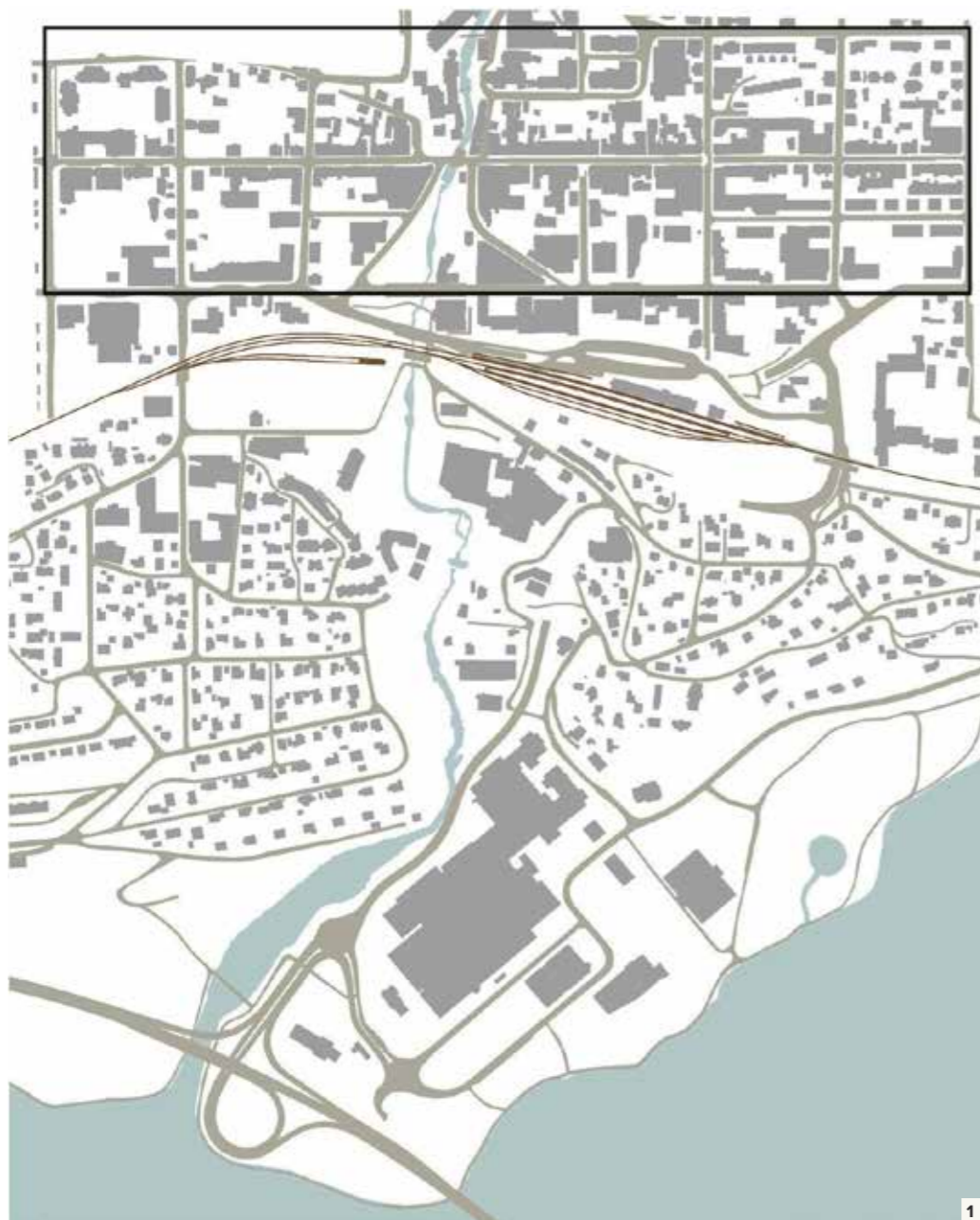
Åpne for et sammenhengende nettverk, god dekning og forhøyet bruksfrekvens. Et mer attraktivt nettverk vil generere flere brukere, noe som igjen gjør at områdene oppleves som tryggere og mer attraktive.

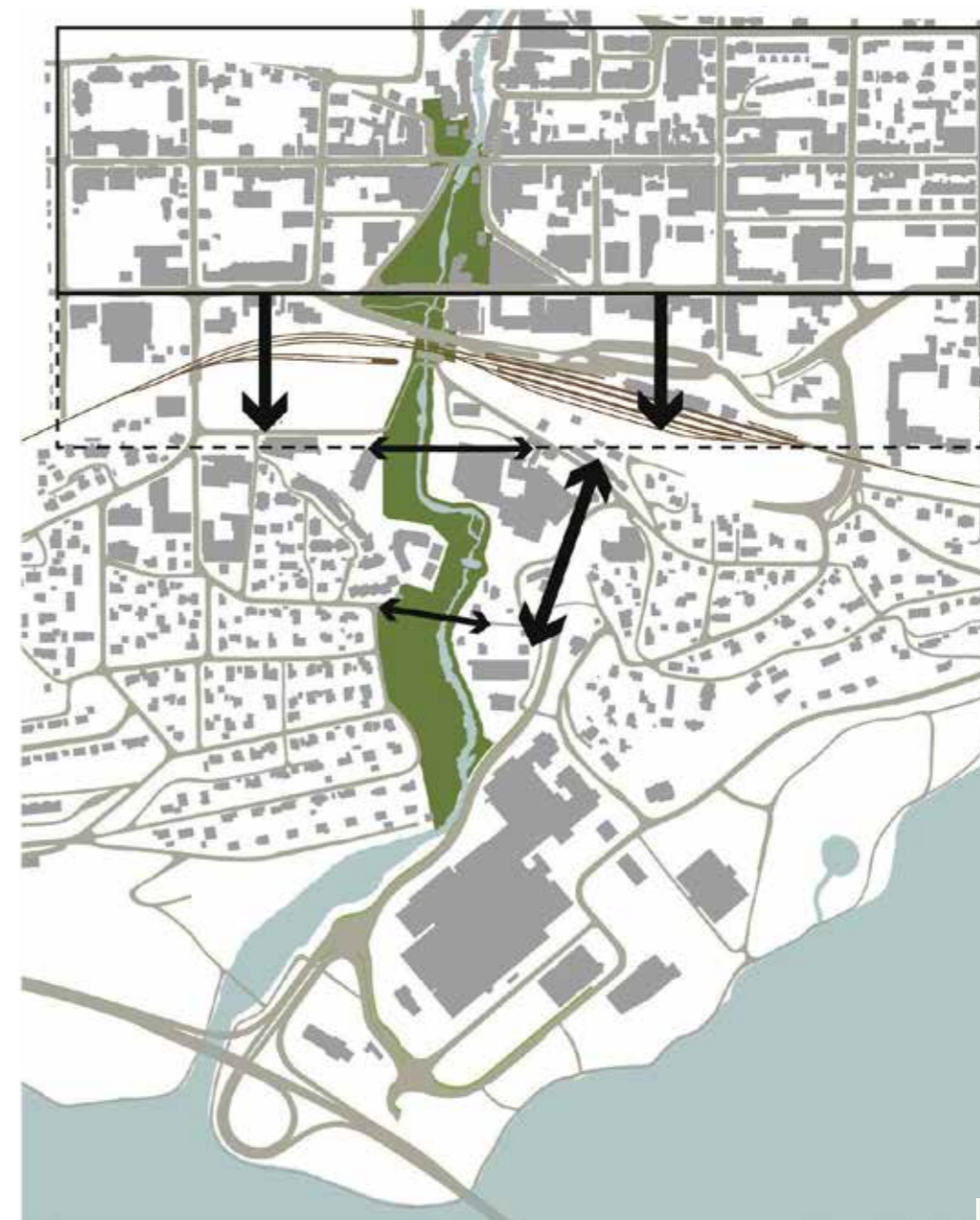
KVARTALSTRUKTUR OG URBANE FORBINDELSER

Utvide den eksisterende infrastrukturen og gjenopprette urbane forbindelser

I eksisterende situasjon ligger det sentrale sentrum innen en kvartalsstruktur sentrert rundt Storgata. Kvartalsstrukturen gjør byen lett leselig og enkel å navigere i. Kvartalsstrukturen brytes når man

nærmer seg Mesna og jernbanen. med brudd i kvartalsstrukturen brytes også sammenheng og kontinuitet i traséene.

Forlengelse av kvartalsstrukturen ned mot, og over, jernbanen, er med på å utvide helheten i sentrum. Ved tilpasninger kan også traséer på tvers av Mesna og nedover mot Sorgendal kobles på kvartalsstrukturen

på en organisk måte. Dette skaper en lesbar og myk overgang mellom den stramme kvartalsstrukturen og de mykere, mer topografisk tilpassete strukturene langs Mesna og øvre del av Sorgendal.

KVARTALSTRUKTUR OG URBANE FORBINDELSER

Utvide den eksisterende infrastrukturen og gjenopprette urbane forbindelser

3

Overgang fra kvartalsstrukturen skjer i møte med en grønn akse. Både langs Mesna og vestre del av Sorgendal fremstår områdene som overveiende grønne. Forbindelser gjennom disse områdene

søkes koblet med grøntstrukturen for gjensidig å styrke kvalitetene. Deler av taséene vil ha kvaliteter for rekreasjon og opplevelser, mens

4

Forbindelsene knytter det gamle sentrum sammen med områdene ved Strandtorget. Overgangene mellom områdene medieres av traséene og de endringer i bebyggelsesstruktur de legger tilrette

for. Forbindelsene vil òg være med på å binde grøntstrukturen sammen med Strandpromenaden og områdene langs vannet. Igjen vil dette kunne føre til gjensidig høyere bruksfrekvens.

VEISYSTEM OG PARKERING

Konsept for nytt veisystem, kryssløsning og parkering med tilkomst direkte fra ulike lokaliteter i byen

MÅL

Transportsystemet skal tilrettelegge for visjonen om 10-minutters-byen slik at veksten i persontransport kan tas av kollektivtrafikk, sykkel og gange. Infrastrukturinvesteringer bør først og fremst tilgodese disse transportformene. Busser må sikres framkommelighet i vegnettet, gjennom prioritering i kryss og på strekninger hvor det kan oppstå kø i vegnettet. Et sammenhengende sykkel og gangvegnett må etableres.

Parkeringsnormer med krav til nybygg bør stimulere til å utvikle sentrum og sentrumsnære arealer til byutviklingsformål; boliger og arbeidsplasser. Nye, felles parkeringsanlegg tett på Lillehammer sentrum kan gi stordriftsfordeler og redusere det samlede behovet for parkeringsplasser.

KONSEPTET

Dagens kryss på E6 skal omgjøres til en ordinær rundkjøring. En arm fra denne kan trekkes sørøstover og eksisterende rundkjøring her omgjøres til T-kryss for å bygge opp om stedets nye urbane karakter. Krysset kan betjene avkjøring fra Strandtorget. Veien fortsetter i eksisterende veitrasé til påhugg for ny tunnel sørøst for Sorgendal transformatorstasjon. Deler av strekningen bør gå under lokk for å frigjøre areal og redusere støytfordringer.

Fra tunnelpåhugg går veien i fjell til rundkjøring, også den i fjell, der to armer kobles på i nord-syd gående retning. Armene kommer opp sørøst for Bankenkrysset og eksempelvis ved Nordregate i nordvest (flere alternativer er mulig). Det er mulig å trekke en arm mot nordøst, i retning sykehusområdet.

Mesnadalsarmen er et fredet veianlegg med begrensninger på endringer, men kan ev. kobles fra veinettet og omgjøres av en lokal «highline», en grønn gang og sykkelvei, eller benyttes som kollektivakse. Eksisterende vei sør på Strandtorget omgjøres av gang- og sykkelvei og kobler effektivt sammen eksisterende strukturer for myke trafikanter.

På tunnelsystemet kobles det tre eller flere parkeringshaller i fjell. Én som betjener Strandtorget, én som betjener Skysstasjonen og én som betjener sentrum. Til sammen i første rekke ca. 1 500 parkeringsplasser, med mulighet for senere utvidelser. Parkeringshallene dekker inn parkeringsplasser som forsvinner ved fortetting, samt den ekstra etterspørsel som følger av flere boliger, arbeidsplasser og mer handel i sentrum.

Parkeringsystemet kan gi oppganger mot Storgata og Skysstasjonen med heis/ rulletrapp, og mot Strandtorget

med gangveg/rullebånd. Flere oppganger er mulig og kan plasseres nøyaktig i bybildet. Det kan òg være mulig å koble varelevering til parkeringsanlegget, kanskje spesielt relevant for Gudbrandsdalen Ullvarefabrikk, hvor eksisterende veiforbindelser er utfordrende.

ARGUMENTASJON

Fortetting i sentrum gir økt press på et veisystem som er i ferd med å nå kapasitetsgrensen. En rekke utredninger peker på løsninger med enten begrenset effekt eller som er arealkrevende og lite urbane.

Forslaget vil bidra til å løse utfordringer med kapasitet Mesnadalsarmen, Bankenkrysset og krysset Løkkegata-Fåberggata, spesielt ift. oppstuing og framkommelighet for kollektiv. Forslaget vil og redusere mengden gjennomfartstrafikk i Kirkegata-Fåberggata. Videre utvikling av Strandtorget vil også være avhengig av en bedre trafikkavvikling

Behov for parkering som følge av fortetting er vesentlig må dekkes på annen måte enn overflateparkering. For utviklingen av Lillehammer som regionalt senter og reiselivsdestinasjon er det også behov for en slik lettvinnt og god tilkomst til parkering i sentrum.

- Parkeringsanlegg i fjell
- Heis / Heishus (tilkomspunkt for parkering)
- Nye veier
- Nye veier i fjell / tunnel

VEISYSTEM OG PARKERING

Konsept for nytt veisystem, kryssløsning og parkering med tilkomst direkte fra ulike lokaliteter i byen

Fotavtrykk av infrastruktur ved Strandtorget før omlegging av E6 til lokalveg med forslag til utvikling. Veganlegget legger beslag på store arealer og tilgjengelige grøntareal er støyutsatt.

Fotavtrykk av infrastruktur ved Strandtorget etter omlegging av E6 til lokalveg med forslag til utvikling. Store grøntområder blir tilgjengelig og støynivået blir redusert som følge av mindre trafikk.

LANDSKAPSØKOLOGI

Sammenheng av landskapsøkologianalyse

Lillehammer ligger på østkysten av den nordlige enden av Mjøsa, hvor Lågen renner ut. Klimaet er kontinentalt, med høye sommertemperaturer og lave vintertemperaturer. Innsjøen ligger 123 m over havet, og byen ligger på en vestvendt ås side, hvor sentrum ligger 30-40 m over sjøen. Nord i sentrum går Mesna. Elven ligger i en kløft der den går gjennom byen, men renner ut i en meanderende lene der den munner ut i Mjøsa. Det er ørret i elven. Berggrunnen er sandstein med kvartsitt og skifer, harde bergarter som gir lite næring til jordsmonnet, men som er noe permeabelt og som derfor gjør at grunnvannspeilet kan ligge noe lavere enn grunnfjelllets overflate. Tykke moreneavsetninger i hele området gir i tillegg god fordøyning og derenering.

En kombinasjon av tykke avsetninger og mikroklima gir området utmerkede forhold for varme- og næringskjær flora og jordbruk, sammenlignet med andre steder av tilsvarende høyde og breddegrad. Dette er et av de nordligste steder med bredbladet løvskog i verden, og den høyeste liggende på denne breddegraden. Flere planter og dyr som har et av de nordligste habitatene i området, vil sannsynligvis ha genetiske tilpasninger til lokale forhold, som årlig variasjon i dagslys og korte sesonger.

Det er en viktig økologisk implikasjon av disse lommene av artsrike og produktive økosystemer som du finner langs Mjøsa, langs Mesna,

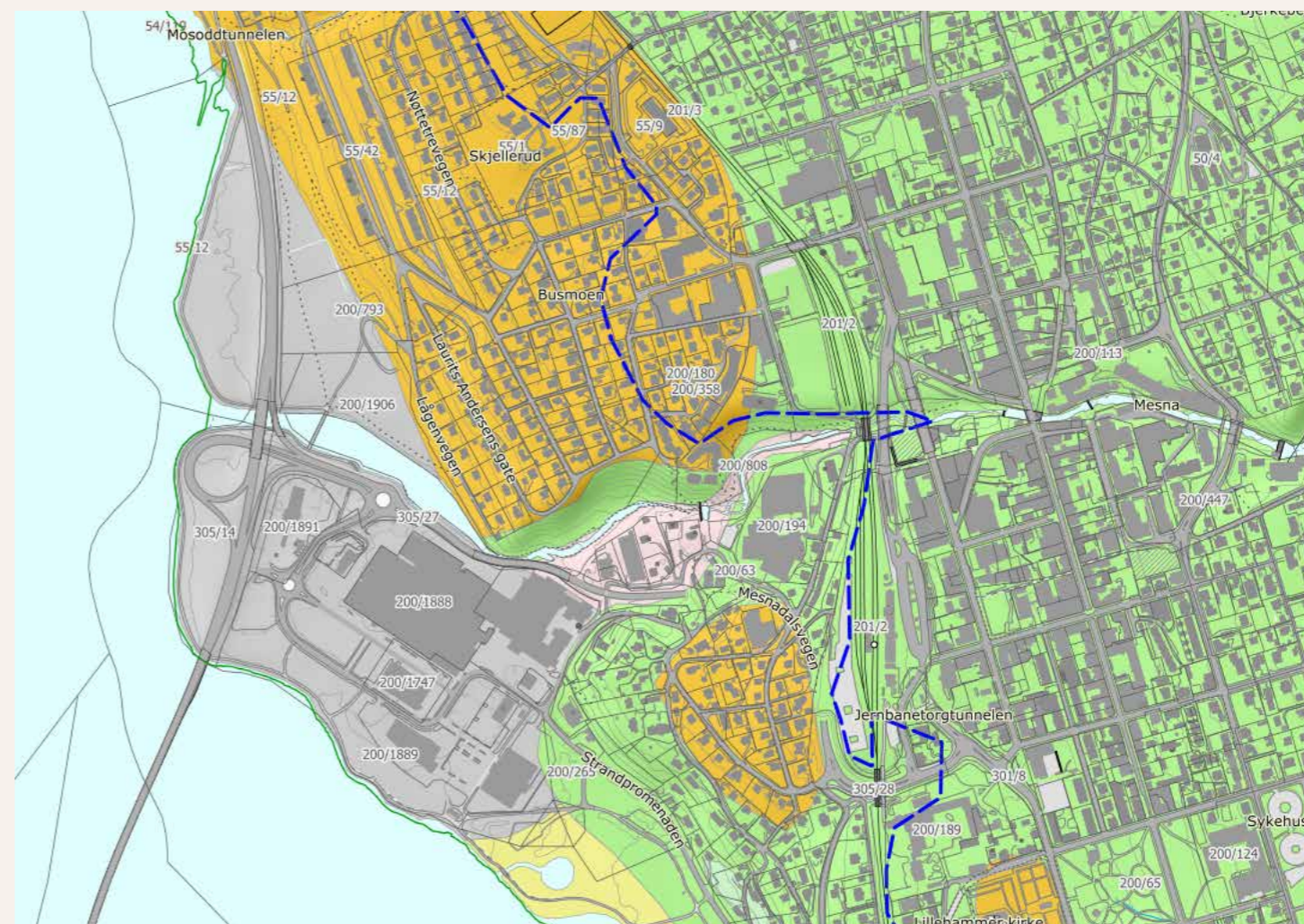
samt i andre parker og kulturlandskap i Lillehammer; noe som kalles middomain-effect. De boreale skogene som omgir elvedalen inneholder fugle- og insektsamfunn som noen ganger kan bruke rikere lommene med skog i byen. I tillegg til dette er det mye av den typiske faunaen som er forbundet med disse skogene, noe som øker mangfoldet utover hva denne type skog ville hatt alene.

Lokale områder med spesielle naturtyper eller kulturlandskap:

- Korgen, flommarkskog med gråor og hegg
- Bæla, gråor skog langs elver og elver
- Storberget, rik edellauvskog
- Bergesvea, tradisjonelt og ugjødslet beite
- Søndre park, gammelt parklandskap

I tillegg til dette er den nordlige delen av Mjøsa og den nedre delen av Lågen naturreservat.

Foreslåtte planter for parker og grønne korridorer er arter som stedlig sommerekik, spisslønn, småbladet lind, villkirsebær, hassel og svartor langs sjøen. På solrike steder langs vann: Kattehale (*Lythrum salicaria*), sverdlilje (*Iris pseudacorus*), fredlaus (*Lysimachia vulgaris*) (alle stedegne). Alle planter bør være av lokal genetisk opprinnelse hvis mulig for å unngå utvanning av lokale tilpasninger.

Deponerte løsmasser over berggrunn i Lillehammer. Grønn er tykk morene, oransje er brelvavsetning og grå er fyllmasse.

LANDSKAPSØKOLOGI

Fuglefauna

Eksempler på arter fra boreale barskoger og fjellområder som er observert i området.

LANDSKAPSØKOLOGI

Fuglefauna

Eksempler på arter med habitat knyttet til temporete skoger og kultur-landskapet som er observert i området.

Acanthis cabaret
brunsisik

Carduelis chloris
grønnfink

Sylvia borin
hagesanger

Sylvia communis
torsanger

Bombycilla garrulus
sidesvans

Carduelis carduelis
stillits

Sylvia curruca
møller

Emberiza citrinella
galspurv (rødliset)

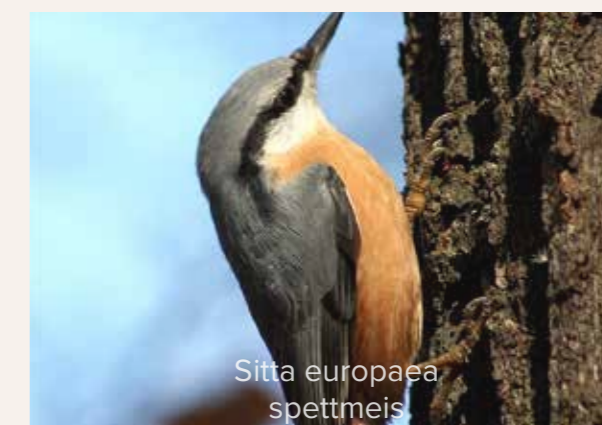
Coccothraustes coccothraustes
kjernebiter

Hippolais icterina
gulfink

Carpodacus erythrinus
rosenfink (rødliset)

Sitta europaea
spettmeis

LANDSKAPSØKOLOGI

Tilrettelegging av parker, grønne lommer og strandsone

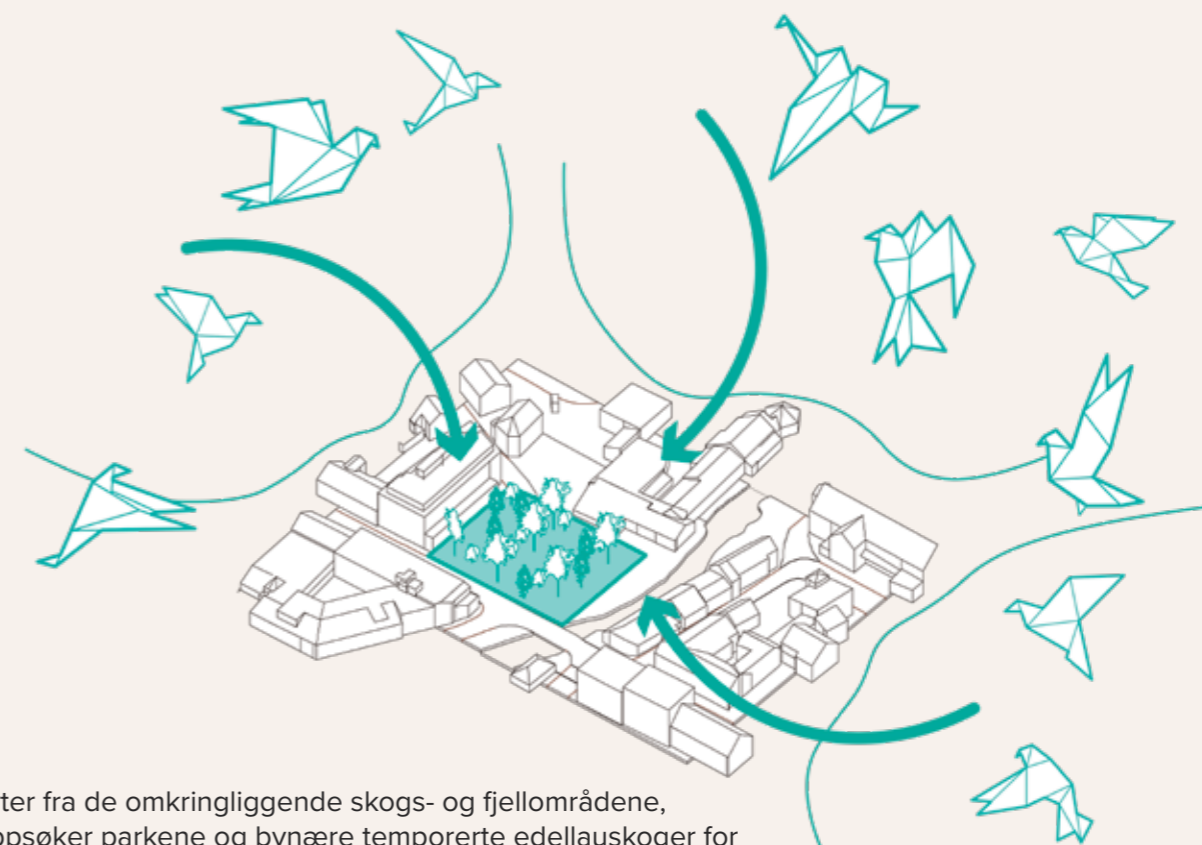
De sørvendte og solrike områdene langs Mesna og ellers i Lillehammer representerer en nordlig utpost av rik edellauskog og rike jordbruksområder. Disse områdene ligger som enklaver omkranset av boreal barskog og fjellområder. Artene fra de ulike områdene møtes gjerne i parker og grønne lommer og gir her en veldig artsrikdom. I det følgende illustrert for fugler.

De forskjellige parkene og blågrønne korridorene i Lillehammer blir møtested for et mangfold av fugler og insekter som er større enn det

områdene i seg selv skulle tilsi. Arter som vanligvis er forbundet med taigaen – den boreale barskogen – kommer inn til byen. Dette vil være spesielt tydelig i snørike vintre.

For å ivareta artsmangfoldet bør parker, elveparken og øvrige grønne lommer tilpasses med tanke på dette. Små grupper med gran gir ly fra rovfugler og kaldt vær. Høye, dekorative gressarter gir frø sent på høsten. Busker og trær med bær, frukt og nøtter sikrer mat. Enger etterligner gammelt kulturlandskap, og inneholder urter og gress

med spiselige frø og frukt. I tillegg bør det legges inn mindre områder med åpent vann.

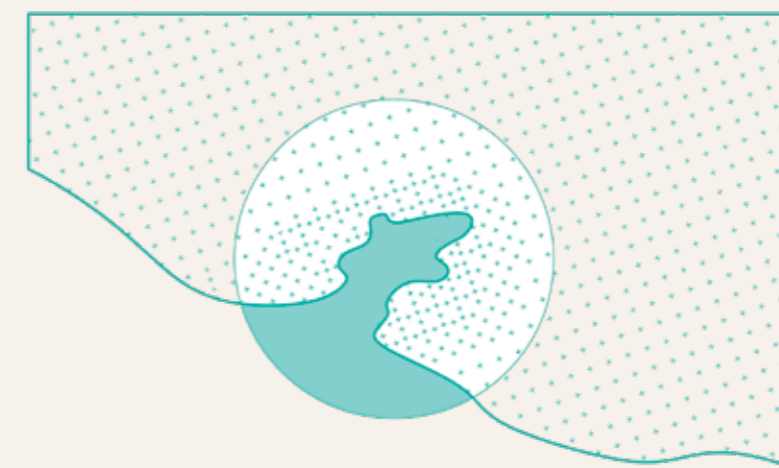
Arter fra de omkringliggende skogs- og fjellområdene, oppsøker parkene og bynære temporerte edellauskoger for å finne mat og bidrar til å øke artsmangfoldet.

For å sikre en høy artsdiversitet langs vannkanten anbefales det å tilrettelegge for mindre vikler som skjærer seg inn i strandlinjen. Lommene bør tilrettelegges med en størst mulig omkrets, det vil si ved å skape en bølgete kontur, for å øke habitatet for de arter som holder til langs vannkanten.

Overgangen mellom vann og land, bør tilrettelegges med planter som gir ly og mat, og som er tilpasset den lokale

floraen. Foreslåtte planter svartor og høyt gress/urter i form av kattehale (*Lythrum salicaria*), sverdlilje (*Iris pseudacorus*), fredlaus (*Lysimachia vulgaris*). Alle planter bør være av lokal genetisk opprinnelse hvis mulig for å unngå utvanning av lokale tilpasninger.

Skisse til hvordan strandlinjen kan tilpasses for å skape habitat for flere arter og bidra til en bedre økonlogisk balanse i området.

FASE 1

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Lilletorget - Strandtorget - Mjøsa

- Umiddelbar oppstart med kartlegging av dagens sti og oppgraderingsbehov.
- Utarbeidelse av designmanual for stien.
- Sikringstiltak med rekkverk, belegg, trapper og belysning.
- Lilletorget blir testområde for utforming av en fremtidig byplass.
- Etablering av Bruparken, Terrassen og ny gangbro vil være en viktig impuls.
- Etablering av enkelt rekreasjonsprogram langs Mesna, ev. i sammenheng med områder som må sikres.
- Enkel tilrettelegging for aktiviteter i ubrukte byrom, industriarealer og transformasjonsområder (må kartlegges).

- Fokusområder
- Bruparken
- Gang-/sykkeltraséer

FASE 1

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Testing av aktiviteter på Lilletorget

Skånsom oppgradering på nordre bredden

Barneaktiviteter langs elven

Sikring av mørke områder med lys for økt trygghet

Temporære byrom

Skånsom utforming av sti på nord siden

Testing av aktiviteter i transformasjonsområder

Trapper for rask fremkomst

Aktiviteter for alle aldre

FASE 2

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Lilletorget - Strandtorget - Mjøsa

- Lilletorget utformes som plass med innslag av vann og lek, eller andre aktiviteter som resultat av testing i fase 1.
- Søndre (høyre) elvebredde utformes som effektiv gangvei med et mer urbant preg.
- Sikring av bratte eller erosjonsutsatte områder.
- På nordre (venstre) elvebredd fremmes naturkvaliteter.
- Etablering av en høy gangbro eller utsiktspunkt i transformasjonsområdet ved Sorgendal.
- Etablering av aktivitetpunkt i nederste delen av Mesna.
- Testing av Mesnaarmen som "highline park", én dag/helg.
- Foregår ideelt sett samtidig med etablering av parkeringsanlegg og ny tunnel for trafikkavvikling mellom Strandtorget og sentrum.

- Fokuspunkt
- Terrassen / Bruparken
- Nye traséer
- "Highline park" Mesnadalsarmen

FASE 2

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Lilletorget som del av stien (bruk av vann og lys)

Vannspeil for alle aldre

Raske og sakte stier

Testing av "highline park"

Belysning følger stien

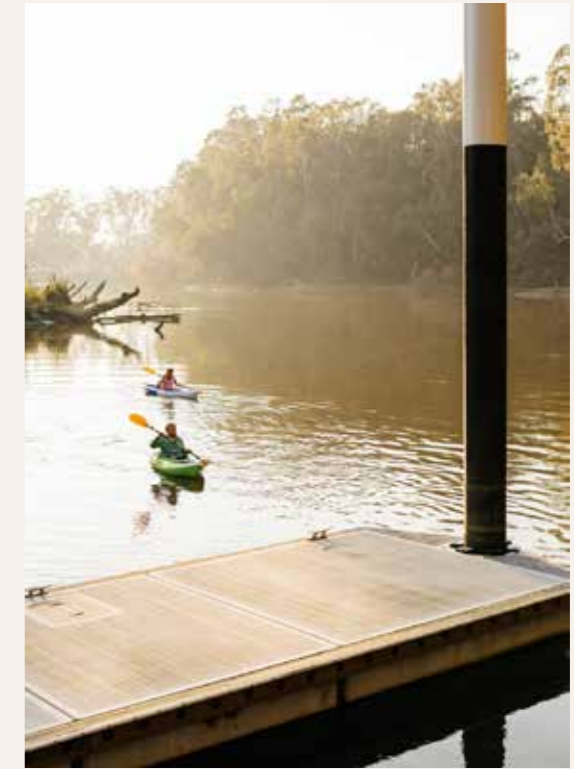
Lek og bevegelse langs stien

Natur på venstre elvebrekke

Sikring av bratte områder med gjerder

Enkel aktivitetspunkt ved nedre del av Mesna

Etablering av et attraksjons i transformasjonsmråde

Etablering av rolige aktiviteter i nedre del av elven

FASE 3

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Elveparken utvikler seg til en aktivitesområde med attraktive gangforbindelser på langs og tvers.

- Etablering av flere stier og tverrforbindelser.

- Fortetting av programmet langs Mesna - zipline og flere attraksjoner.

- Etablering av flere broer som krysser elven.

- Begynnende utvikling av fortetningsområdene.

- Parkeringshaller i fjell er operativ.

- "Highline park" etableres. Dette vil gjøre nedre del av Mesna mer tilgjengelig.

- Midlertidige tiltak erstattes mer og mer med permanente sådanne.

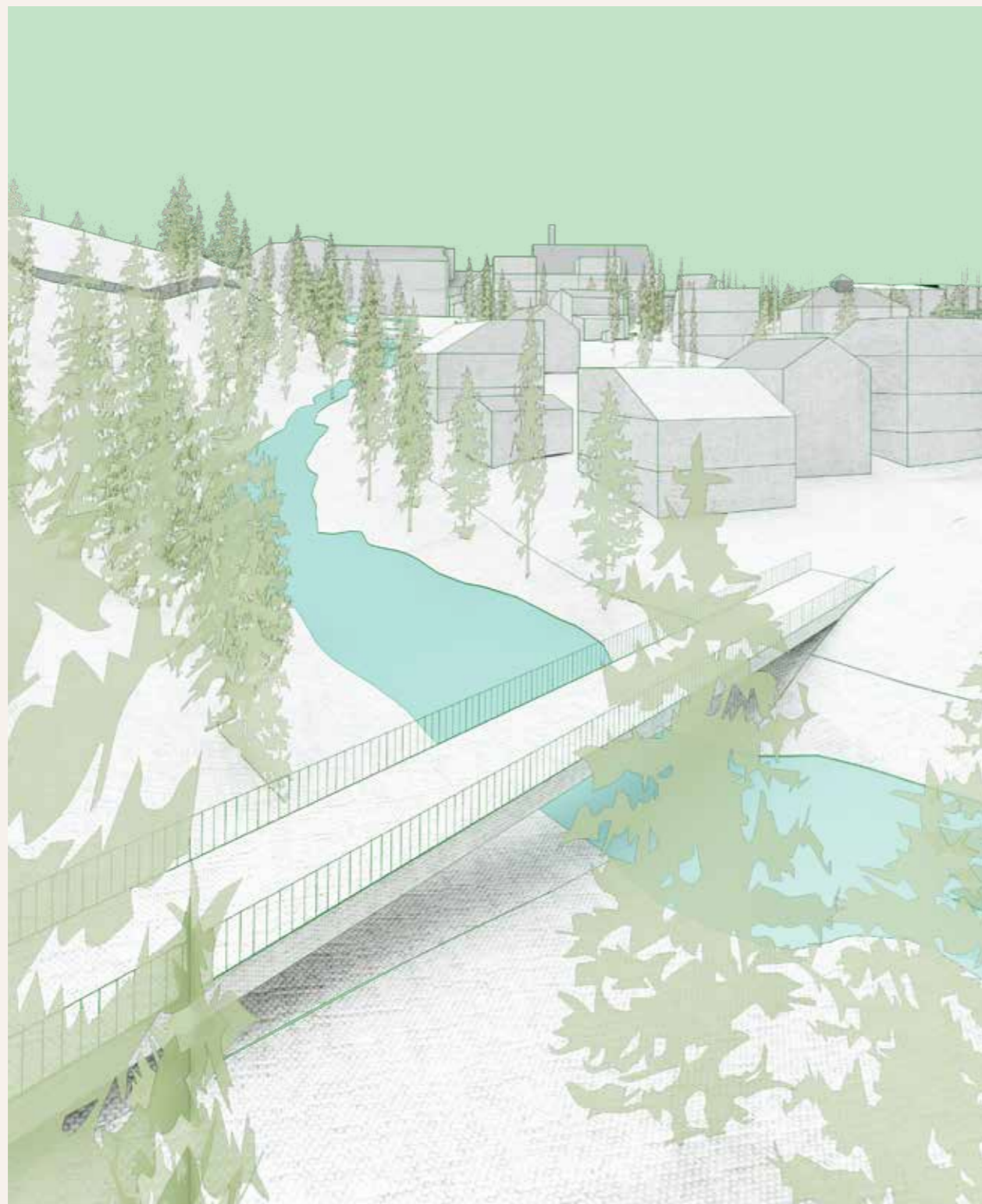

- Fokus på området under bronnen
- Natur / parkområder
- Nye forbindelser
- "Highline park" Mesnadalsarmen
- Fokuspunkter

FASE 3

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Rolige installasjoner i nedre del av Mesna

På ski eller kjelke langs elven

Badeanlegg knyttet til forvarmet spillvann

Attraktive områder året rundt

Rolige plasser langs elven

Fortette aktiviteter i treetoppene på nordre bredde

Zipline over elven (mellom utsiktspunkt og tårn)

FASE 4

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Elveparken fremstår som et ferdig utviklet rekreasjonsområde med god infrastruktur som forbinder et aktivt Lilleborg med vannet og inkluderer eksisterende og nye boligområder underveis.

- Ferdig sti på begge sider av elven.

- Variert helårsprogram langs Mesna, Mjøsa og mellom bebyggelsen.

- Strandtorget transformeres til en urban bymessig struktur.

- Etablering av gondolbane kan gjøre byen enda mer bilfri.

- Parken er et naturlig rekreasjonsområde for den omkringliggende byen. Det er attraktivt å velge bort bilen og bevege seg gjennom parken på alle tider av døgnet og hele året.

- Park / naturområde
- Bruparken
- Nye forbindelser
- Nye veier
- Fokuspunkter

FASE 4

STRATEGI ELVEPARKEN

Utvikling av en trygg gangforbindelse

Etablering av "highline park"

Aktiv bruk av ledige områder mellom bygg

Tilrettelegging for bading

Fortetting med aktiviteter i nedre del av Mesna

Etablering av landskapspark mot vannet

SONER AV STUDIEOMRÅDET

Åtte særegne områder å ivareta

Lillehammer

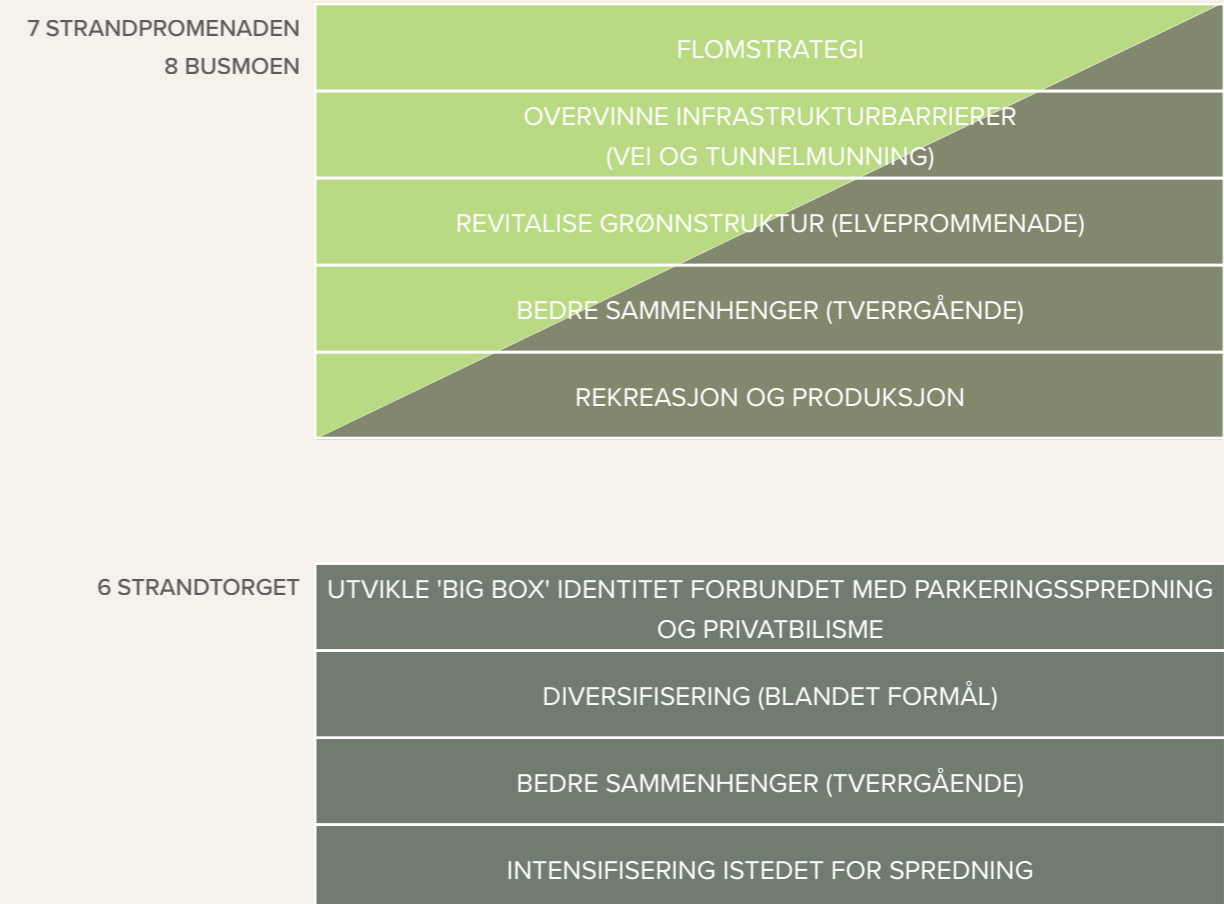
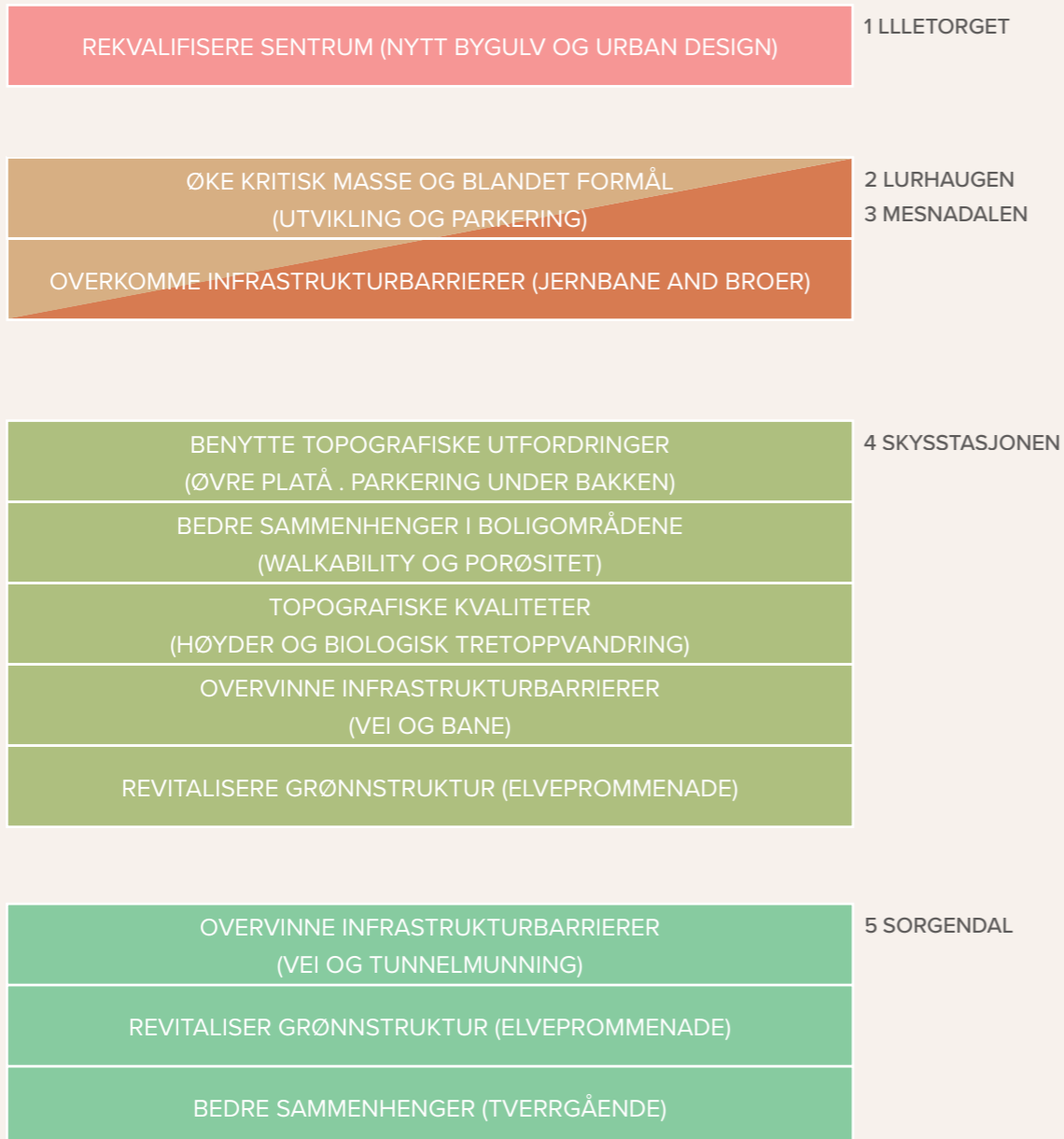
Mulighetsstudie

- 1 LILLETORGET/BRUPARKEN/TERRASSEN
- 2 LURHAUGEN
- 4 SKYSSTASJONEN

- 3 MESNADALEN
- 5 SORGENDAL

- 6 STRANDTORGET
- 7 STRANDPROMENADEN
- 8 BUSMOEN

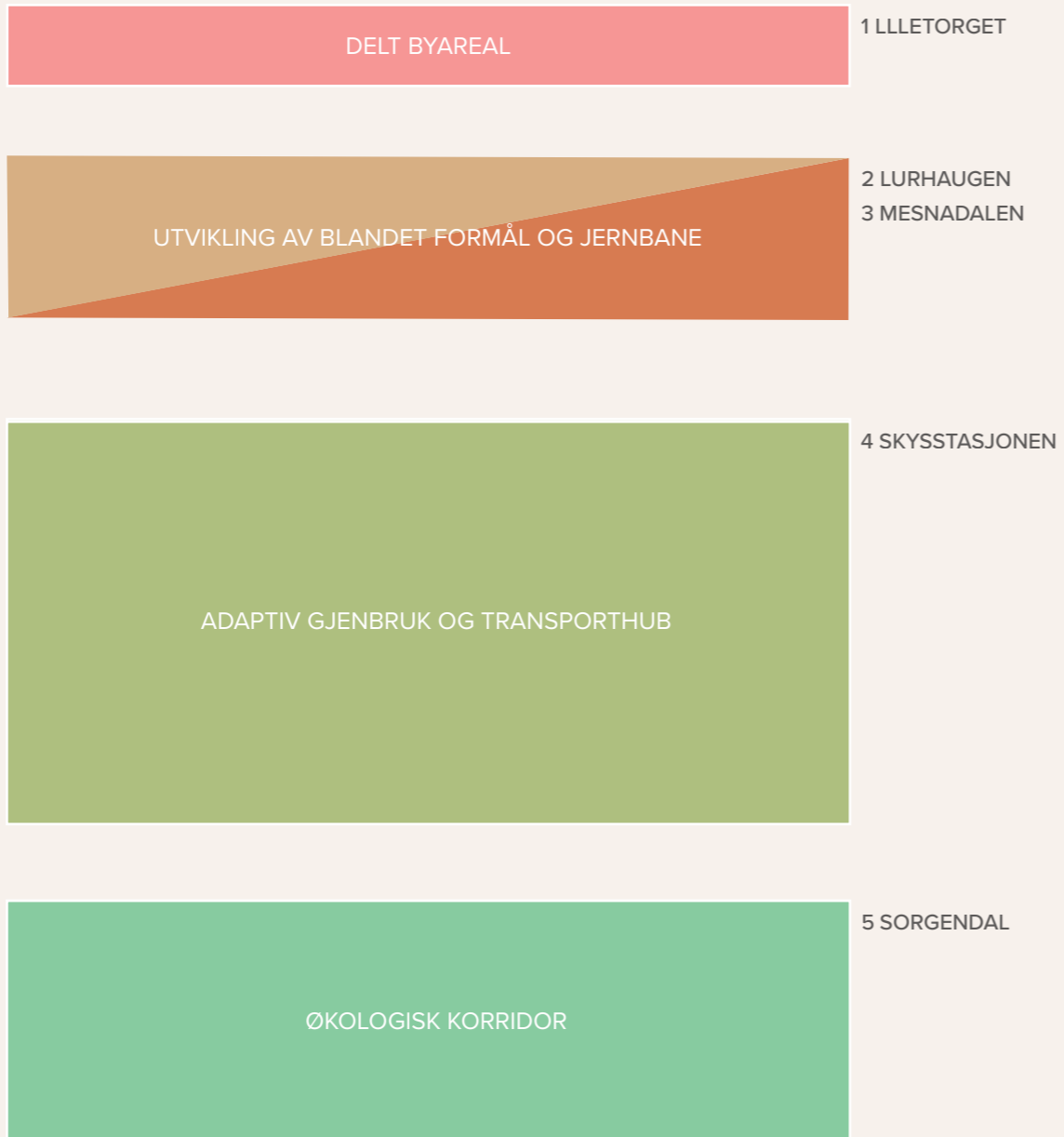
SONER AV STUDIEOMRÅDET

Viktige urbane tema (utfordringer og muligheter)

SONER AV STUDIEOMRÅDET

Viktige urbane temaer (overordnet bruk)

7 STRANDPROMENADEN
8 BUSMOEN

6 STRANDTORGET

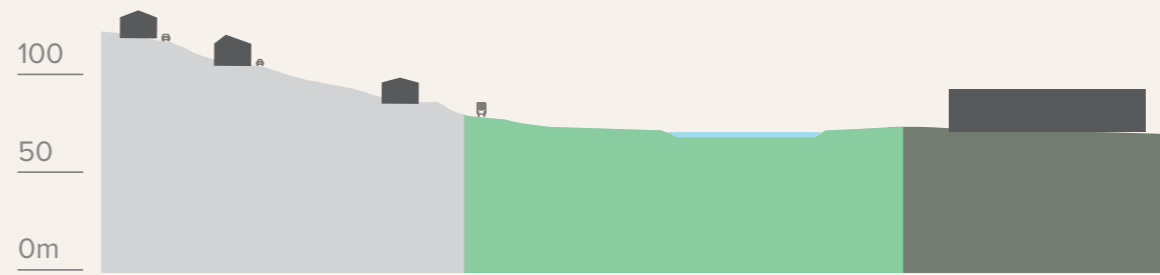

SONER AV STUDIEOMRÅDET

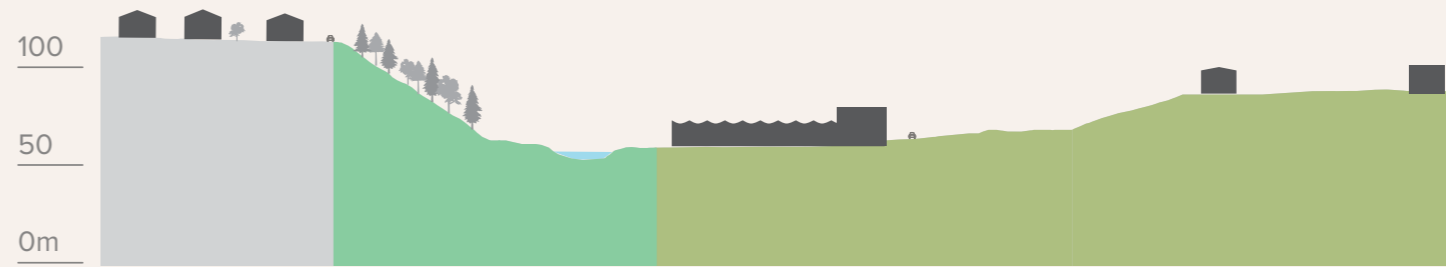
Åtte særegne områder å utvikle

Topografien i de ulike områdene varierer og gir ulike muligheter og utfordringer. Forslagene må spille på ulikhetene og trekke frem kvaliteter som de åpner for. Samtidig må utfordringer som følger av topografiske forhold medieres og jobbes med for å bedre fremkommelighet sammenheng i strukturene.

- 1 LILLETORGET/BRUPARKEN/TERRASSEN
- 2 LURHAUGEN
- 4 SKYSSTASJONEN

- 3 MESNADALEN
- 5 SORGENDAL

- 6 STRANDTORGET
- 7 STRANDPROMENADEN
- 8 BUSMOEN

Tverrsnitt A

Tverrsnitt B

Lengdesnitt

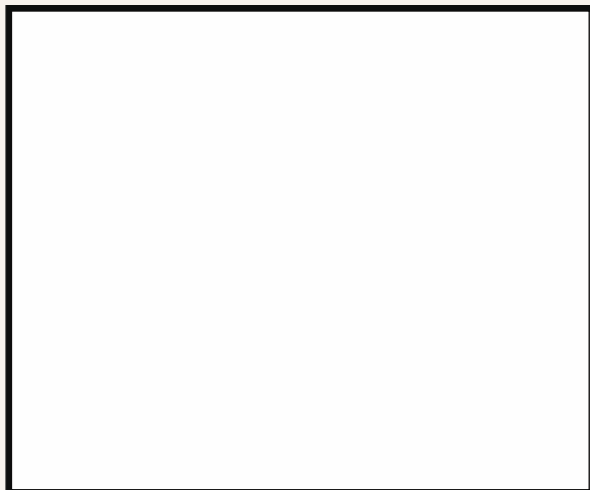

[3] MASTERPLAN

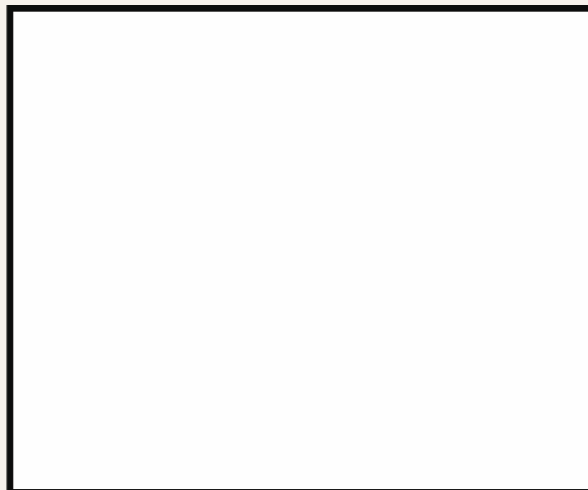
[3] Masterplan

Strandtorget - Lilletorget

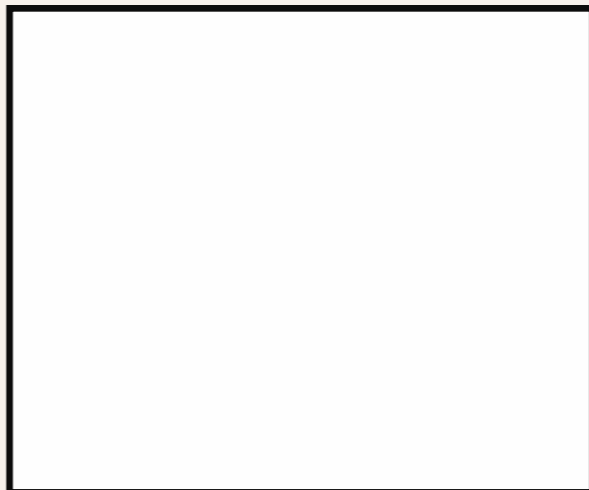
[Masterplan]

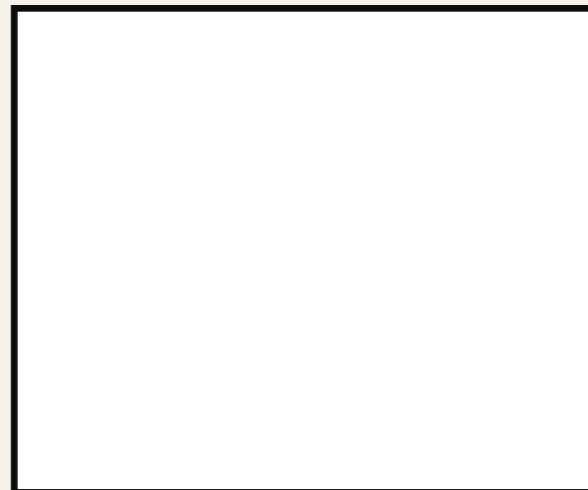
[Veier og forbindelse]

[Grønne korridorer og lommer]

[Kjerneprogram]

Mulighetsstudie Lillehammer

MASTERPLAN

Åtte særegne områder å utvikle

LILLETORGET/BRUPARKEN/TERRASSEN

På Lilletorget prøves det ut ulike program og løsninger. Bruparken og terrassen utvikles i tråd med foreslåtte planer.

LURHAUGEN

Området fortettes med blandet formål og høy utnyttelse.

SKYSTASJONEN

Området fortettes med blandete formål og høy utnyttelse.

MESNADALEN

Området åpnes opp, stier utbedres og nye stier og program tilføres. Noe boliger bygges inn mot Mesna.

SORGENDAL

Vestlig del av området tilføres nye bygg og program i tråd med en transformering i retning et mer boligpreget område.

STRANDTORGET

Området transformeres, nytt transportsystem, mer handel, men også nye formål og program. deler av den eldre bebyggelsen ivaretas.

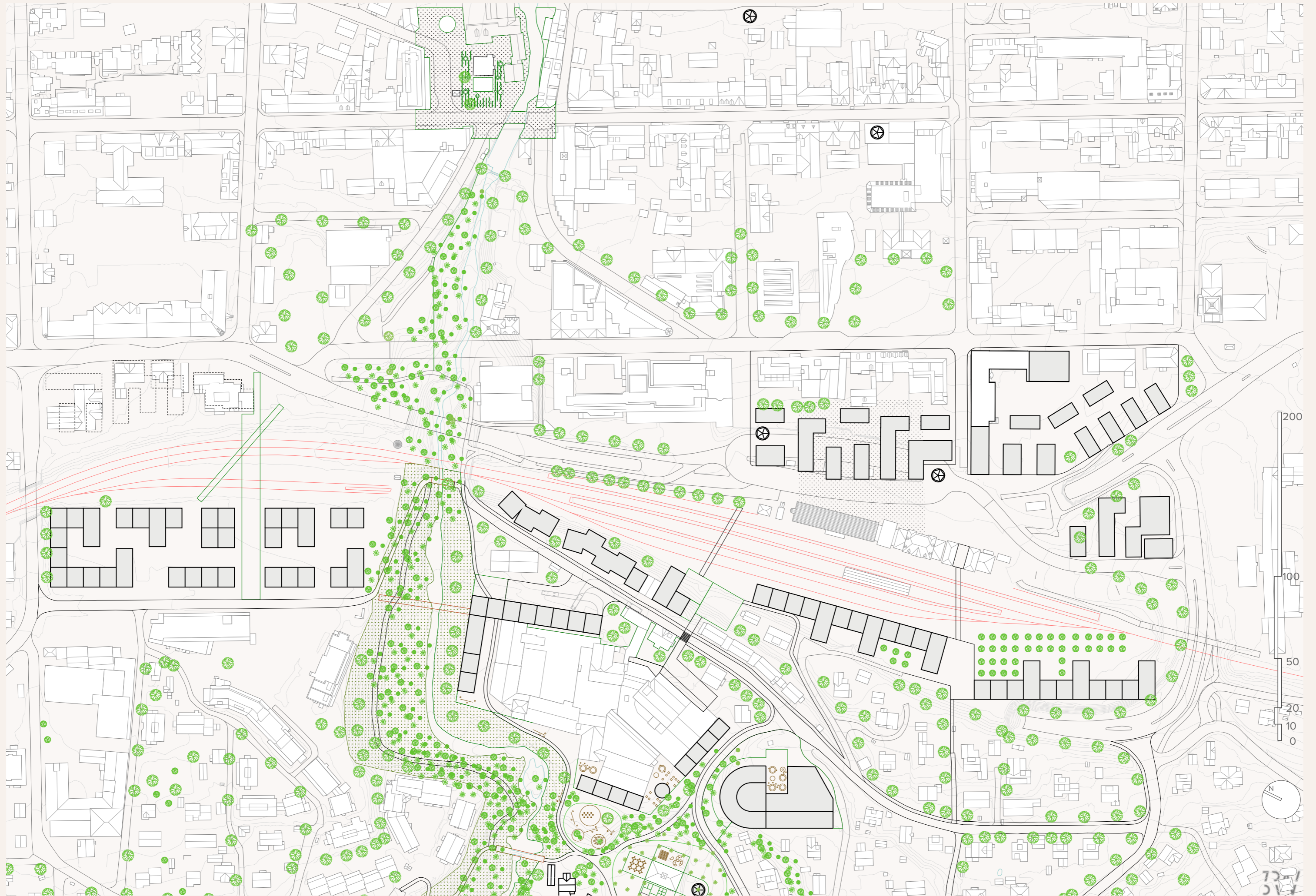
STRANDPROMENADEN

Området integreres tettere med omkringliggende bebyggelse, samt nedre del av Mesna. Områdene tilføres flere program/attraktiviteter.

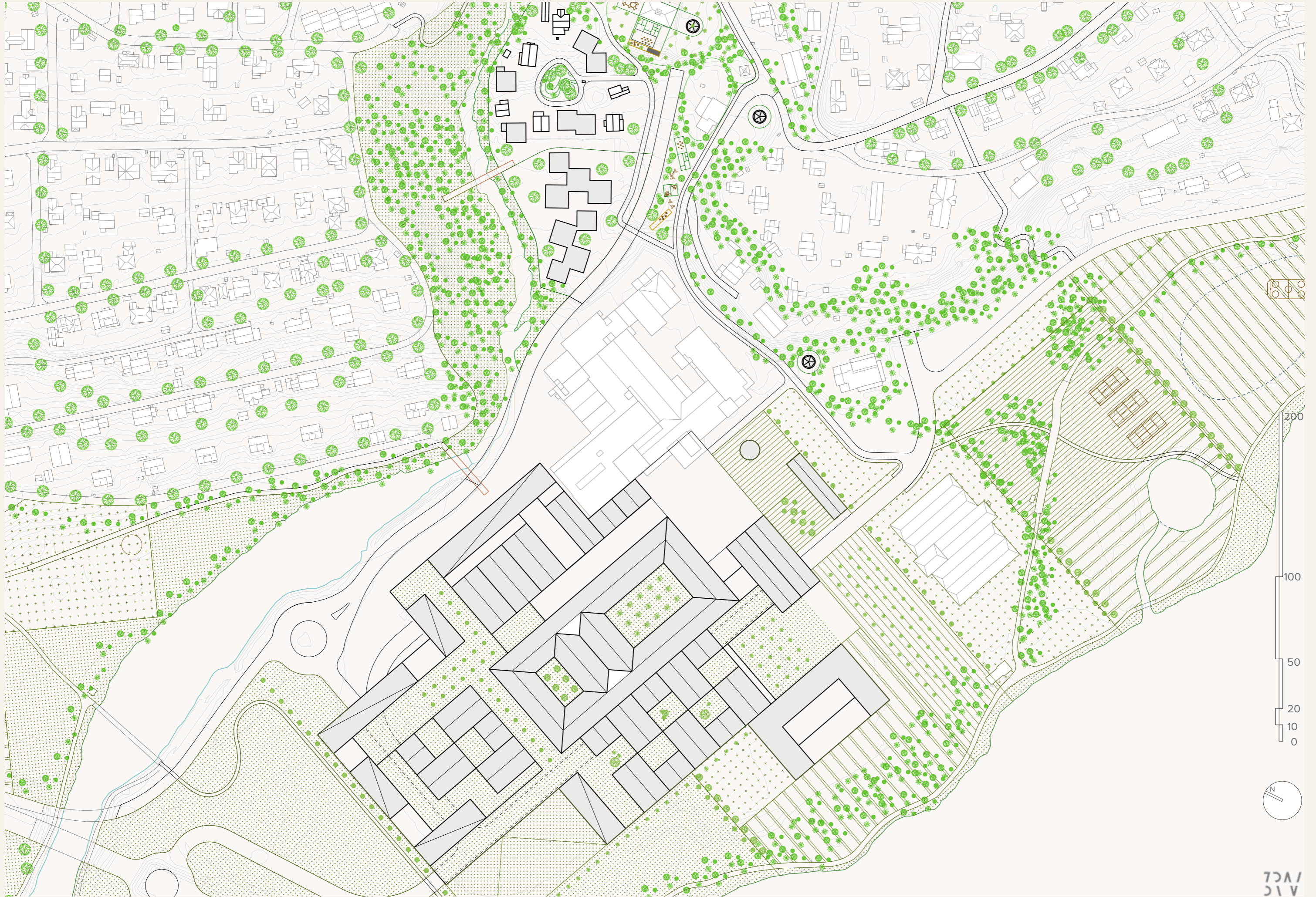
BUSMOEN

Området beholdes som grønnstruktur (arealreserve) og integreres med Strandpromenaden/Elveparken.

VEIER OG FORBINDELSER

Åtte særegne områder å utvikle

Området får et mer finmasket system av gang- og sykkelveier.

En stor del av gang- og sykkelveiene er en oppgradering av eksisterende traséer og snarveier.

Flere nye broer bygger ned den barrieren som Mesna representerer og binder sammen øst og vestsiden.

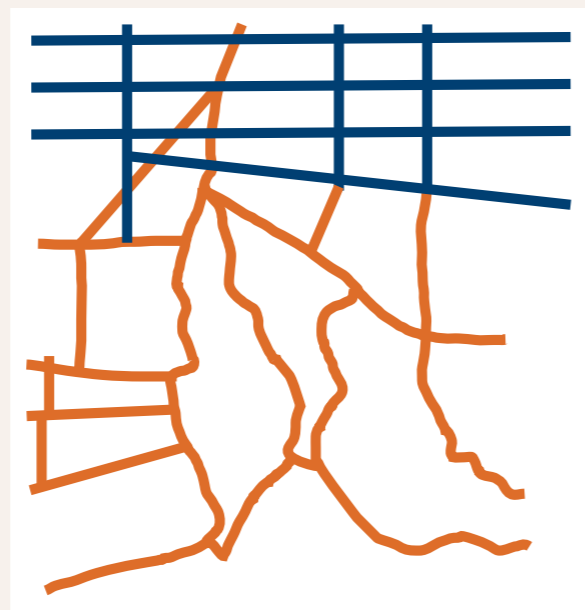
Det er lagt vekt på at noen av traséene skal være mer rekreative og sakte, mens andre skal være raskere transportstrekninger.

Gangavstand fra skystasjonen til Strandtorget blir på ca. 7 minutter, og ca. 10 minutter opp igjen, og under 10 minutter ned og ca. 13 opp fra Storgata.

Veisystemet tilpasses endringene som følger av omlegging av E6 og transformasjon av Strandtorget.

Ny trasé legges gjennom Strandtorget, for en stor del under lokk, og videre inn i fjell. Her kobles den på kryssystem og tilkomst til den øvrige bystrukturen, samt parkeringsanlegg.

Løsningen åpner for på sikt å gjøre den fredete Mesnadalsarmen om til gang- og sykkelvei, med innslag av parkelementer. Denne løsningen bygger ned barriereeffekten mot Mesna og åpner for en mer urban løsning og flere tilkomstpunkter for gående til Strandtorget.

NYE OG OPPGRADERTE G/S-VEIER

FORSLAG TIL NYE BYGNINGER

EKSISTERENDE BYGNINGER

BROER

JERNBANE

VEI

TMA
SIV

GRØNNE KORRIDORER OG LOMMER

Åtte særegne områder å utvikle

Fortetting vil føre til økt press på eksisterende friområder, parker og grøntområder.

Tilrettelegging for ny grønnstruktur vil ta unna for noe av det økte presset, i tillegg kan eksisterende grøntområder åpnes opp, tilføres kvaliteter og få forbedret sine rekreative funksjoner.

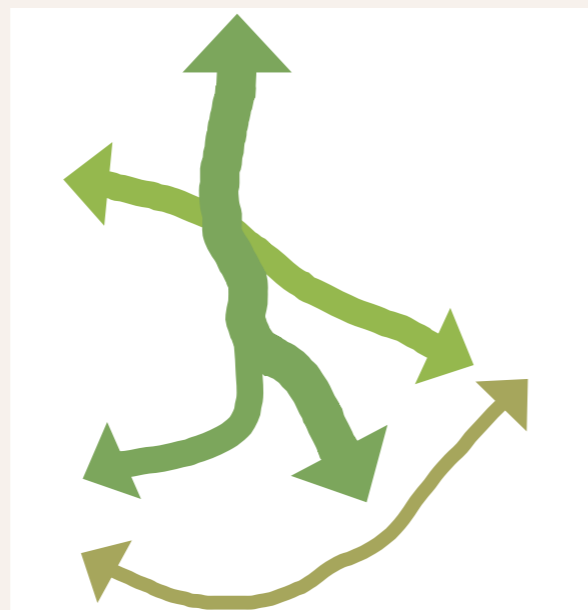
Et vesentlig bidrag til å styrke grønnstrukturen er å legge parkering i fjell/under bakken og redusere gate/overflateparkering.

Mesnadalen gjøres mer tilgjengelig ved bedre og flere stier, belysning som gjør det attraktivt og ferdes her større deler av døynet.

Gjennom gangvegsystemet knyttes områdene i bystrukturen tettere til Strandpromenaden og områdene langs Mesna. Koblingene vil virke gjensidig forsterkende.

De grønne korridorene vil ha viktige økologiske funksjoner. Områdene langs Mjøsa og Mesna er sydvendte og artsrike. Og parker og grønne lommer er med på å bygge opp om artsrikdommen.

Mindre grønne lommer sikres innover i bebyggelsen. Både for å ivareta eksisterende kvaliteter og for å fylle behov knyttet til sosial infrastruktur så som nye lekeplasser og barnehager.

EKSISTERENDE BYGNINGER

FORESLÅTTE NYE BYGNINGER

GRØNTOMRÅDER

FORESLÅTT PROGRAM

Innledende programmering av aktivitet

Avstander reduseres og integrasjon mellom områder styrkes ved å tilføre ulike program som gjør områdene attraktive.

Ulike program er viktige for å aktivisere områdene og gjøre dem attraktive. Det handler om å åpne opp for bruk og den aktivitet det fører med seg.

Aktivitet er nødvendig for å tå til en bruksfrekvens som gjør at områdene føles urbane og trygge, og ulike program bør benyttes for å gi de ulike områdene særpreg og bygge opp under identitet.

På Strandtorget handler det om å tilføre nye program som gir noe mer enn bare handleopplevelser. Fortettingsområdene på Lurhaugen og ved Skysstasjonen bør få noen offentlige program som sikrer at områdene åpnes opp for allmenheten og integreres i den urbane strukturen. Sorgendal har behov for program som gjør det attraktivt å bevege seg gjennom området og som tilfører liv mellom boligene.

For de mer øde områdene langs Mesna handler det om å tilføre program som sikrer en rekreativ aktivitet. Langs Strandpromenaden, inklusive Busmoen, handler det i første rekke om å utnytte potensialet og å gjøre området attraktivt for så mange som mulig.

FORESLÅTT NYE BYGNINGER

AKTIVITETER OG SERVICE

INNSPILL TIL PROGRAM

Tilleggsaktiviteter etter innspill i prosessen

Urbane skiløyper

På ski langs Mesna

Urban skikjøring

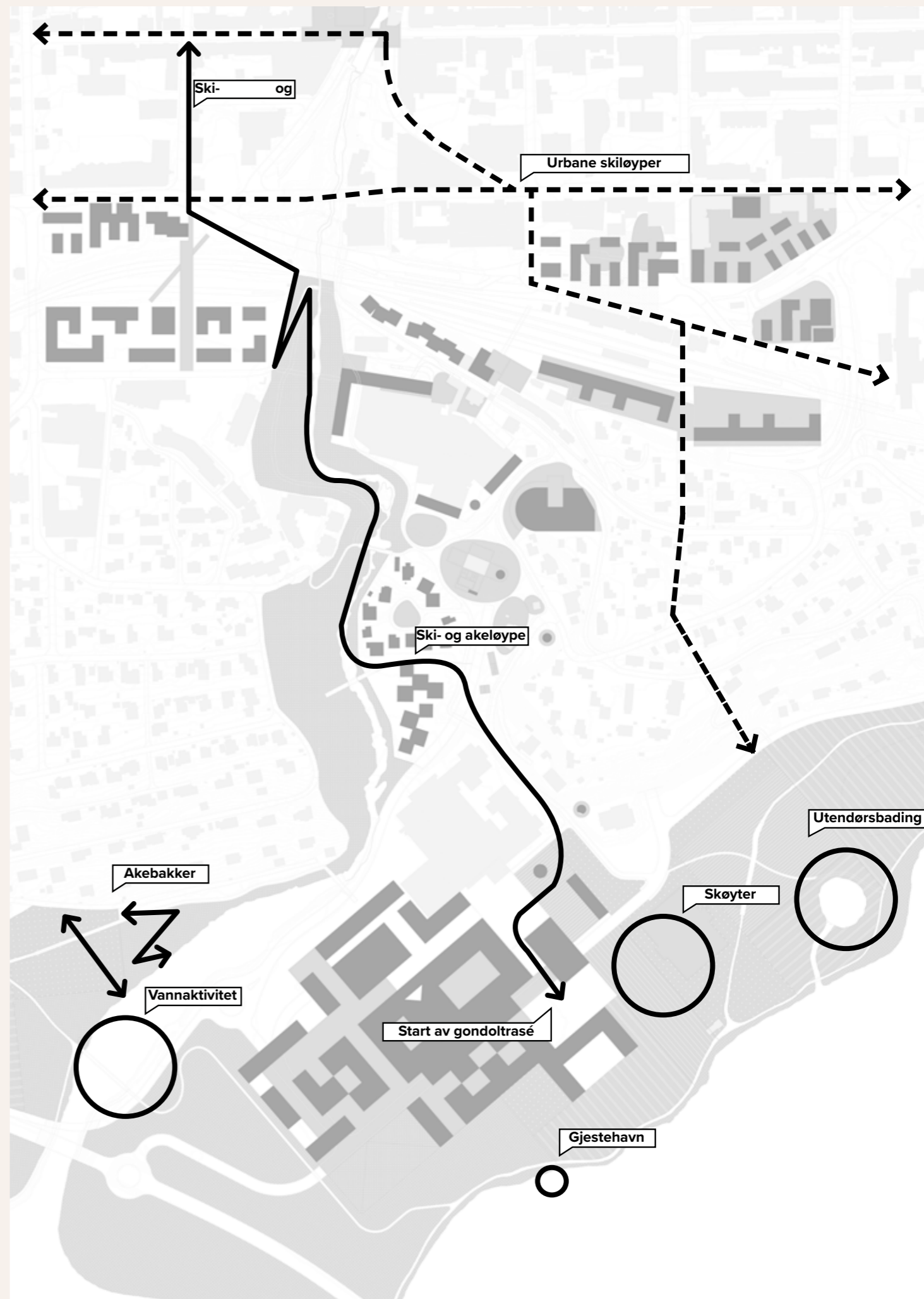
Utendørsbasseng

Skøyter

Gjestehavn

PROGRAM

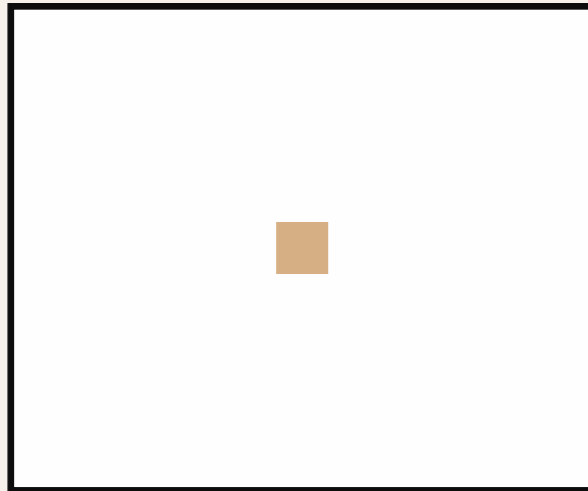
[4] KARAKTEROMRÅDER

[4] Karakterområder

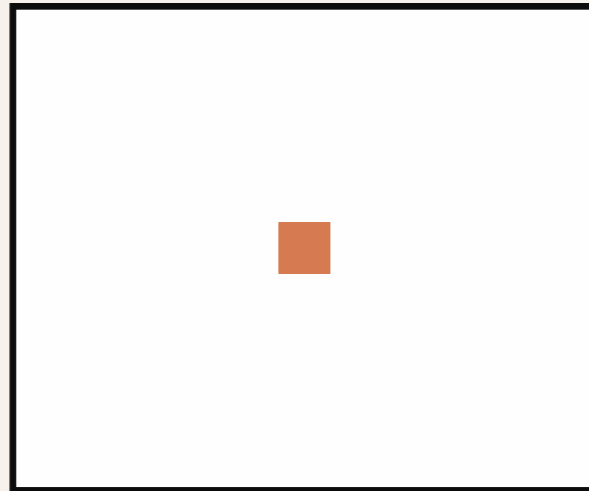
Strandtorget - Lilletorget

Mulighetsstudie Lillehammer

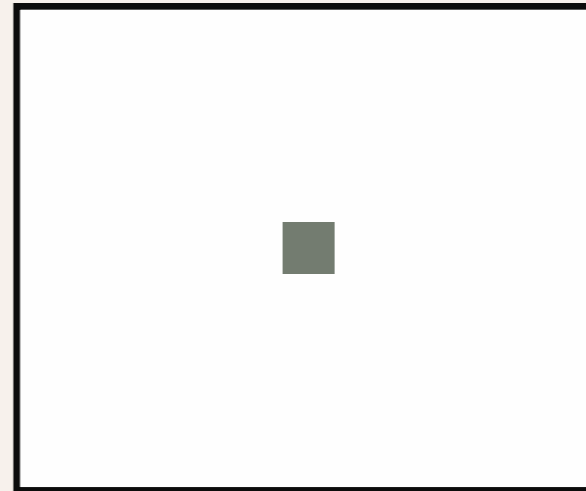
[Lurhaugen] sone 2

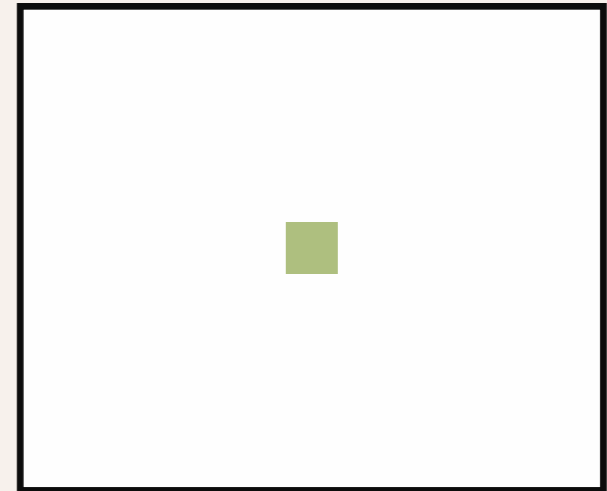
[Skysstasjonen] sone 4

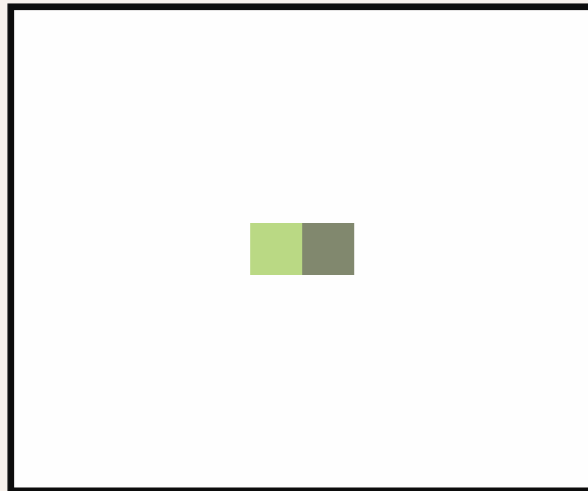
[Strandtorget] sone 6

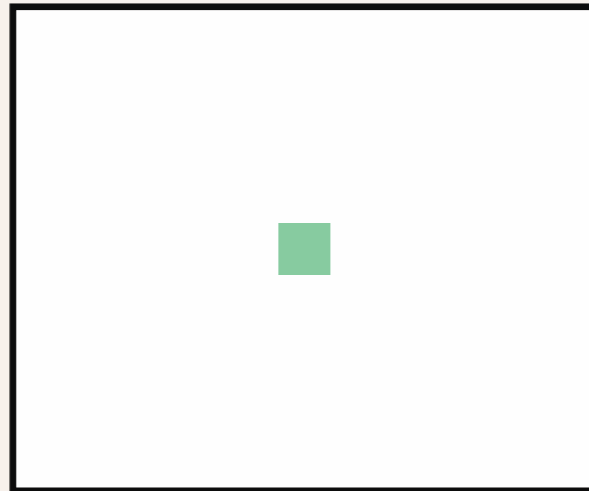
[Sorgendal] sone 5

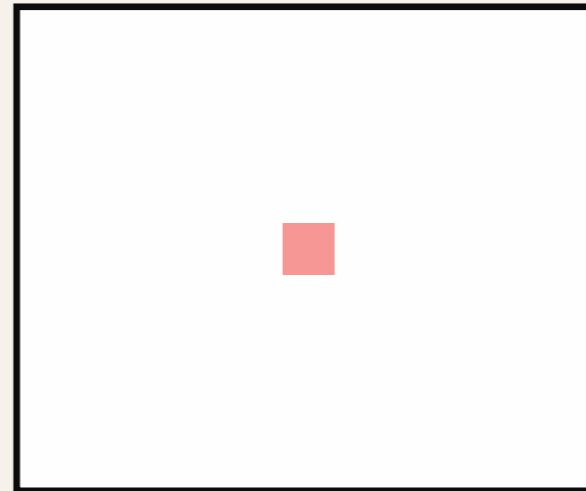
[Strandpromenaden og Busmoen]
sone 7 & 8

[Mesnadalen] sone 3

[Lilletorget / Bruparken / Terrassen]
sone 1

1. FORTETTINGSOMRÅDET PÅ LURHAUGEN

Sone 2

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

Lite avhengighet, området kan utvikles tidlig i prosessen

Arealformål

- Sentrumsformål

Hensynssoner

- Krav til regulering / Midlertidig bygge og deleforbud

Utnyttingsgrad

- Høy (200-250 % BRA)
- Høy utnytting må kobles med forpliktelse for utbygger til å bidra til finansiering av offentlig anlegg for uteopphold i sentrum, knyttet til Bruparken eller Mesnadalen.

Byggehøyder

4 – 5 et.

Uteopphold

- Uteoppholdsareal på bakkeplan bør være offentlig og åpent.
- Privat eller felles

uteoppholdsareal bør løses på altan/takterrasse og kan glasses inn dersom det ellers ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende støyforhold.

Parkering

- Privat parkering bør lokaliseres under bakken i felles parkeringsanlegg. Nødvendig HC-parkering, samt «kiss and ride»-løsninger og parkering ifb. varelevering kan etableres på bakkeplan.
- Øvrig krav til parkeringsdekning kan ev. frikjøpes i felles parkeringsanlegg i fjell.

Øvrige krav / retningslinjer

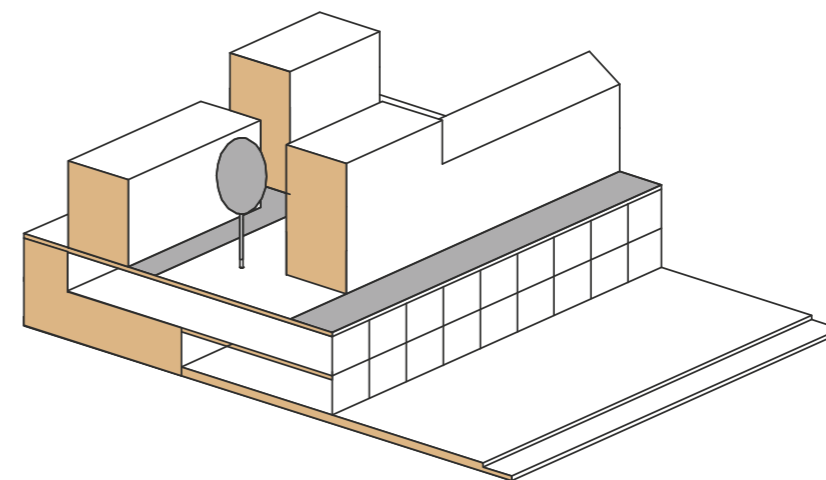
- Det bør gis anledning til å gå rett på detaljreguleringsplan dersom prinsippene og kvaliteter fra mulighetsstudien innarbeides i planen, ellers krav om samlet (område) regulering for feltet.
- Fortrinnsvis blandet formål, med eksempelvis bolig, kontor, forretning, offentlig formål, tjenesteyting. Viktig

for å aktivisere området og gi kobling til øvrige deler av sentrum på tvers av jernbanelinjen.

- Sosial infrastruktur som eksempelvis skole og barnehage kan vurderes på tomten.
- Næring bør bestå av publikumsrettet og/eller arbeidsplassintensiv næring.
- Fasader bør være aktive: Eksempelvis: 1. etasje bør benyttes til publikumsrettet virksomhet, med inngangspunkt min. hver 10. meter, maks. lengde på kvartal før det etableres åpen og allmenn tilgjengelig gjennomgang på gatenivå 50 m.
- Etablert rutenettstruktur i sentrum bør videreføres for feltet
- Siktlinjer fra Storgata sørover i retning Mjøsa skal holdes åpne.

Karakterområde Lurhaugen

Typologisk driver
Progressiv sokkel

1. FORTETTINGSOMRÅDET PÅ LURHAUGEN

Sone 2

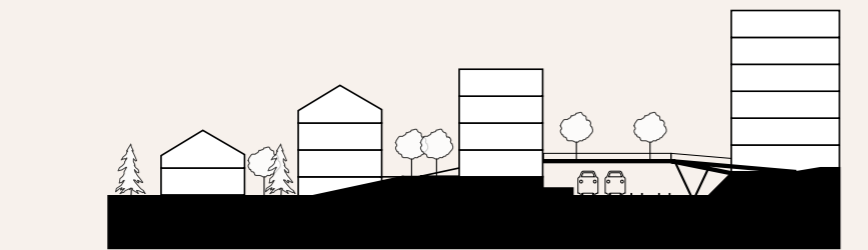
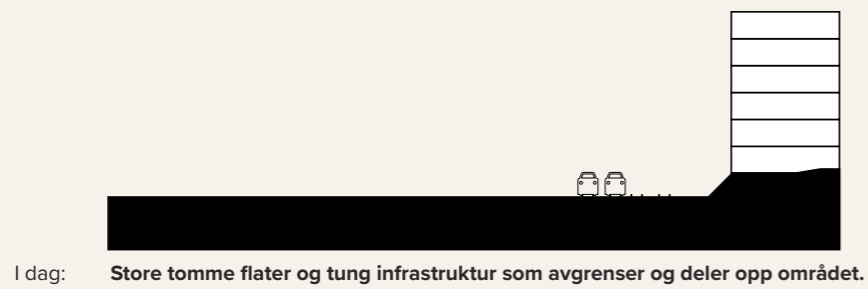

Lillehammer

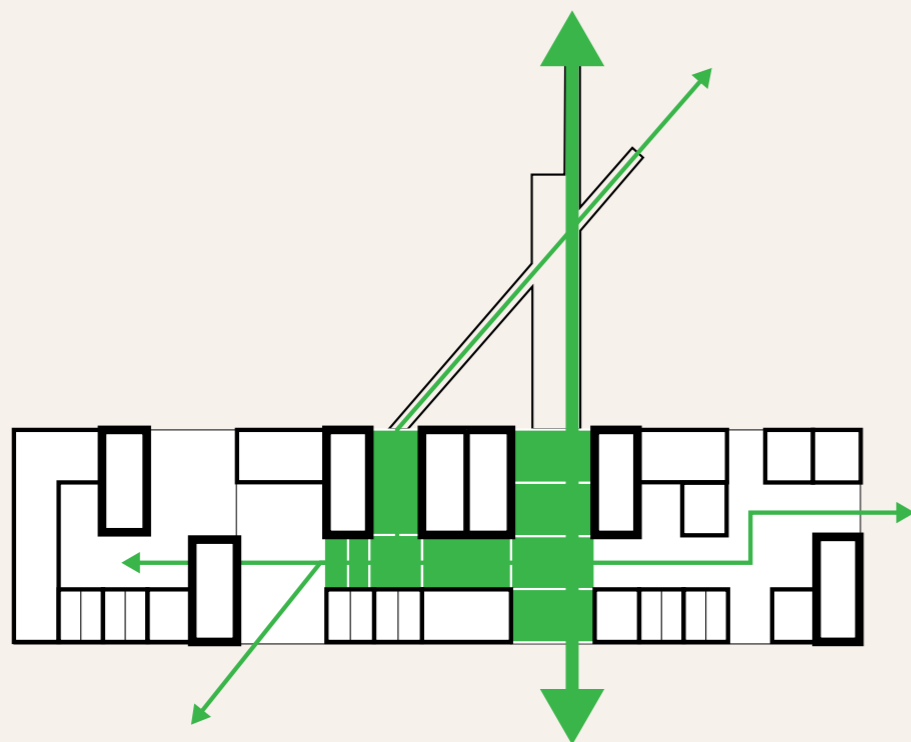
Mulighe Studio

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

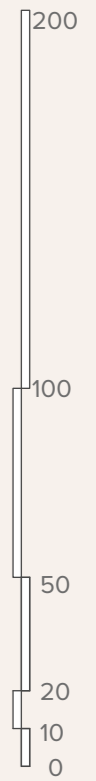
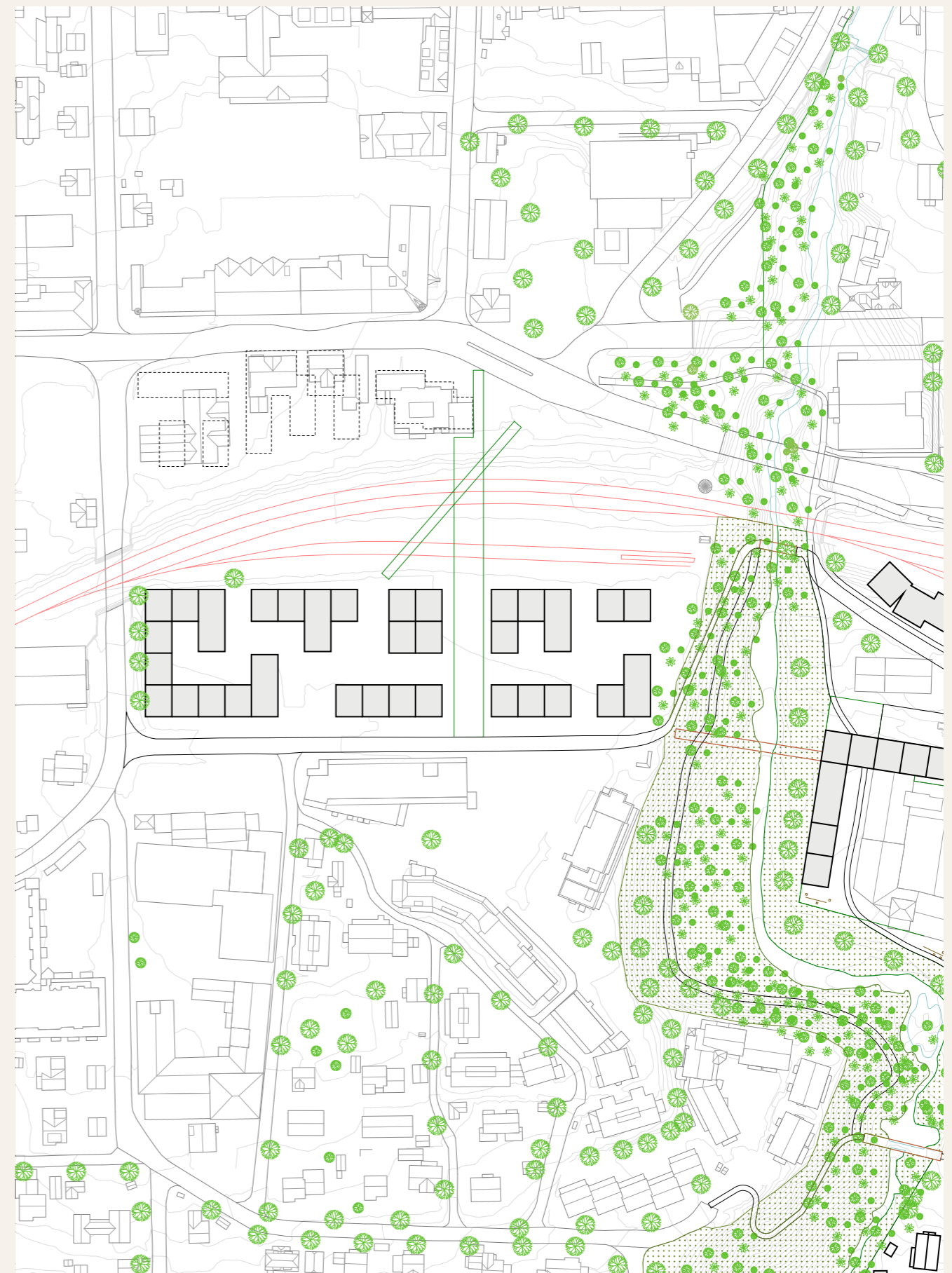
Sone 2

Forslag: Tomme flater fylles med bygninger, nærmest jernbanen legges disse på en sokkel som definerer et nytt bygulv og en bro som kobler tomten sammen med resten av sentrum.

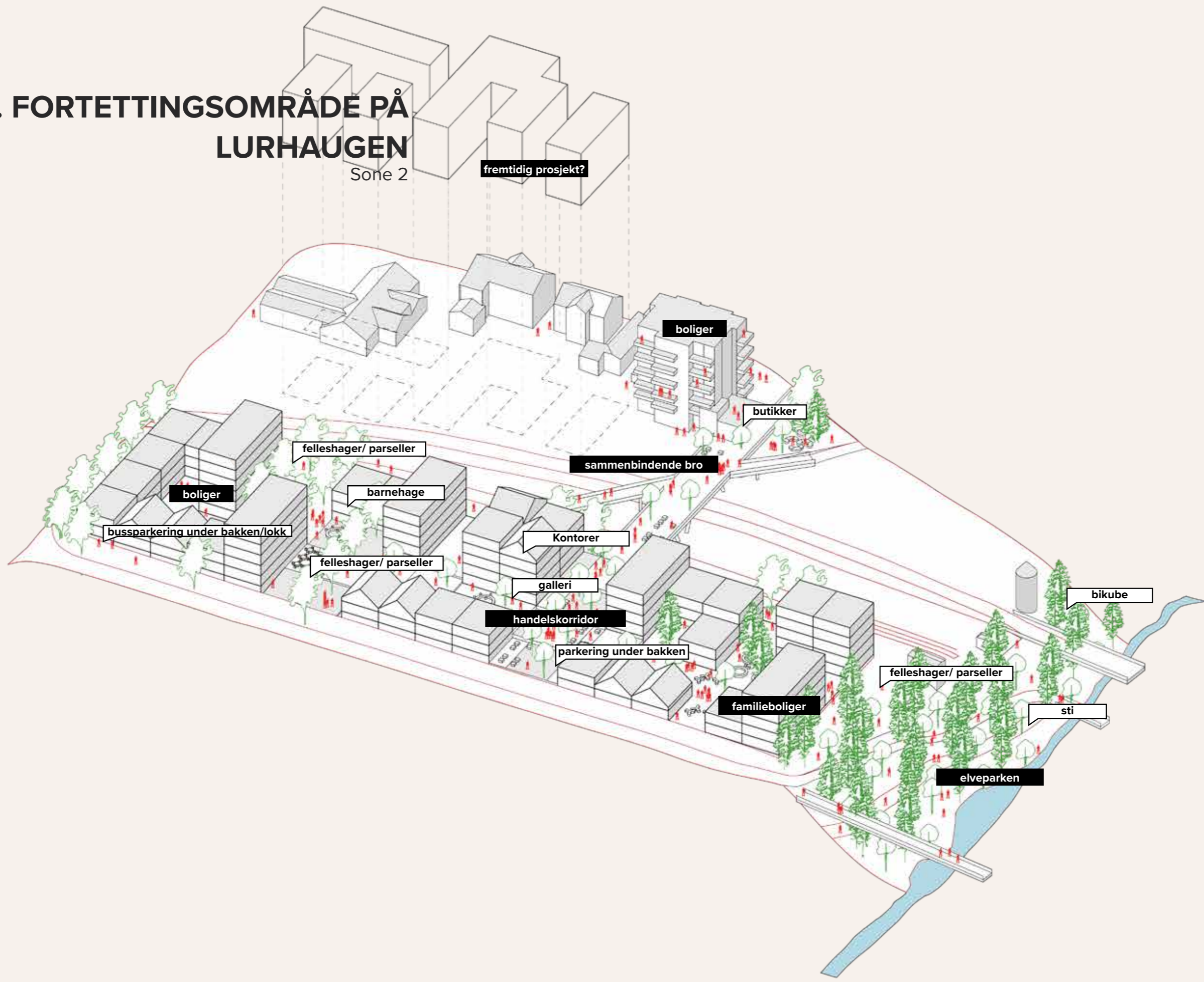
Konsept: To akser definerer ulike delområder på det nye bygulvet og leder sirkulasjon av fotgjengere.

TRAM

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

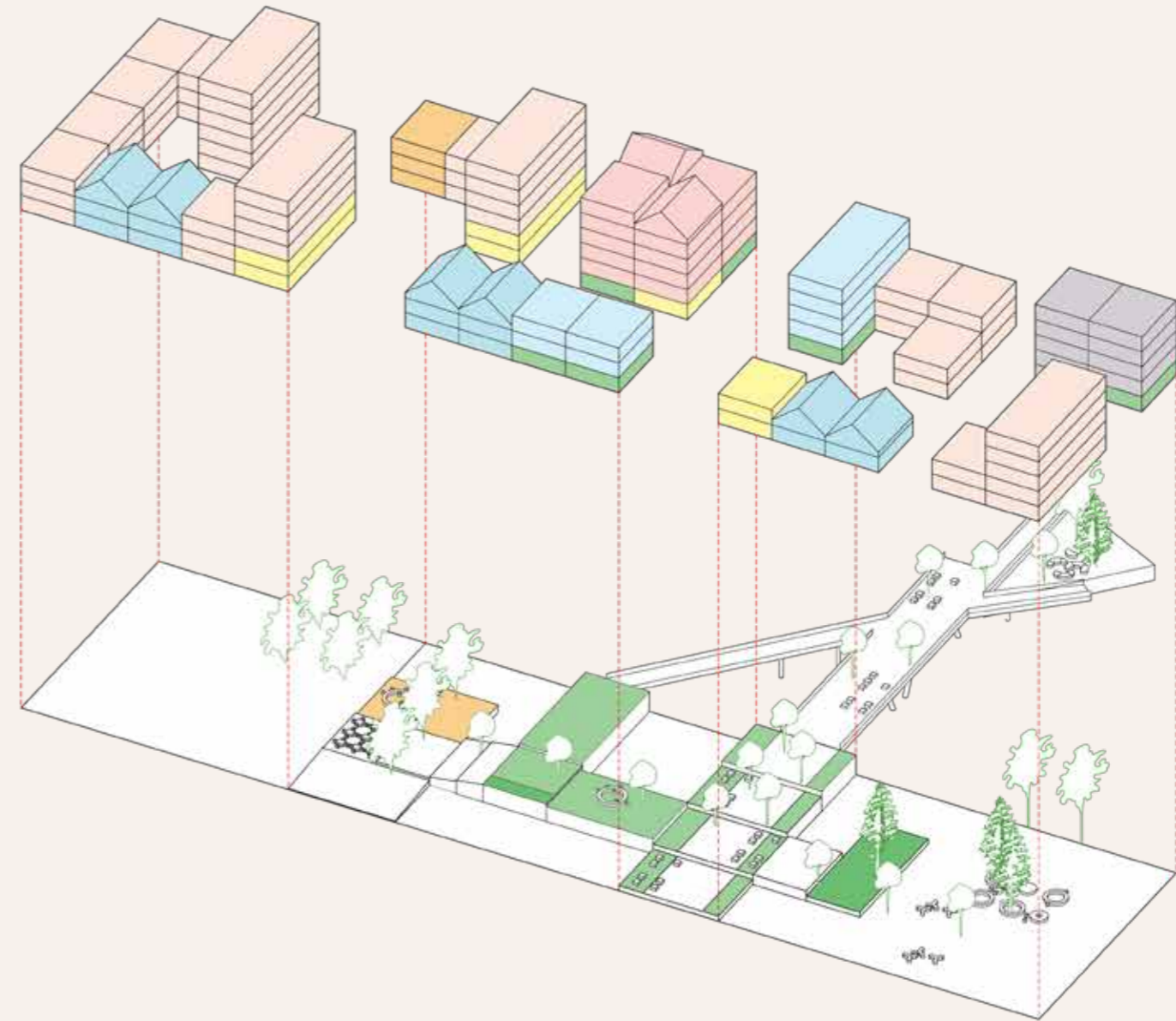
Nytt bygulv med sittemuligheter.

En flytende passasje som binder de ulike områdene sammen.

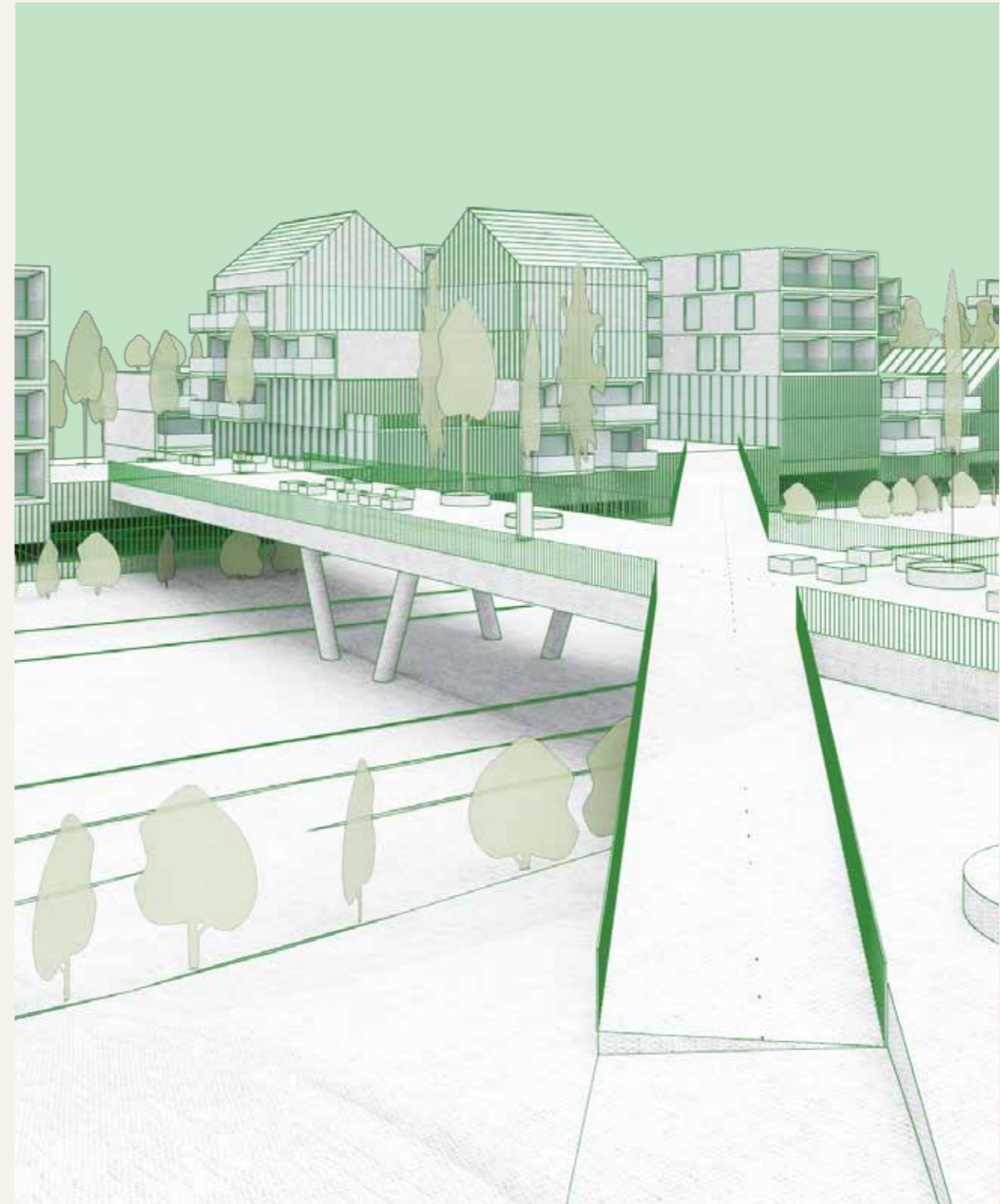
grønne urbane lommer.

	Barnehage		Boliger
	Kultur/sosialt		Studentboliger
	workshop		Hotell
	Kontor		Handel
	Parkering		Marked/kultur

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

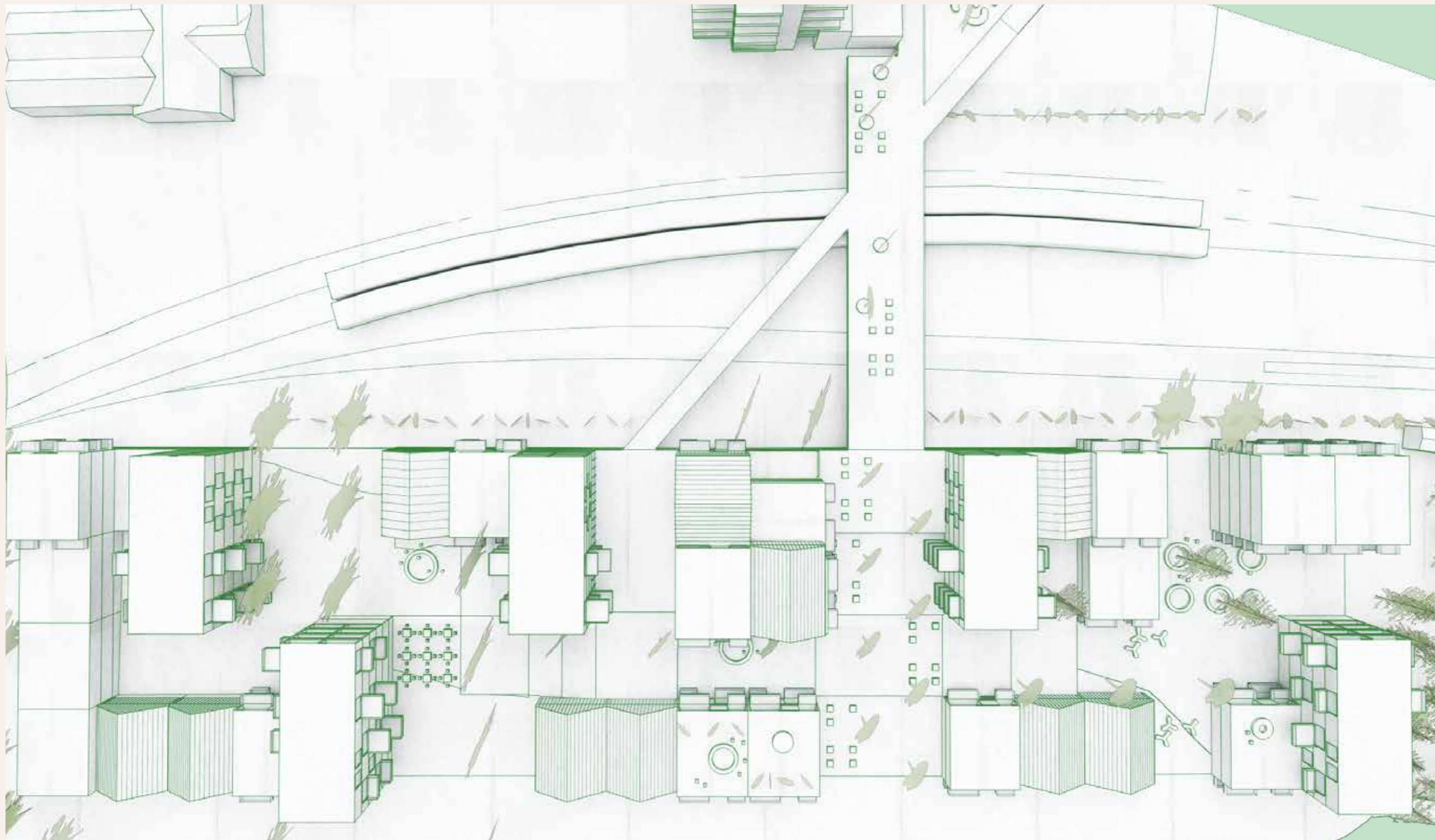
1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

1. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ LURHAUGEN

Sone 2

2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSTASJONEN

Sone 4

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

Avhengig av prosesser ang. stasjonsutvikling samt nytt parkeringsareal, området kan trolig først utvikles på sikt.

Arealformål

- Sentrumsformål

Hensynssoner

- Krav til regulering / Midlertidig bygge og deleforbud

Utnyttingsgrad

- Høy (200-250 % BRA)
- Høy utnytting må kobles med forpliktelse for utbygger til å bidra til finansiering av offentlig anlegg for uteopphold i sentrum.

Byggehøyder

- 4 – 5 et.

Uteopphold

- Uteoppholdsareal på bakkeplan bør være offentlig og åpent.

- Privat uteoppholdsareal løses på altan/takterrasse og kan glasses inn dersom det ellers ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende støyforhold.

Parkering

- Ikke anledning til å etablere privat parkering utover nødvendig HC-parkering, samt «kiss and ride»-løsninger og parkering ifb. varelevering.
- Øvrig krav til parkeringsdekning forutsettes frikjøpt i felles parkeringsanlegg i fjell.
- Parkeringsanlegg i fjell bør være sikret opparbeidet før det blir gitt rammetillatelse til større tiltak.

Øvrige krav / retningslinjer

- Anledning til å gå rett på detaljreguleringsplan dersom prinsippene og kvaliteter fra mulighetsstudien innarbeides i planen, ellers krav om samlet områderegulering for feltet
- Fortrinnsvis blandet formål, med bolig, kontor,

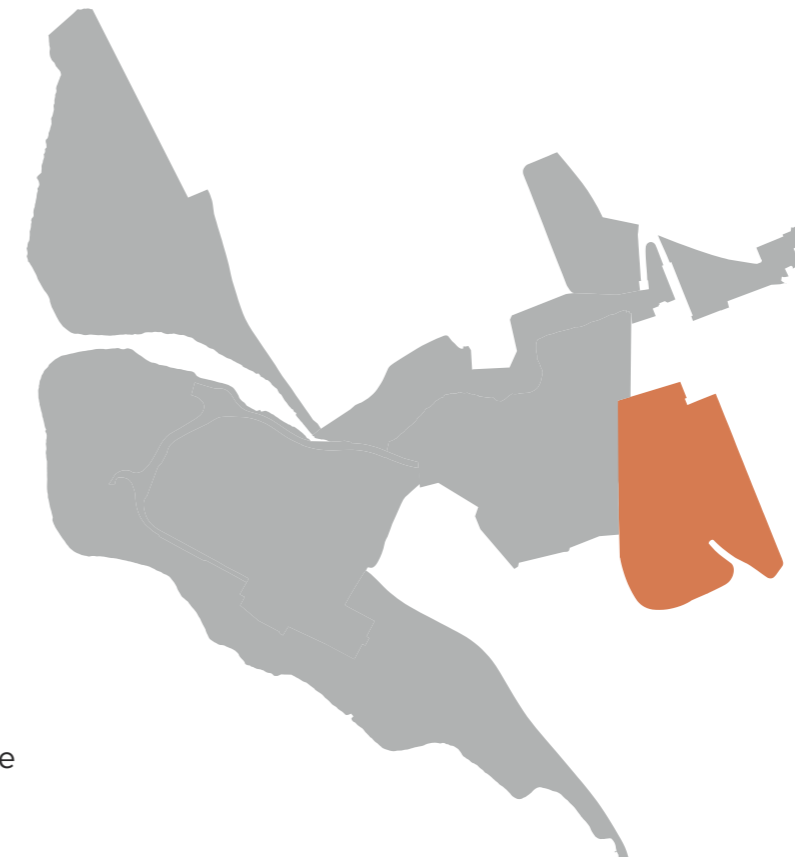
forretning, tjenesteyting.

- Det bør tilrettelegges for ett eller flere kryssingspunkter over jernbanelinjen for å koble områdene vest for jernbanelinjen sammen med sentrum.

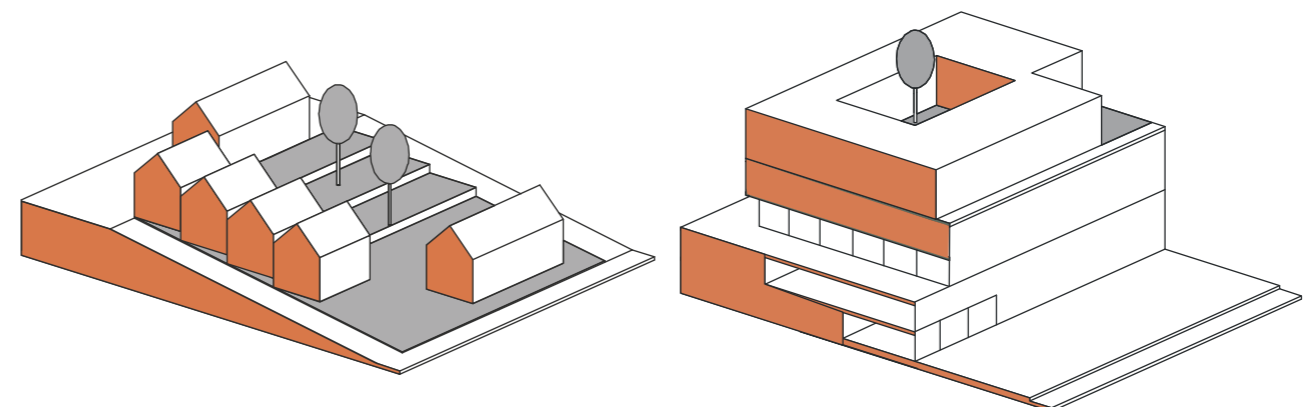
- Næring bør bestå av publikumsrettet og/eller arbeidsplassintensiv næring.

- Fasader skal være aktive: Eksempelvis: 1. etasje bør benyttes til publikumsrettet virksomhet, med inngangspunkt min. hver 10. meter, maks. lengde på kvartal før det etableres åpen og allmenn tilgjengelig gjennomgang på gatenivå er 70 m.

- Etablert rutenettstruktur i sentrum bør videreføres.
- Siktlinjer fra Storgata sørover i retning Mjøsa skal holdes åpne.

Karakterområde

Typologisk driver
Campus varehus

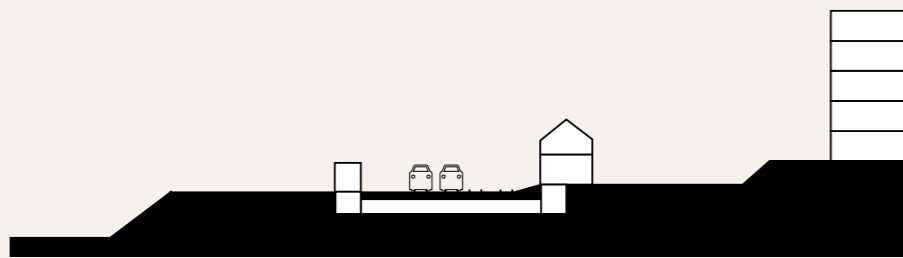
2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSSTASJONEN

one 4

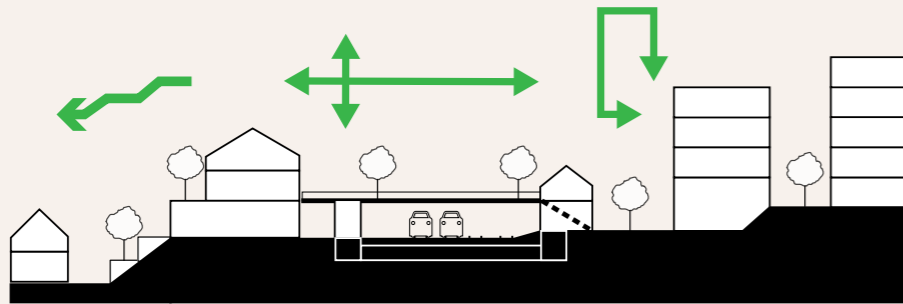

2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSTASJONEN

Sone 4

I dag: Åpne områder, parkeringsflater tung infrastruktur og topografiske forskjeller som deler opp områdene. Tilgang til begge sidene av jernbanen er tilrettelagt, men i form av gangtunnel under bakken som gir en mindre tjenelig kobling.

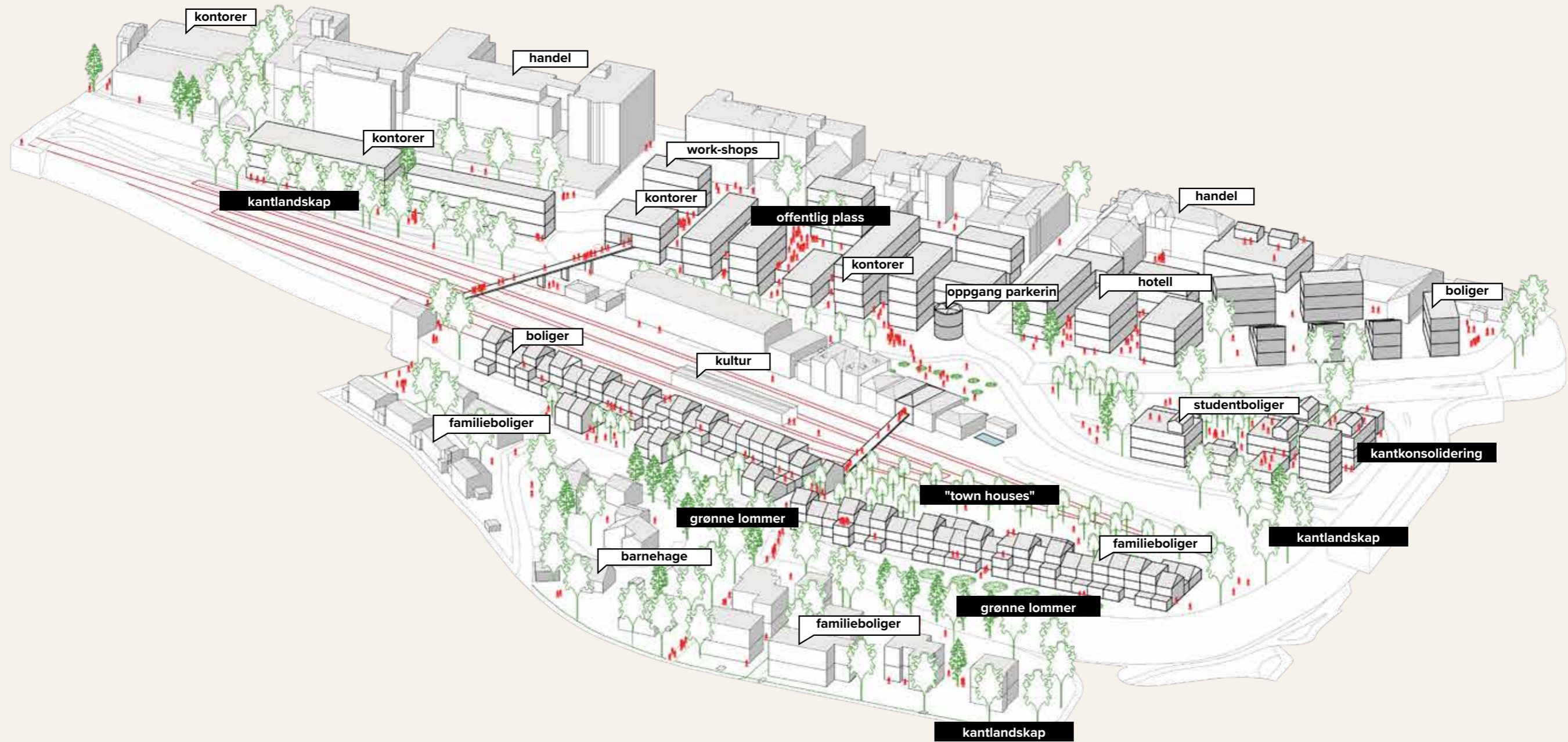

Forslag: Fortette tomme arealer med en rekke bygninger på en sokkel som definerer nytt bygulv og åpner for en bro eller flere som binder sentrum sammen på tvers av jernbanen. Sammenbinding på tvers av jernbanen er en forutsetning for kobling til sentrum. Bussholdeplassen reorganiseres i en mer praktisk og kompakt loop. Bygningene på hver side av den nye bygulvet brukes til å trappe ned terrenget og ta opp i seg høydeforskjeller og åpner for sirkulasjon på tvers av områdene.

2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSTASJONEN

Sone 4

2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSTASJONEN

Sone 4

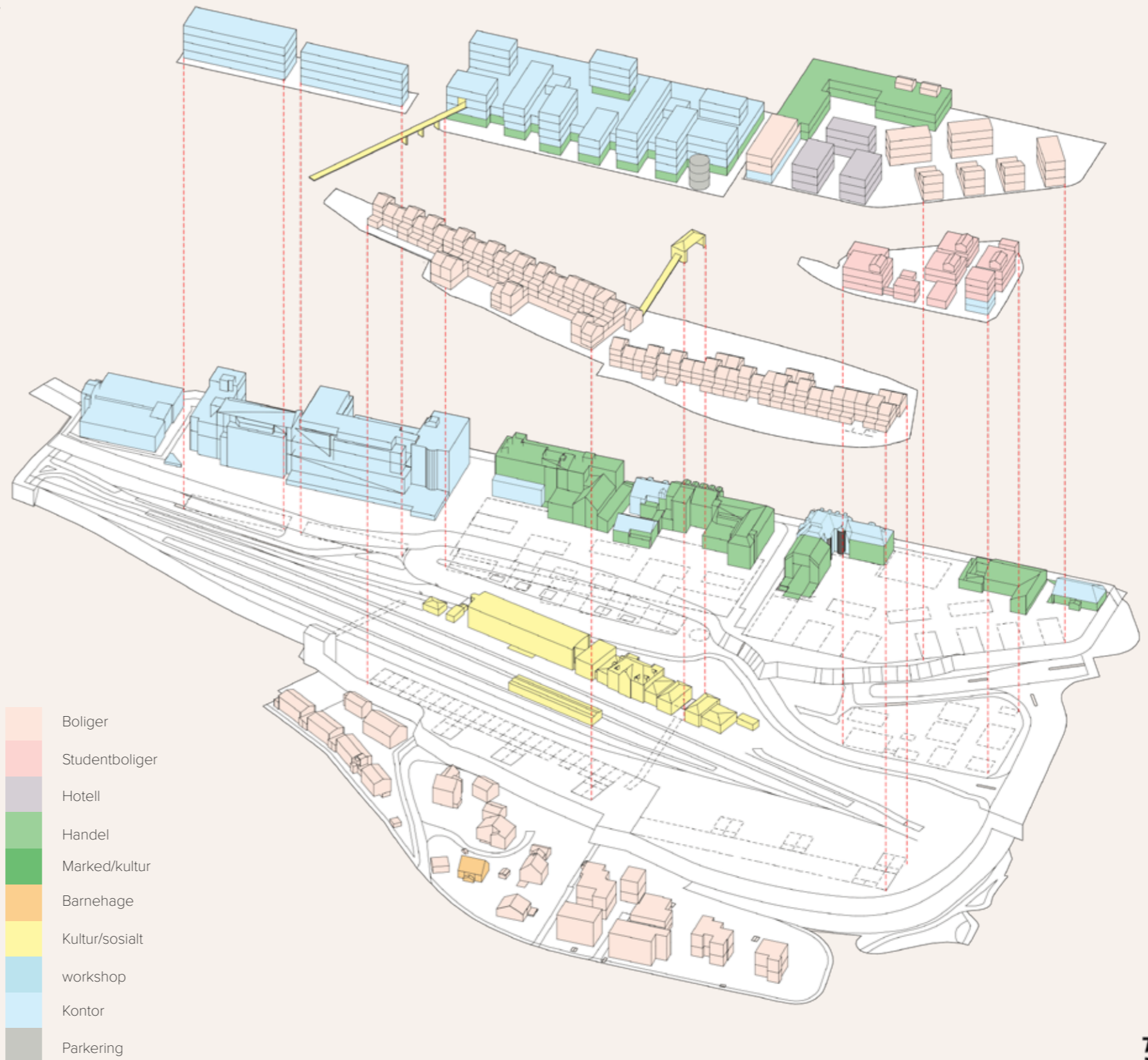
Bolig og handelskompleks, Ameller, Dubois & Associés.

Sosial boliger, Odile Guzy Architectes.

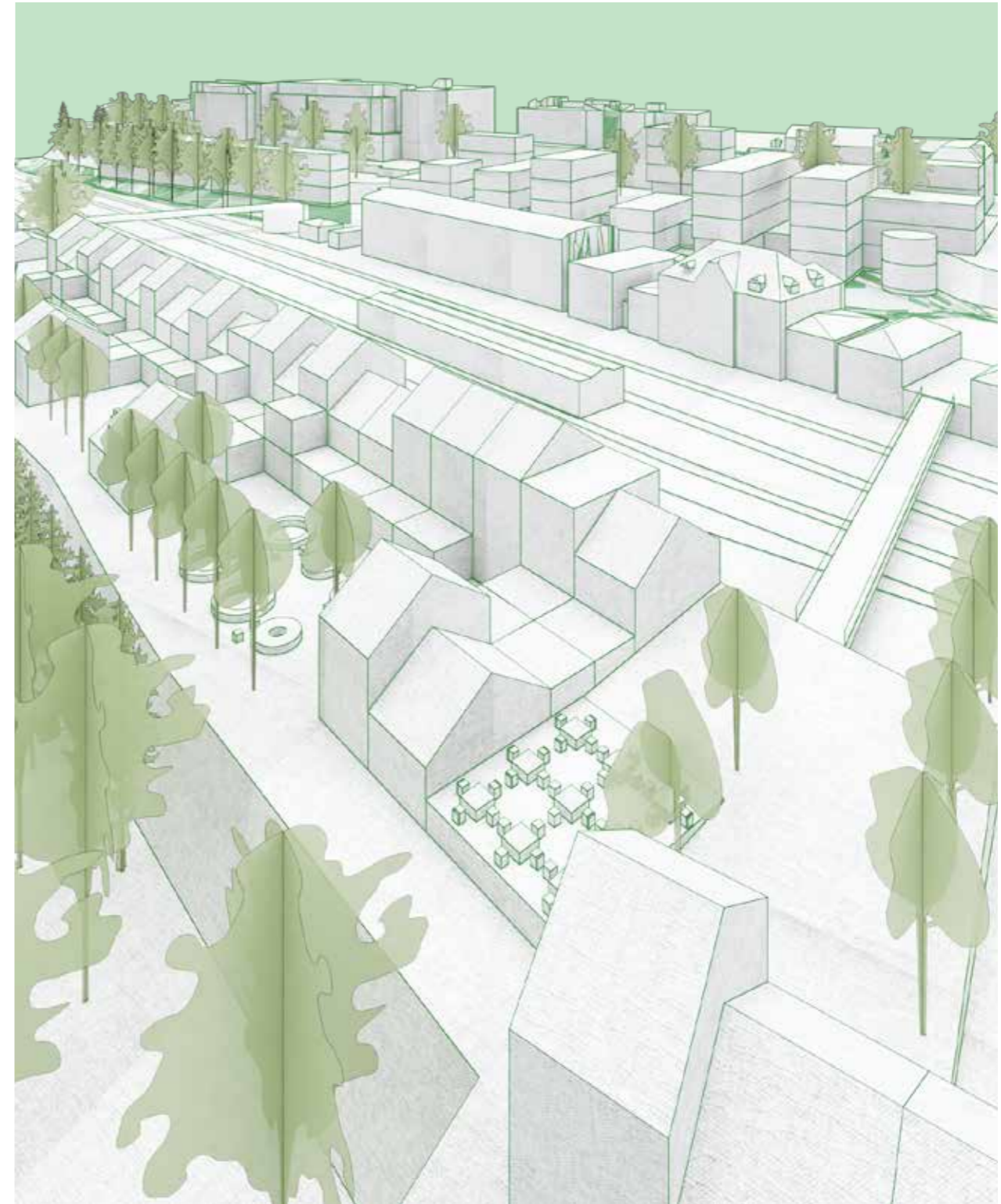
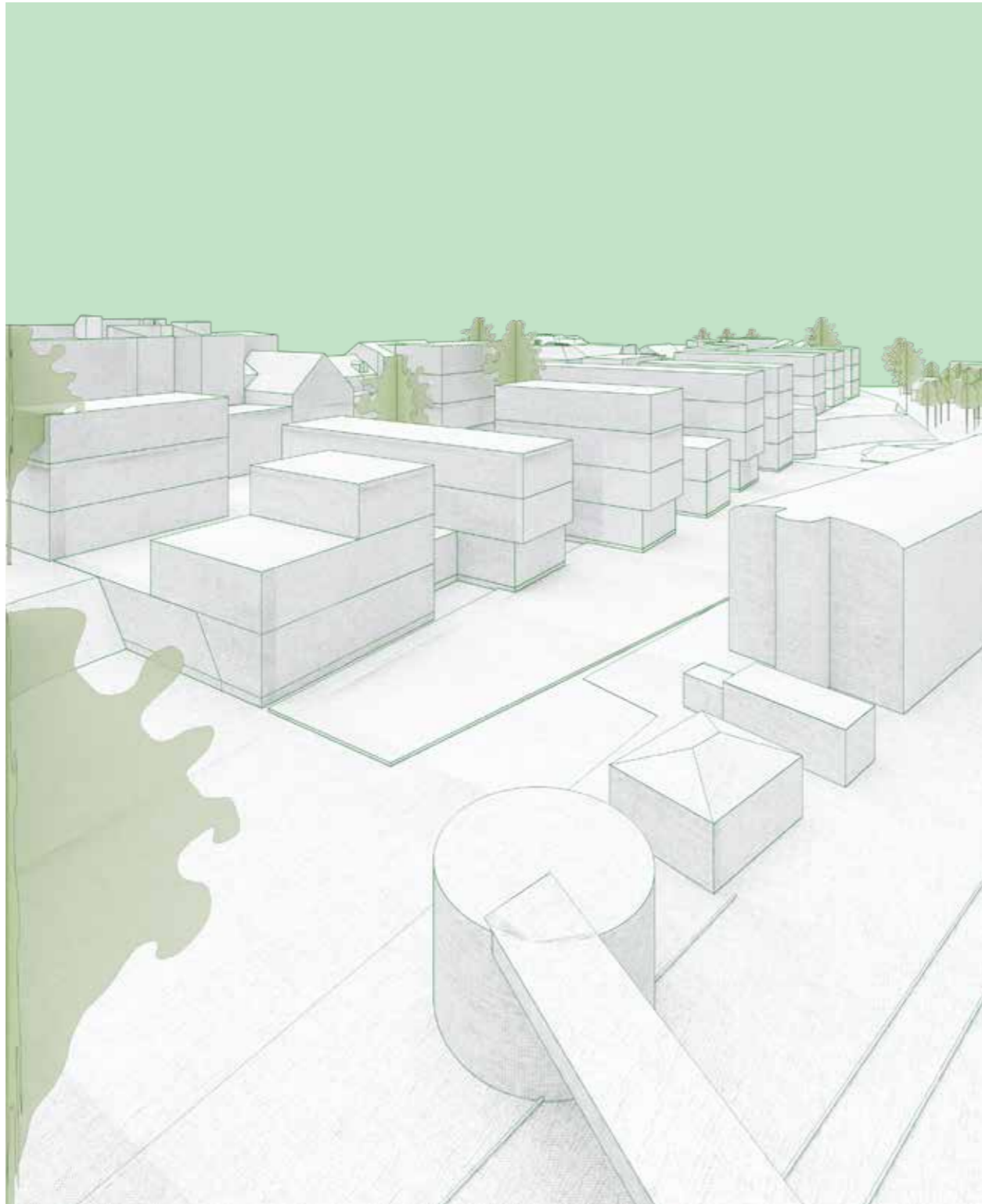
Henning Larsen, trehus

- Boliger
- Studentboliger
- Hotell
- Handel
- Marked/kultur
- Barnehage
- Kultur/sosialt
- workshop
- Kontor
- Parkering

2. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ SKYSSTASJONEN

Sone 4

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

Avhengig av utbedret ferdsselsnett for gående mot sentrum, og delvis avhengig av ny parkeringsløsning og vegtilkomst til sentrum. Nordøstre del av området med den gamle fabrikk kan utvikles noe uavhengig av øvrige deler av Strandtorget.

Arealformål

- Sentrumsformål

Hensynssoner

- Krav til regulering / Midlertidig bygge og deleforbud

Utnyttingsgrad

Høy (250-350 % BRA)

Byggehøyder

- 4 - 5 et., høyere punktthus kan vurderes.

Uteopphold

- Uteoppholdsareal på bakkeplan/lokk bør være offentlig og åpent.
- Halvparten av krav til

uteoppholdsareal kan løses i grøntområde langs strandpromenaden eller Mesnadalen dersom utbygger forplikter seg til å bidra til finansiering av offentlig anlegg for uteopphold her.

- Boliger og ev. andre tjenlige formål bør legges slik at de bevirker til positiv sosial kontroll med uteoppholdsareal for aktiviteter på Strandprommenaden.
- Privat uteoppholdsareal løses på altan/takterrasse og kan glasses inn dersom det ellers ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende støyforhold.

Parkering

- Ikke anledning til å etablere privat parkering utover nødvendig HC-parkering, samt «kiss and ride»-løsninger og parkering ifb. varelevering.
- Øvrigt krav til parkeringsdekning forutsettes frikjøpt i felles parkeringsanlegg i fjell.
- Parkeringsanlegg i

fjell skal være sikret opparbeidet før det blir gitt rammetillatelse til større tiltak.

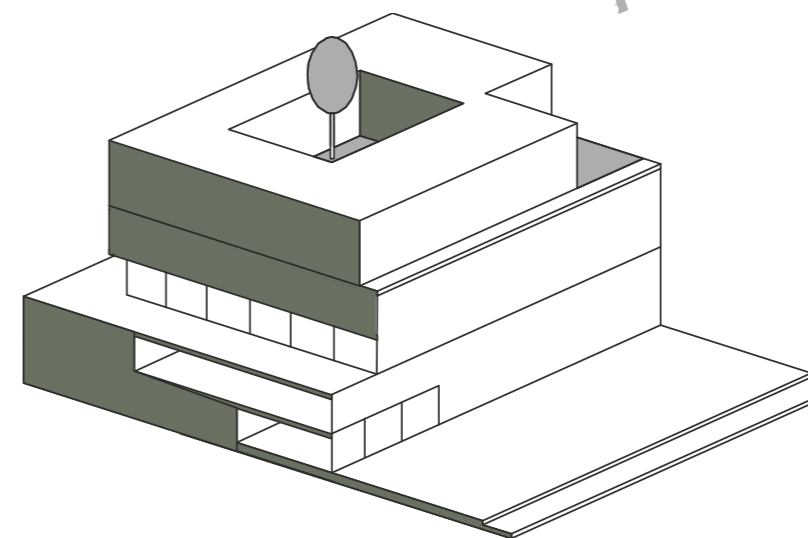
- Tilkomst til parkeringsanlegg i fjell bør overbygges med miljølokk/bygg/e.l.

Øvrige krav / retningslinjer

- Rekkefølgekrav til sikret opparbeiding av gangakser mellom Strandtorget og Lurhaugen/Lilletorget/Skysstasjonen.
- Samlet visjon for området må legges til grunn.
- Fortrinnsvis blandet formål, med bolig, kontor, forretning, tjenesteyting, turisme.
- Høy utnyttning åpner for en ny sentrumsnær bydel med blandet program og urban karakter, som holder fotavtrykk av ny utbygging nede og slik sikrer grøntområdene langs strandlinjen.
- Næring bør bestå av publikumsrettet og/eller arbeidsplassintensiv næring.

Karakterområde

Typologisk driver
Varehusgårdsrom på sokkel

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

Lillehammer

Mulighetsstud

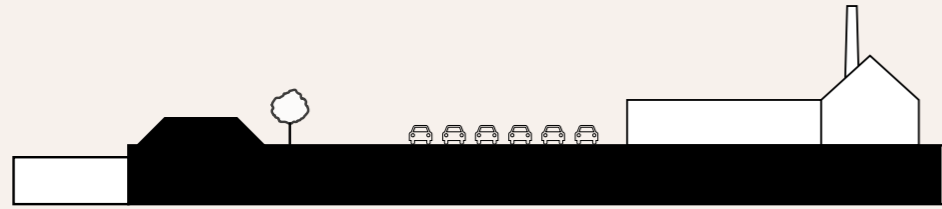
72A
31-V

72

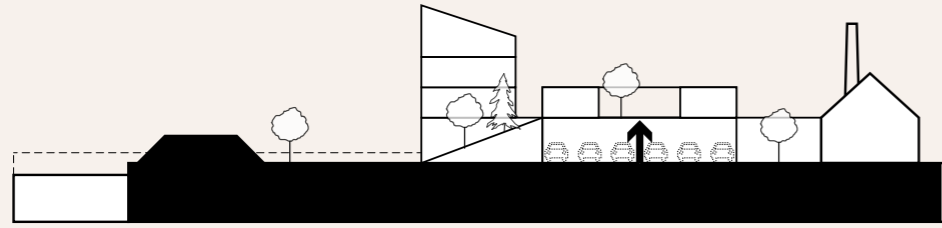

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

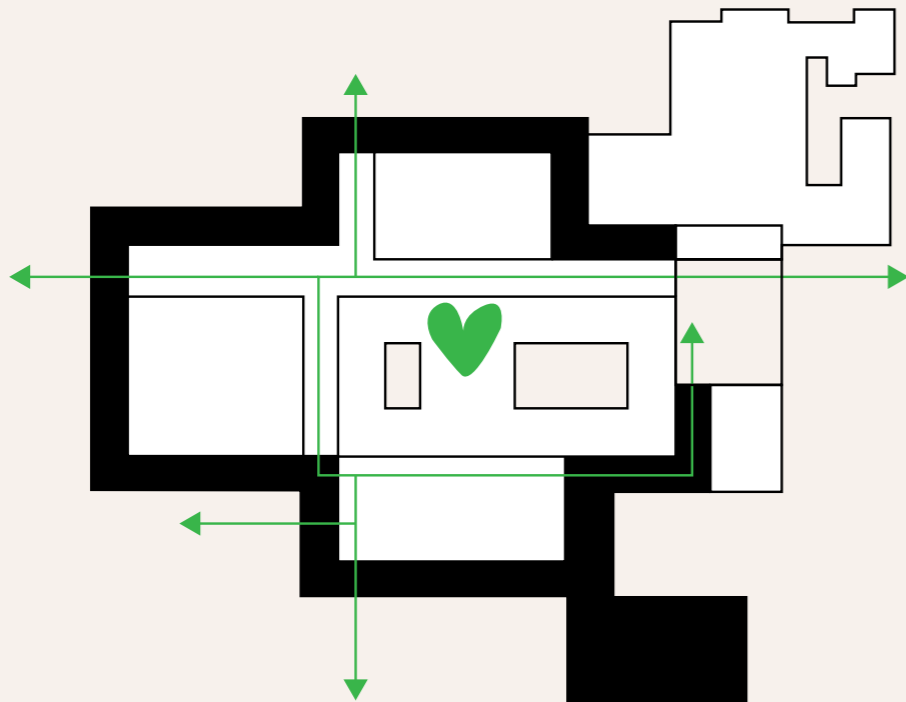

I dag: Typisk spredt kjøpesenterområde.

Forslag: Samlende sokkel med gatelandskap og blandet bruk, landskap formet for flomvern.

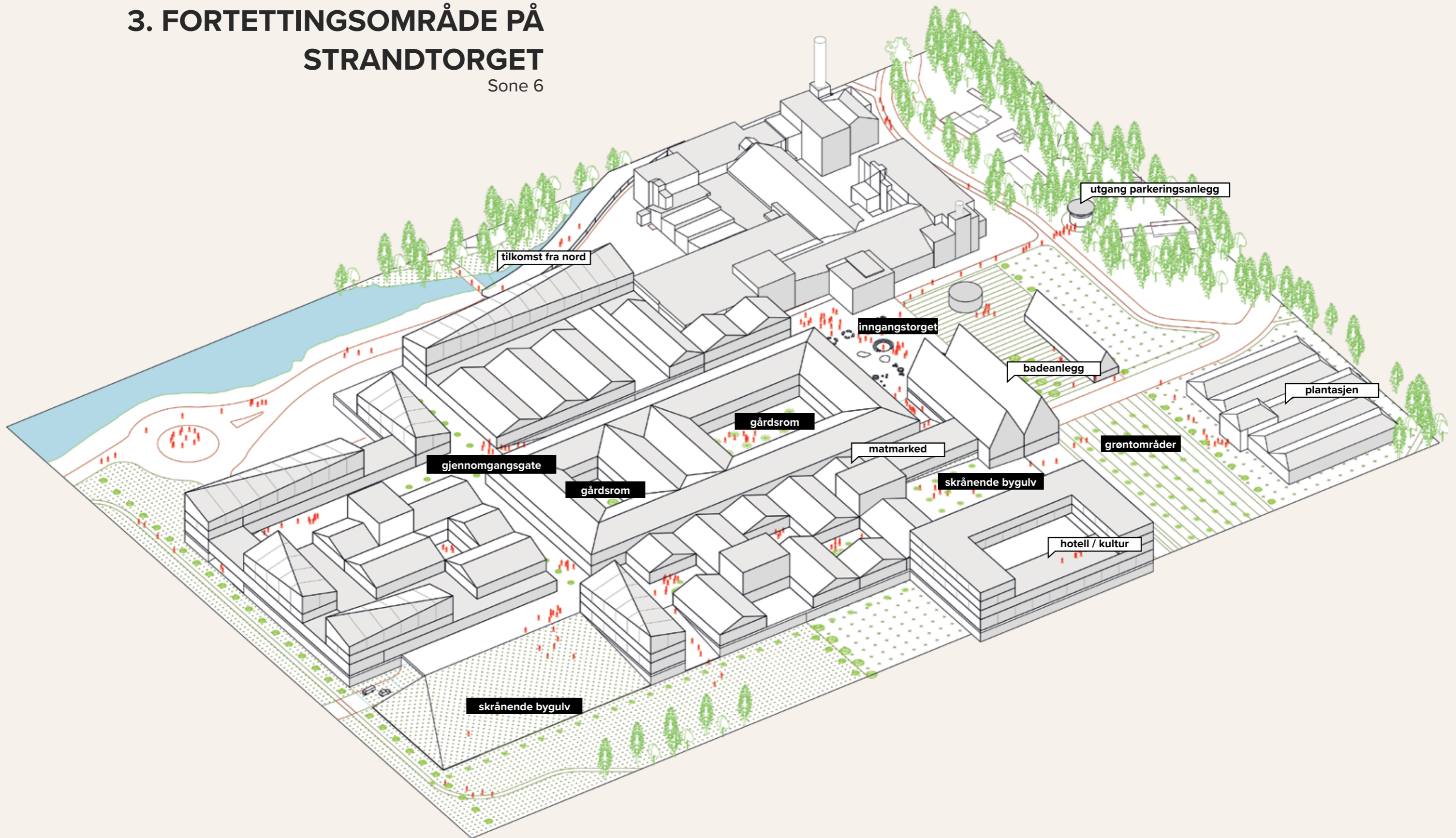
Konsept: En porøs fasade som danner ytre gårdsrom, koblet til eksisterende bygningsmasse som en ny handels opplevelse.

TMA/SIV

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

Strandtorget - Lilletorget

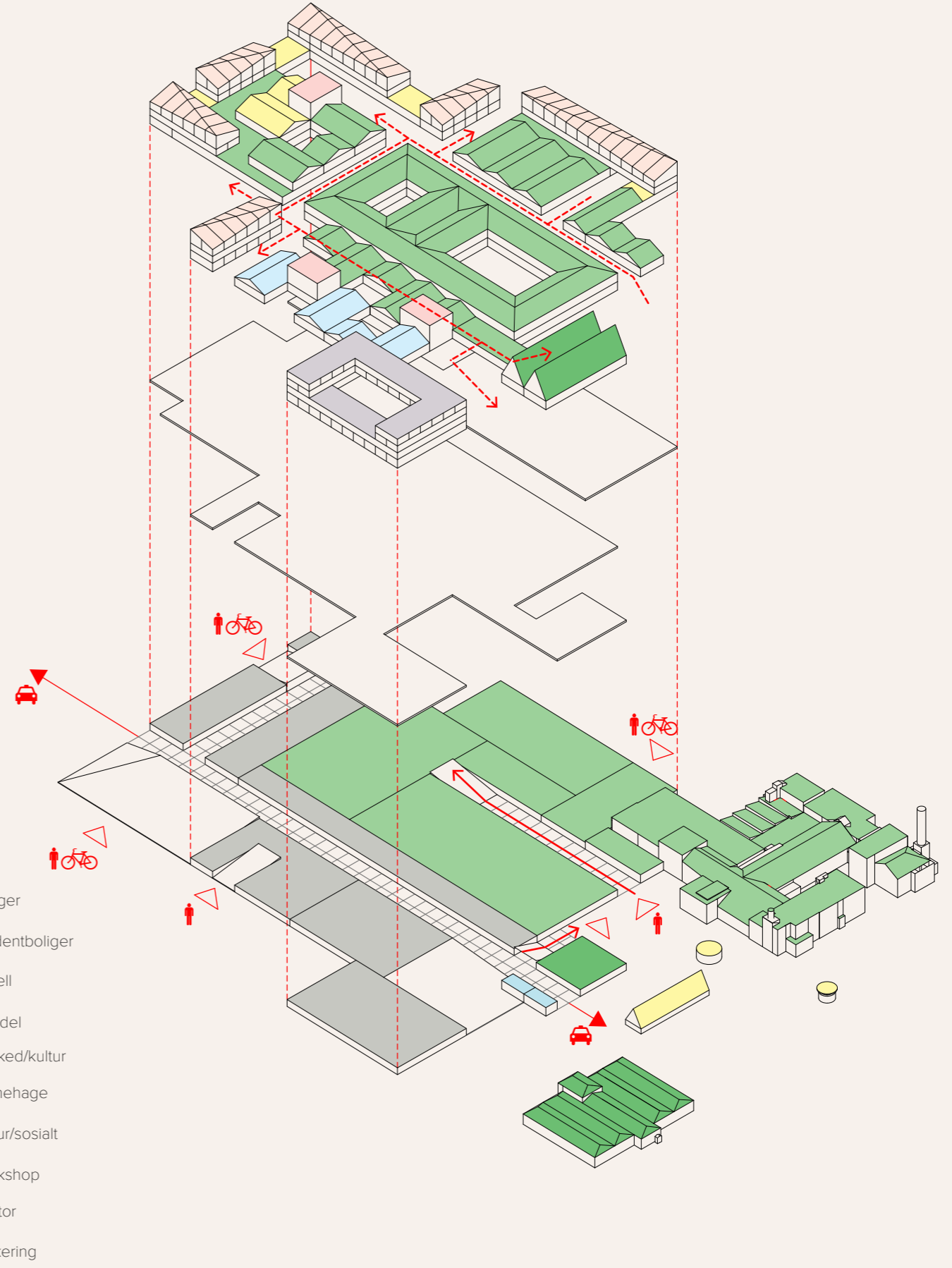
Skolkovo Institute of science.

Novartis campus landskap.

Novartis campus landskap, og Darwin restaurant og kultursenter i Bordeaux.

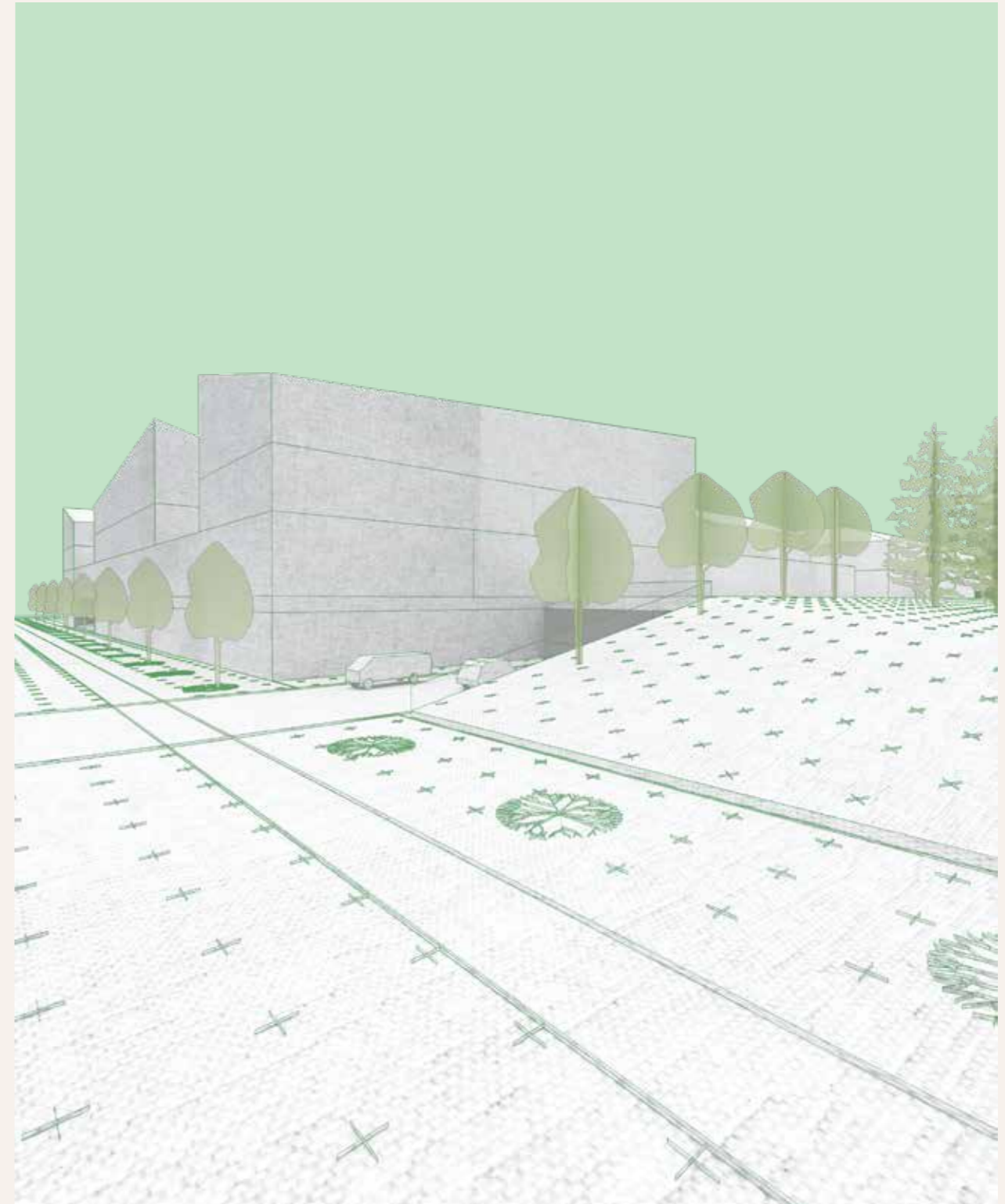
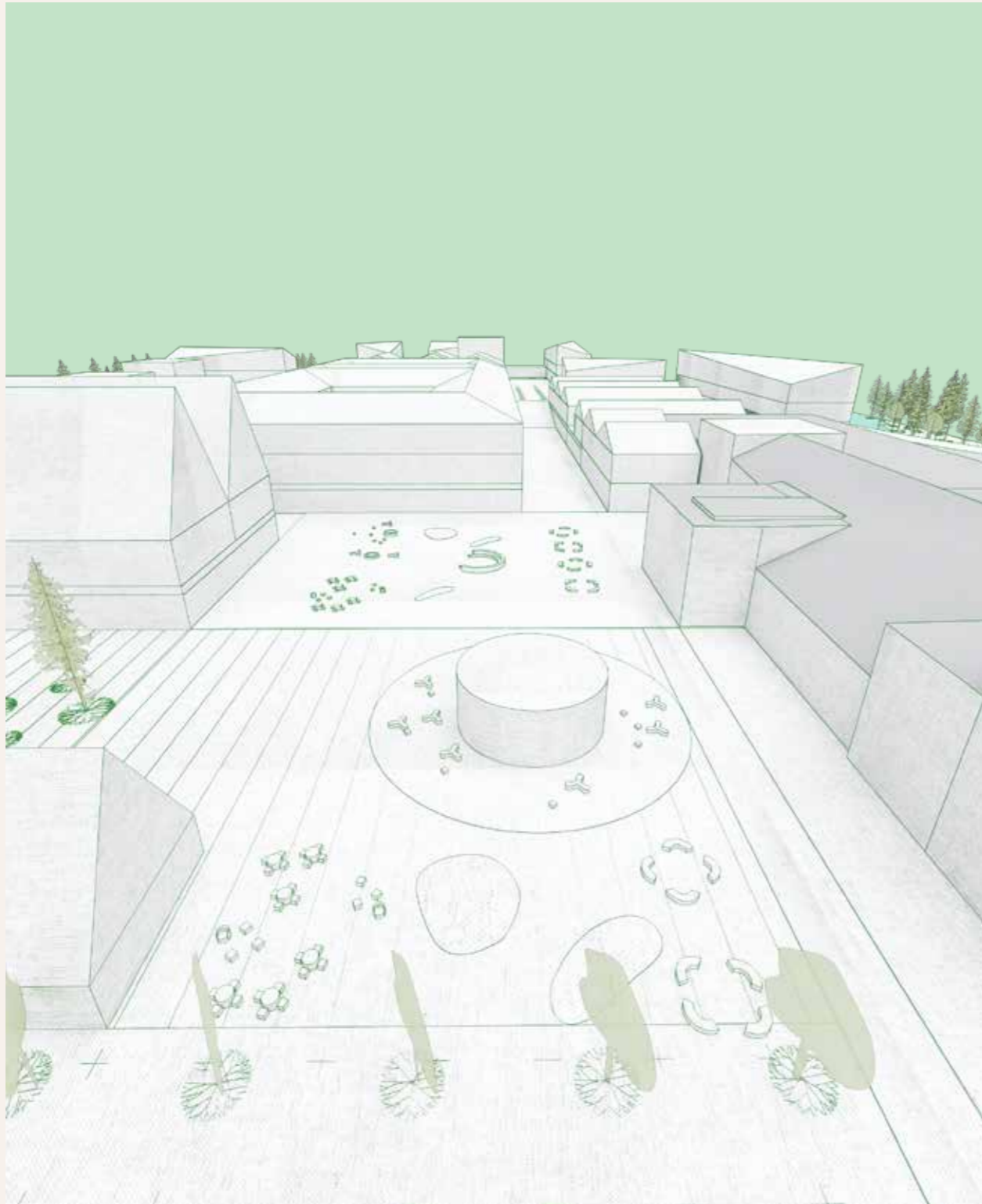

- Boliger
- Studentboliger
- Hotell
- Handel
- Marked/kultur
- Barnehage
- Kultur/sosialt
- workshop
- Kontor
- Parkering

Mulighetsstudie Lillehammer

3. FORTETTINGSOMRÅDE PÅ STRANDTORGET

Sone 6

4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

Avhengig av utbedret gjennomgangsfærdselsnett for gående mellom sentrum og Strandtorget, samt grøntarealer langs Mesna, og delvis avhengig av ny parkeringsløsning og vegtilkomst til sentrum.

Arealformål

- Blandet formål, bolig/næring, ev. i kombinasjon med andre relevante underformål

Hensynssoner

- Krav til regulering / Midlertidig bygge og deleforbud

Utnyttingsgrad

- Middels (100-150 % BRA)

Byggehøyder

- 2 – 4 et.

Parkering

- Ikke anledning til å etablere privat parkering utover nødvendig HC-

parkering, samt kiss-and-ride-løsninger og parkering ifb. varelevering.

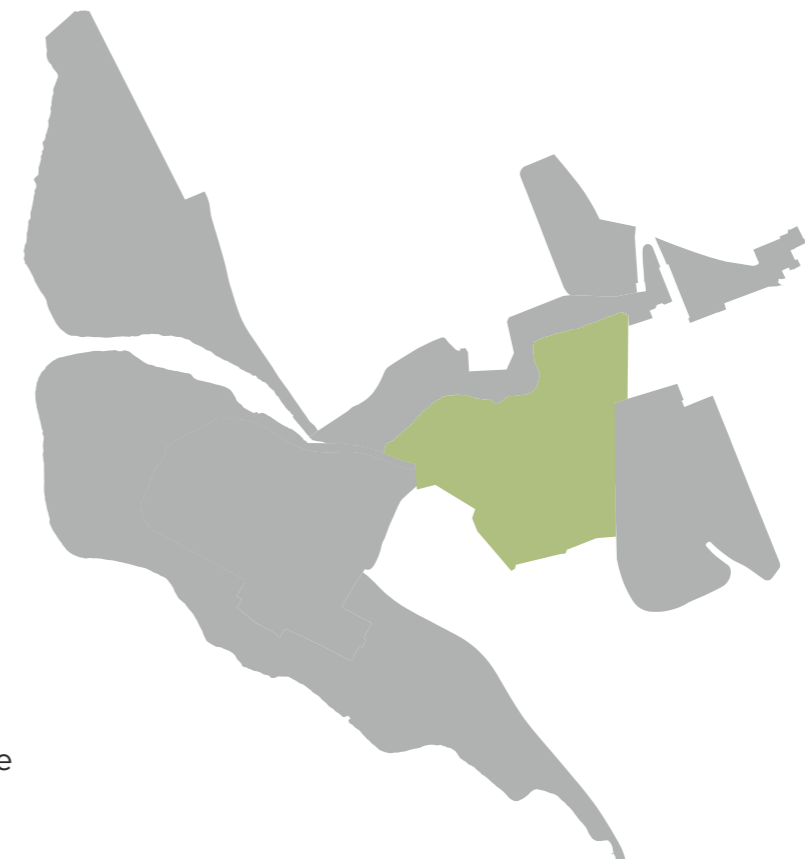
- Øvrig krav til parkeringsdekning forutsettes frikjøpt i felles parkeringsanlegg i fjell.
- Rekkefølgekrav til opparbeiding av gangakser, eller utbyggingsavtale som sikrer opparbeiding. Enten internt i området eller i grøntområde langs Mesna.

Øvrige krav / retningslinjer

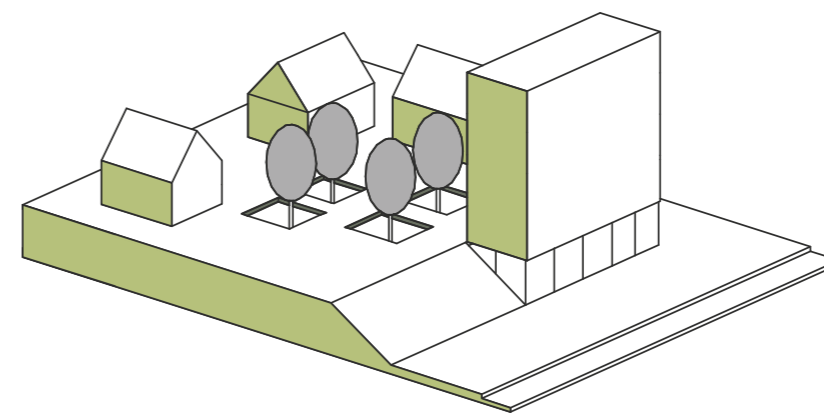
- Rekkefølgekrav til opparbeiding, eller utbyggingsavtale som sikrer opparbeiding, av gangakser mellom Strandtorget og Lilletorget/Skysstasjonen.
- Formål som bolig, kontor, barnehage, lekeplass, turisme, grønnstruktur, lekeplass.
- Mulig med mindre oppstartslokaler eller verksteder for aktivitet som kan samlokaliseres med bolig: it, tradisjonelt håndverk, kunsthåndverk, etc.
- Krav til opparbeidet større lekeplass, minimum 250 m²

før midlertidig bruksløyve blir gitt til nye boligenheter.

- Ved planlegging skal det tas særlige hensyn til at gangakser i området ivaretas og at gangforbindelser styrkes, tydeliggjøres og opparbeides til sammenhengende god standard iht. mulighetsstudie.
- Området fremstår i dag som uoversiktlig, ny utbygging bør lokaliseres med tanke på å sikre positiv sosial kontroll på områder som brukes til gjennomgang, lek og aktivitet.

Karakterområde

Typologisk driver
Adaptive gjennbruk og infill

4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

Lillehammer

Mulighetsstudie

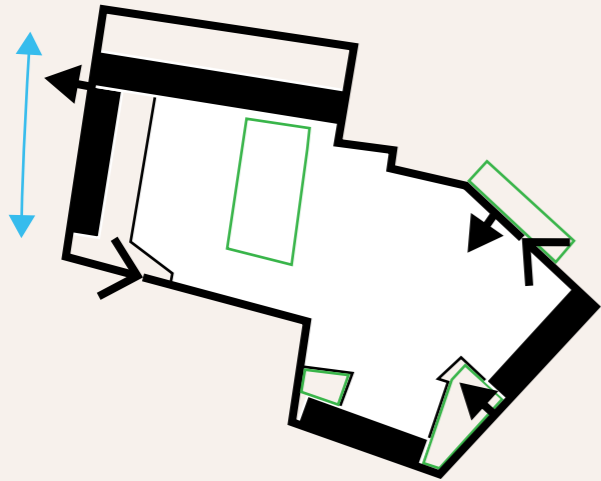
7 MAY
2017

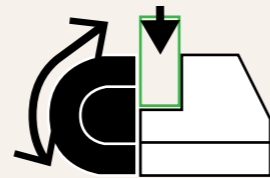
4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

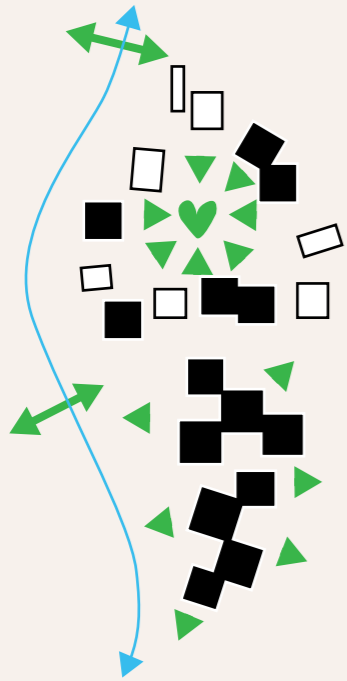
Strandtorget - Lilletorget

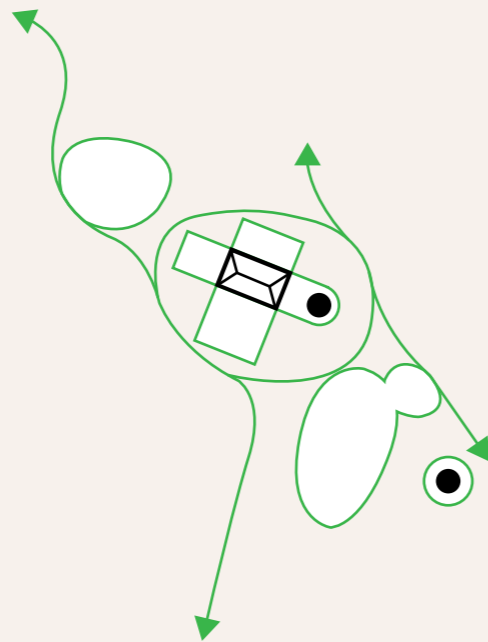
Ny bygningsvolumer brukes til å definere en strammere kant og reorganiserer sirkulasjonen. Nye boliger plasseres langs elven for å tilføre sosial kontroll.

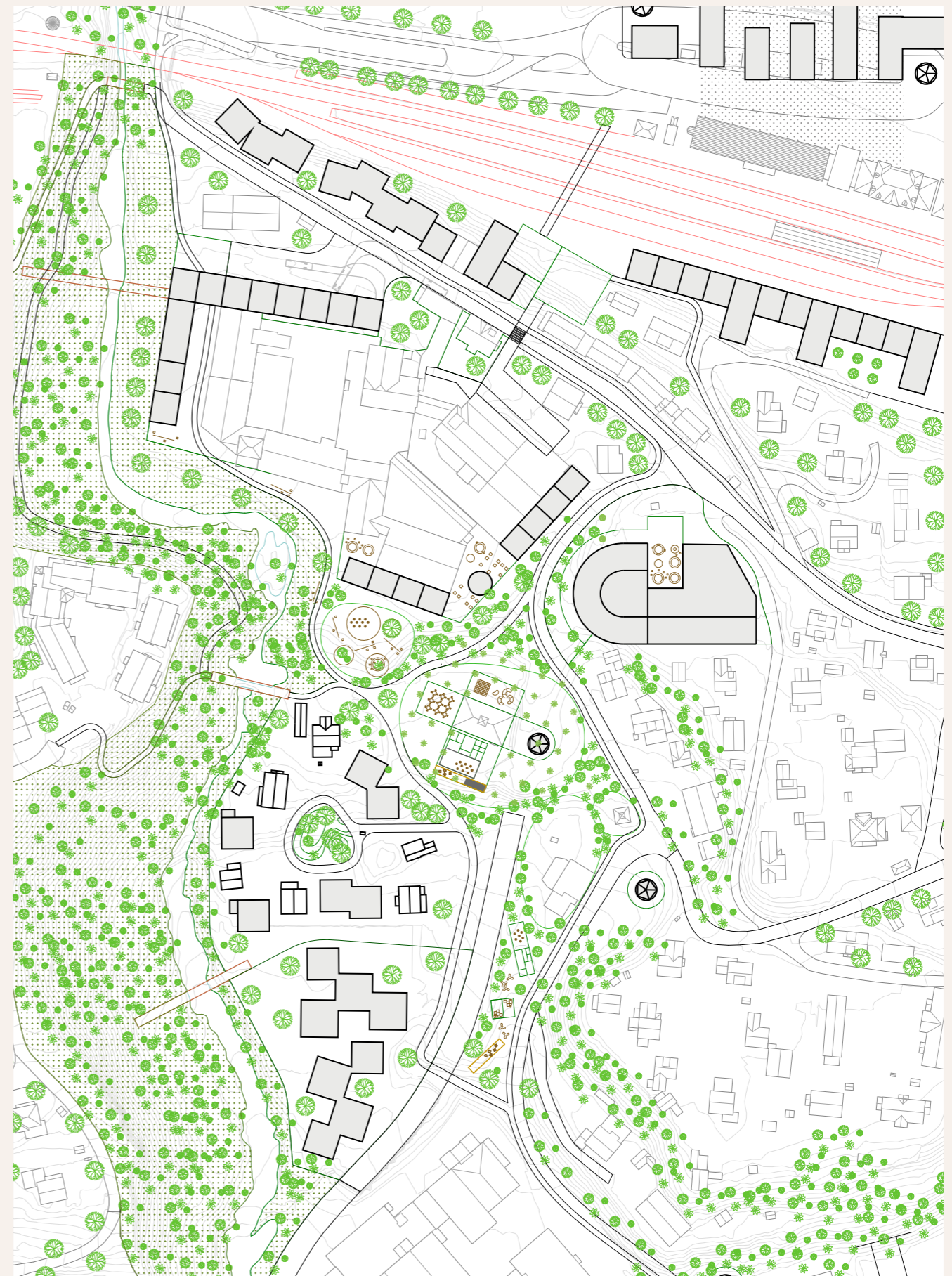
Eksisterende bygninger kan utvides, noe som gir mer areal og kan gi nye utendørs områder og innganger.

Grønne soner i nabolaget kan få ulike kvaliteter og åpnes opp eller lukkes inne etter behov for åpen offentlighet eller skjermete fellesrom.

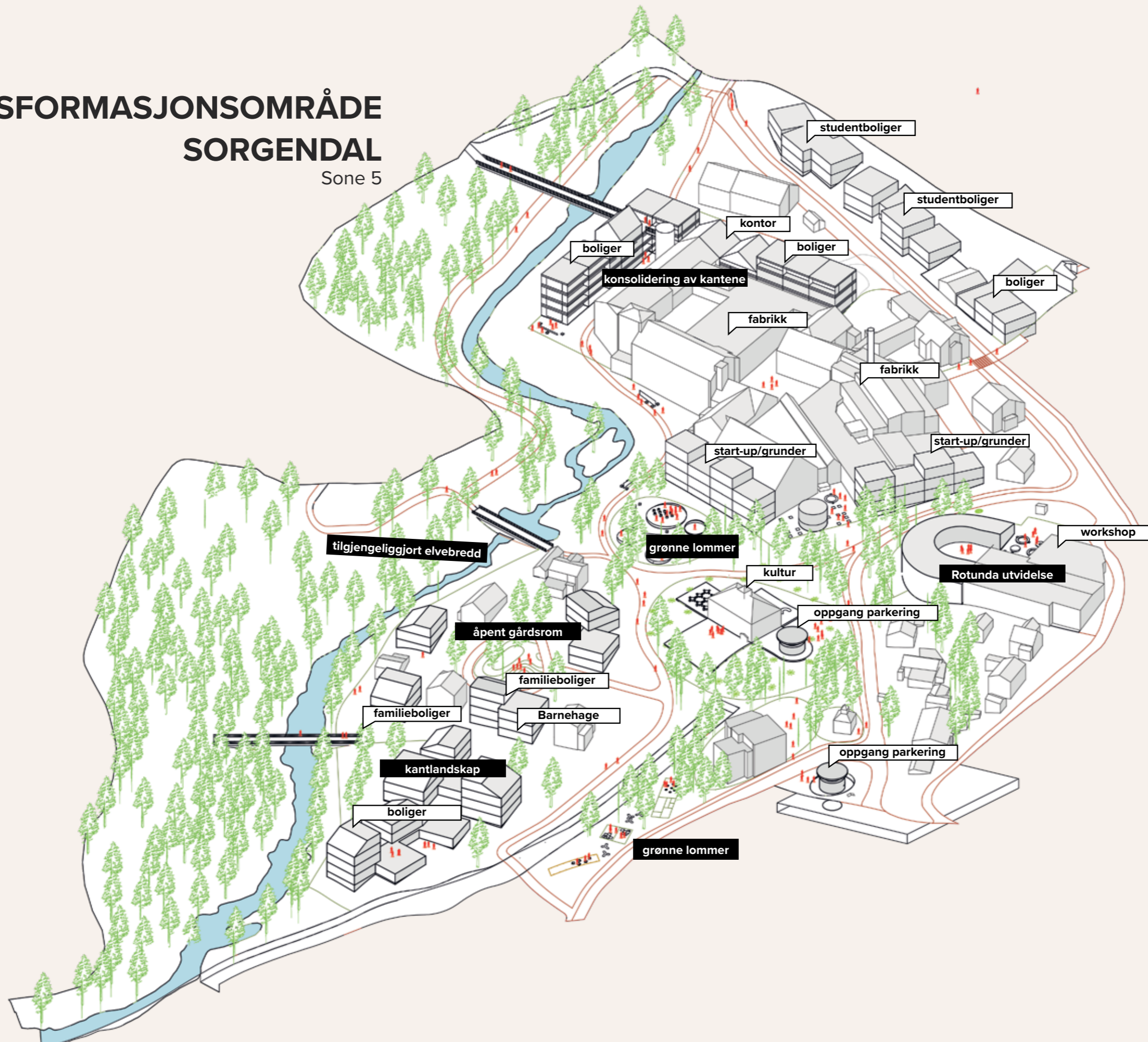
Ulike områdeprogram legges rundt den nord-sørgående aksen mellom sentrum og Strandtorget. Utendørsområder redefineres for å passe til de nye formålene.

Mulighetsstudie Lillehammer

4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL Sone 5

Strandtorget - Lilletorget

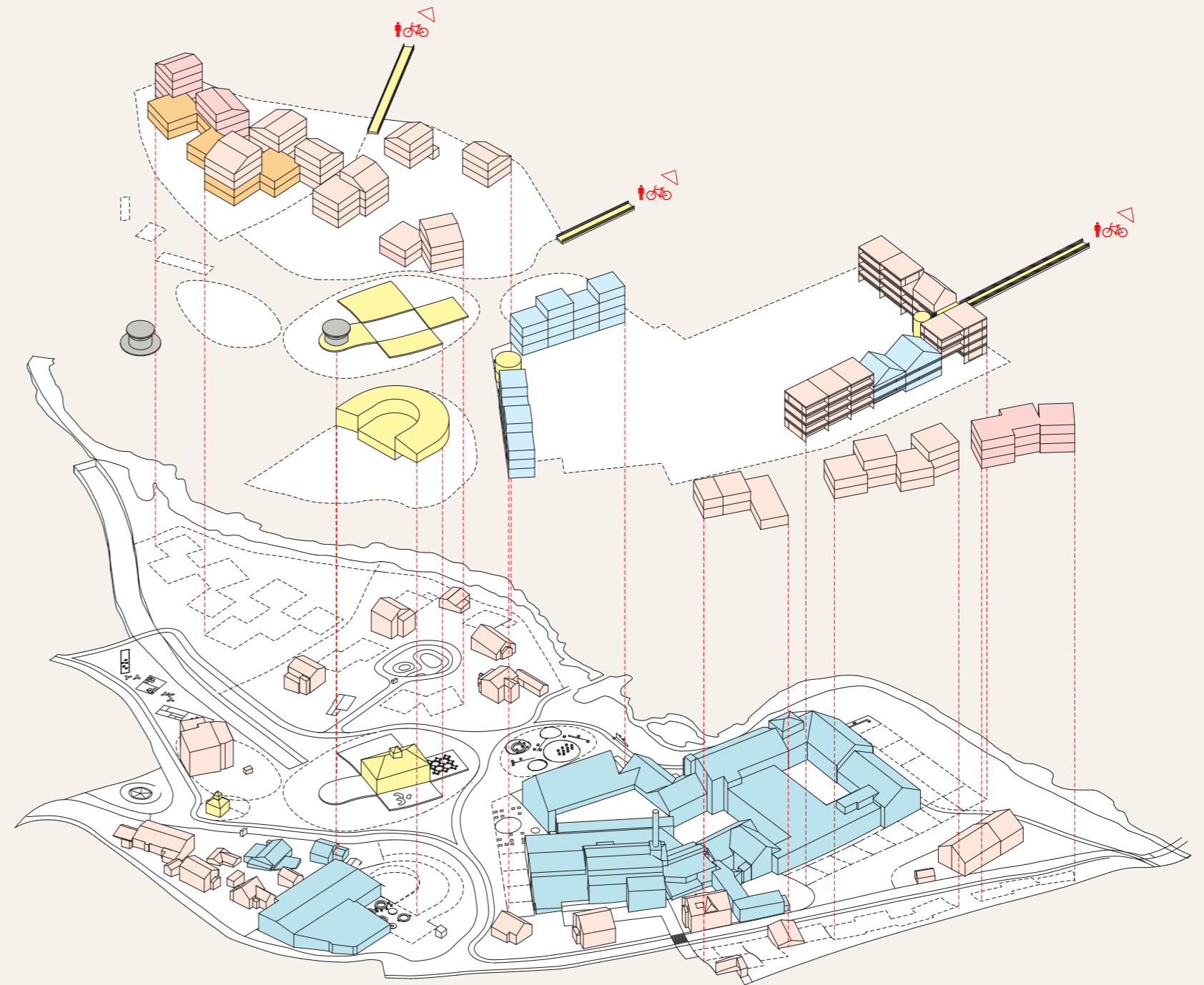
Eneboliger.

Felles grøntområder og delte gårdsrom.

Tegl som et mulig bygningsmaterial (kan skape nabolagsidentitet med farger og tekstur).

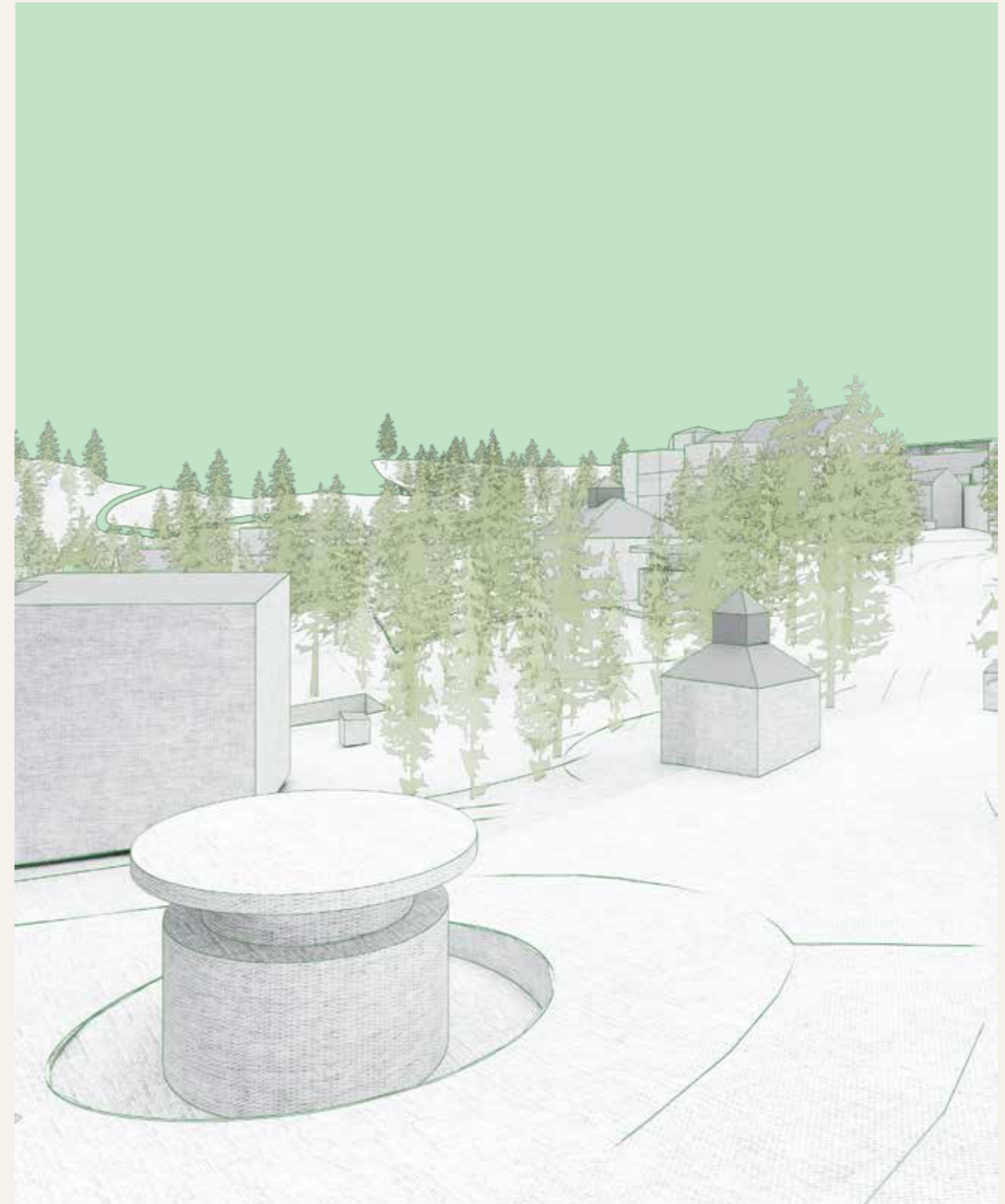
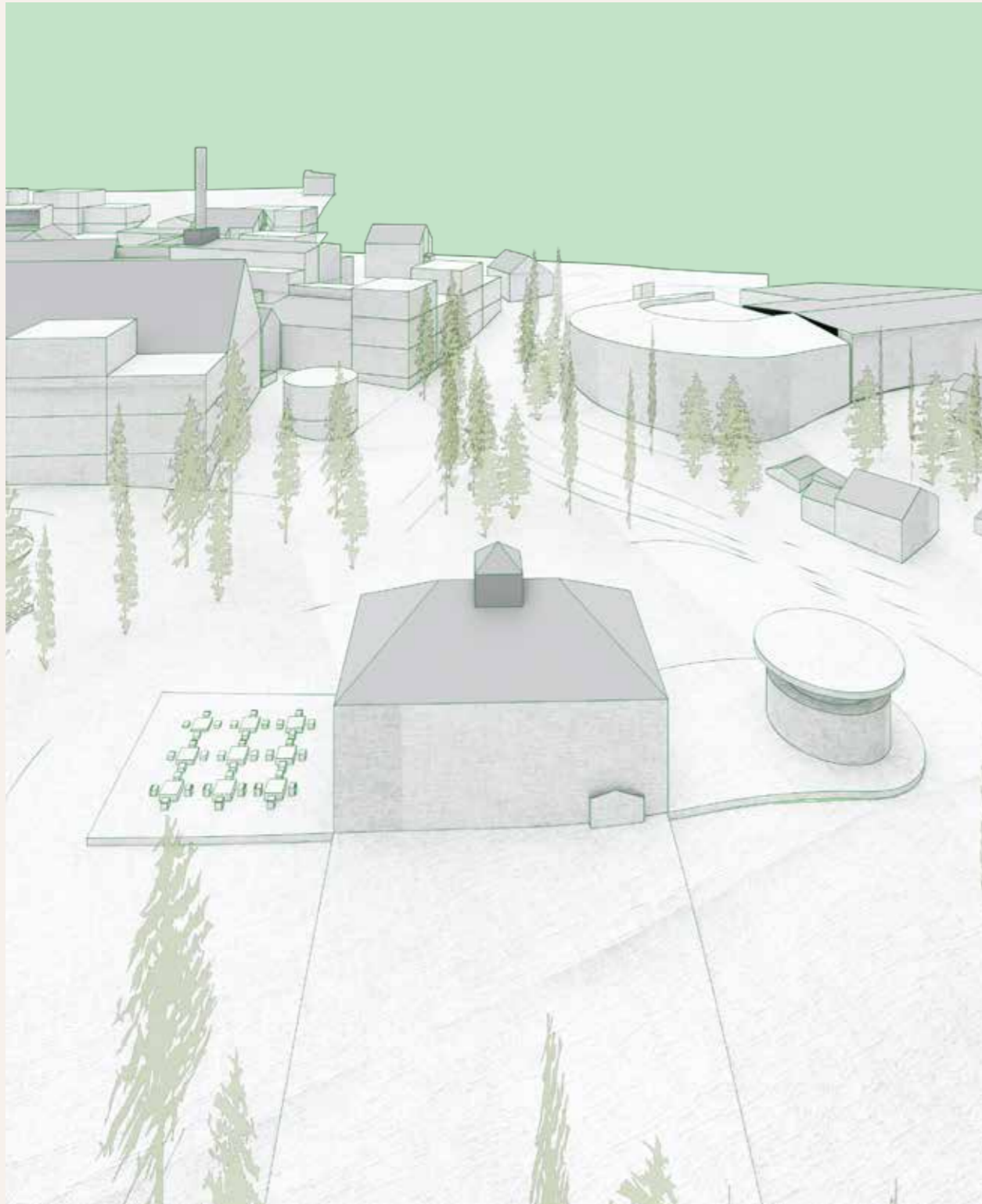

	Barnehage		Boliger
	Kultur/sosialt		Studentboliger
	workshop		Hotell
	Kontor		Handel
	Parkering		Marked/kultur

Mulighetsstudie Lillehammer

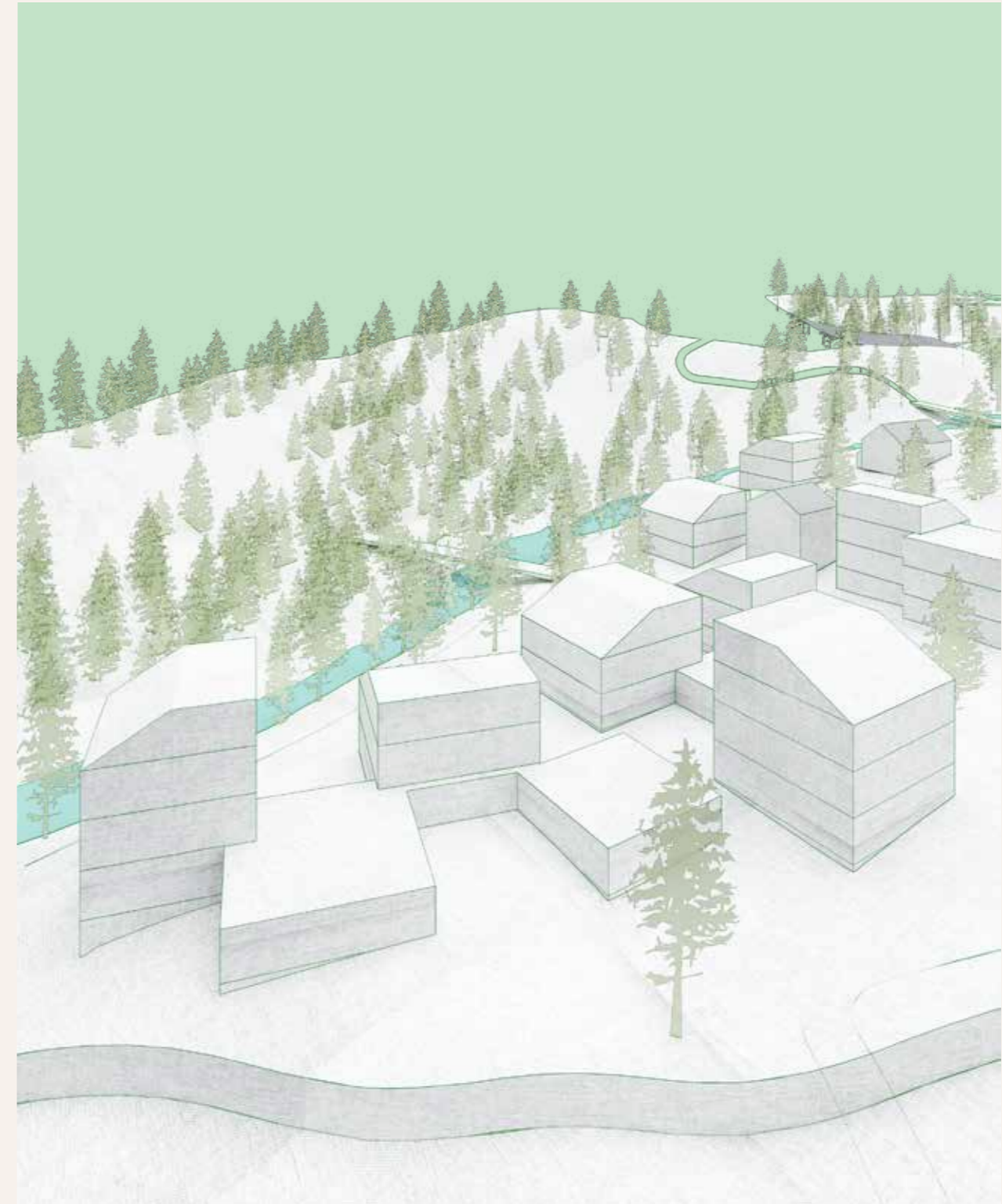
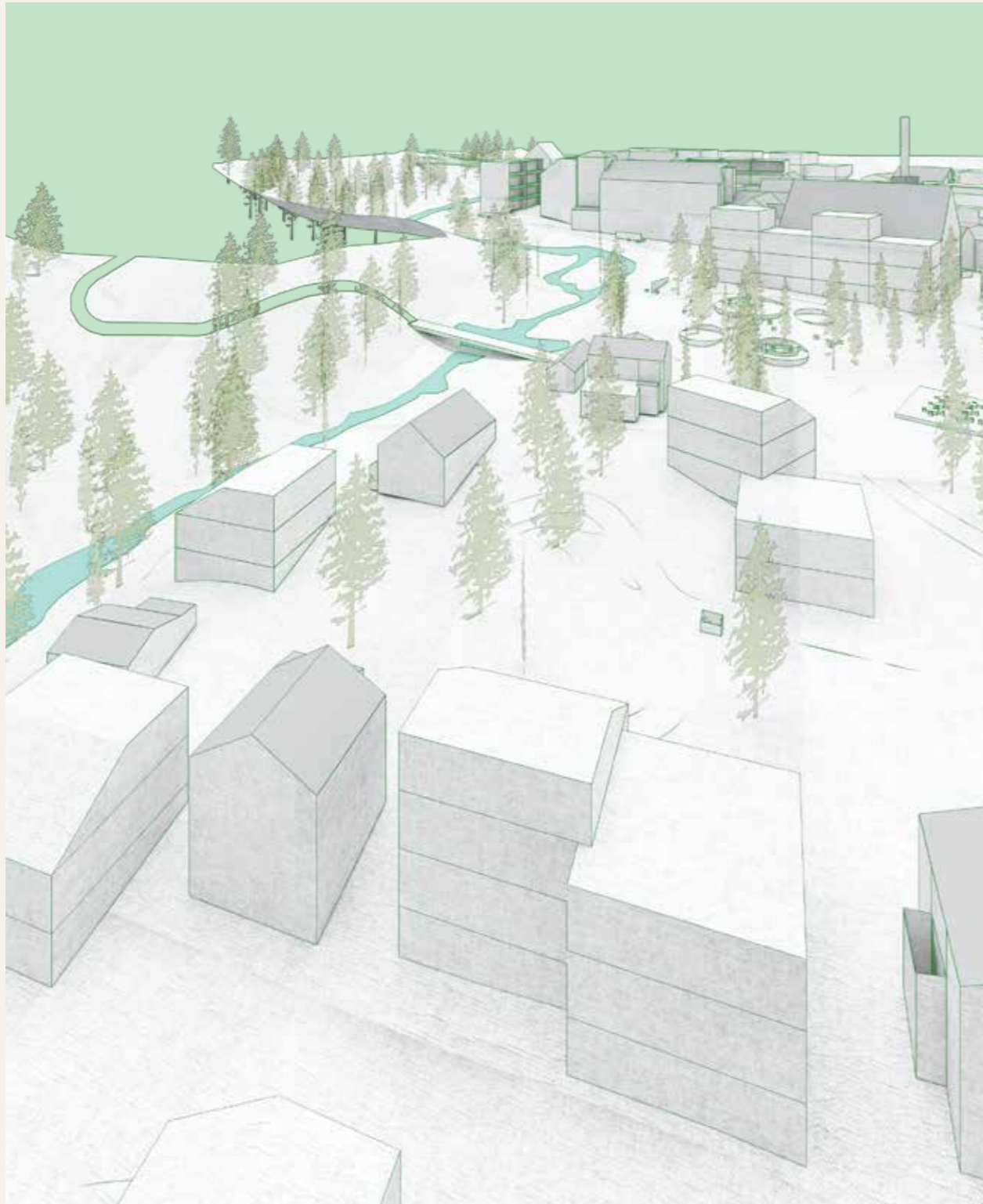
4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

4. TRANSFORMASJONSOMRÅDE SORGENDAL

Sone 5

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

Områdene kan utvikles umiddelbart, og tilrettelegging bør ligge i forkant av utviklingen av byggeområdene i mulighetsstudien.

Arealformål

- Grønnstruktur, eventuelt spesifisert til ulike underformål

Kommentarer

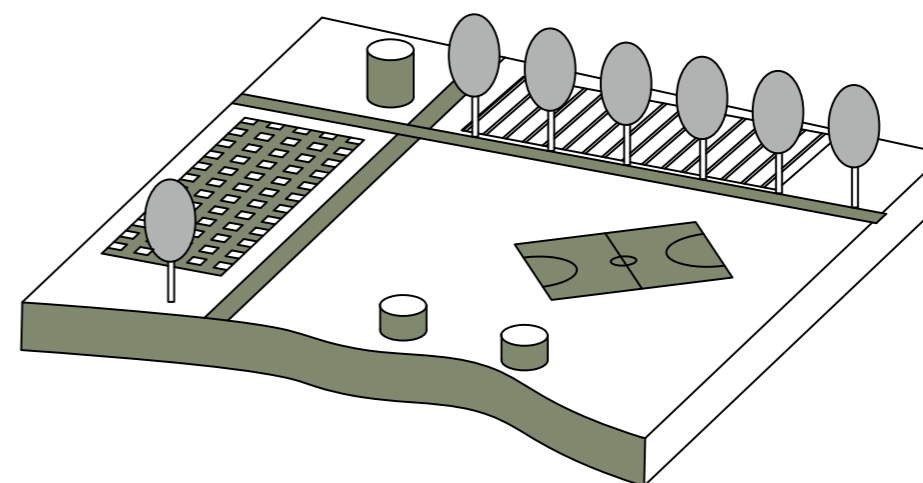
- Disse områdene vil ha en vesentlig funksjon for allmenheten ved fortetting på tilgrensende arealer. Som følge av fortetting vil det bli færre og mindre tilgjengelige, åpne, offentlige arealer, samtidig som behovet for dem vil øke.
- Busmoen foreslås behandlet som arealreserve og ikke tatt hull på til utbyggingsformål før øvrig fortetningspotensiala er tatt ut.
- Områdene foreslås tilrettelagt som park og friluftsområder. Deler av området bør opparbeides med gang- og sykkelvei, gangstier inkl. kobling til Mesnadalen/

Strandpromenaden langs Mesna, samt tilrettelagte leke- og friluftsområder.

- Områder for lek og aktivitet bør legges slik at det åpnes for positiv sosial kontroll.
- Strandpromenaden bør fortsettes utviklet til friluft- og rekreasjonsformål. Arealet er stort og vil tjene på tiltak som gjør det mer attraktivt og øker bruksfrekvensen.
- Utforming av strandkanten bør tilrettelegges slik at den tjener som oversvømmingsareal og flomvern ved oppstuing og forhøyet vannstand i Mjøsa.
- Program og aktiviteter bør tilrettelegges for differensierte brukere. Ulike brukere vil være med på å øke bruksfrekvensen og gi økt tregghet og attraktivitet.

Karakterområde

Typologisk driver

Adaptive gjennbruk og intervensjoner

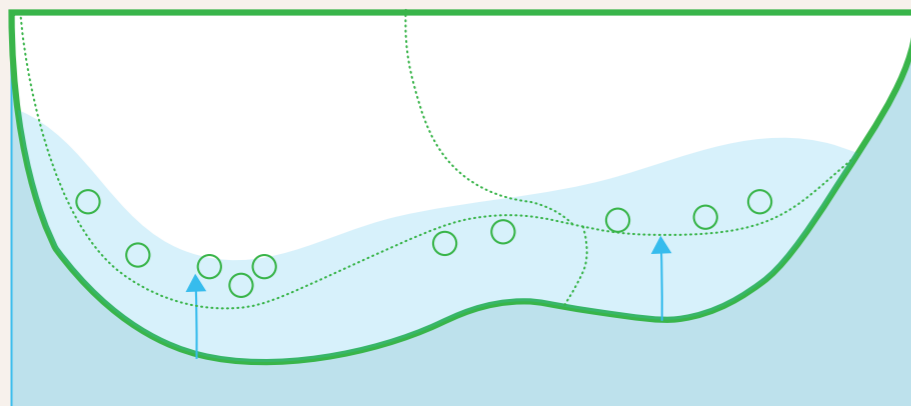
5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

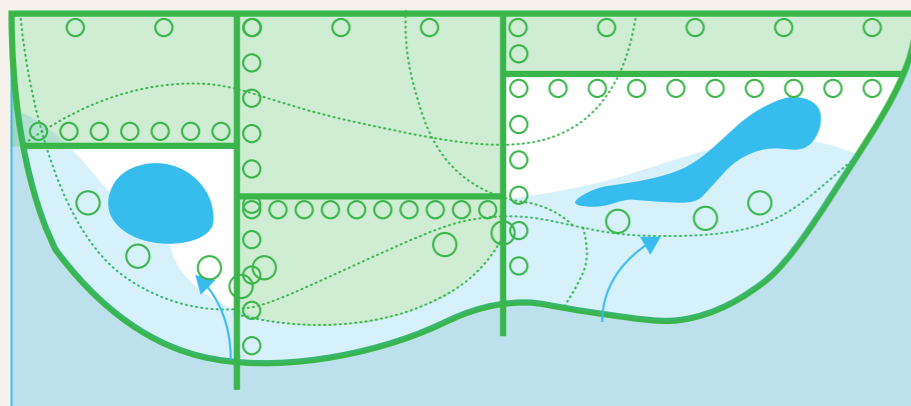

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

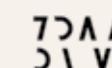
Sone 7, 8

I dag: **Strandlinjen er utsatt for årvisse oversvømmelser som legger begrensninger på bruken av området.**

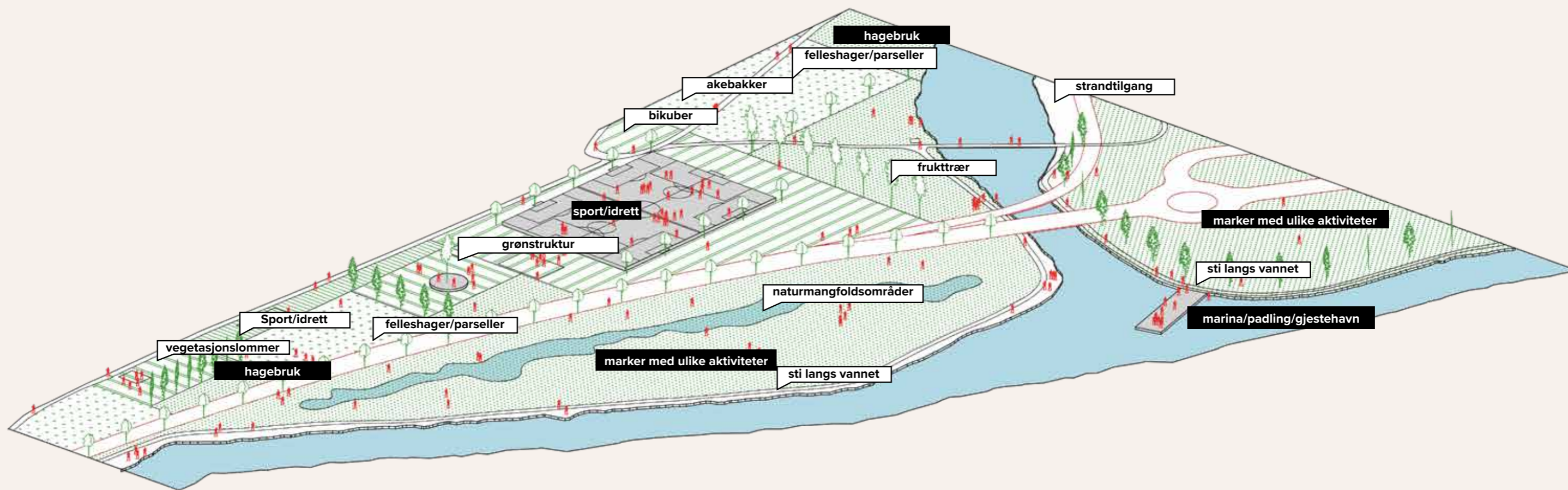

Forslag: **Et nytt nettverk av stier og lommer med vegetasjon redefinerer gangmønstrene gjennomgående for hele området. Deler av terrenget heves og stier på de hevede områdene kan være tilgjengelige selv ved overflømmelser, samtidig som det hevede terrenget gir noe sikkerhet for bebyggelsen lengre bak.**

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

Parselhager.

Frukttrær og birøkting
passer sentrumsnært.

Tilrettelagt tilgang
til vannet.

Ulike materialer og
teksturer på stier og
gangveier. Dette gir
også ulike måter å ta
opp høydeforskjeler.

Sport og
landbruk.

Programmering av
aktiviteter både for
barn og voksne.

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

Ulike strategier for å nå vannet.

Tekstur på dekke og skiltelementer kan brukes for å lede folk langs områdene.

lekende elementer kan brukes for å ta opp høydeforskjeller.

Ulikt dekke åpner for ulik bruk.

Tre er et gjestfritt materiale som åpner for ulik bruk.

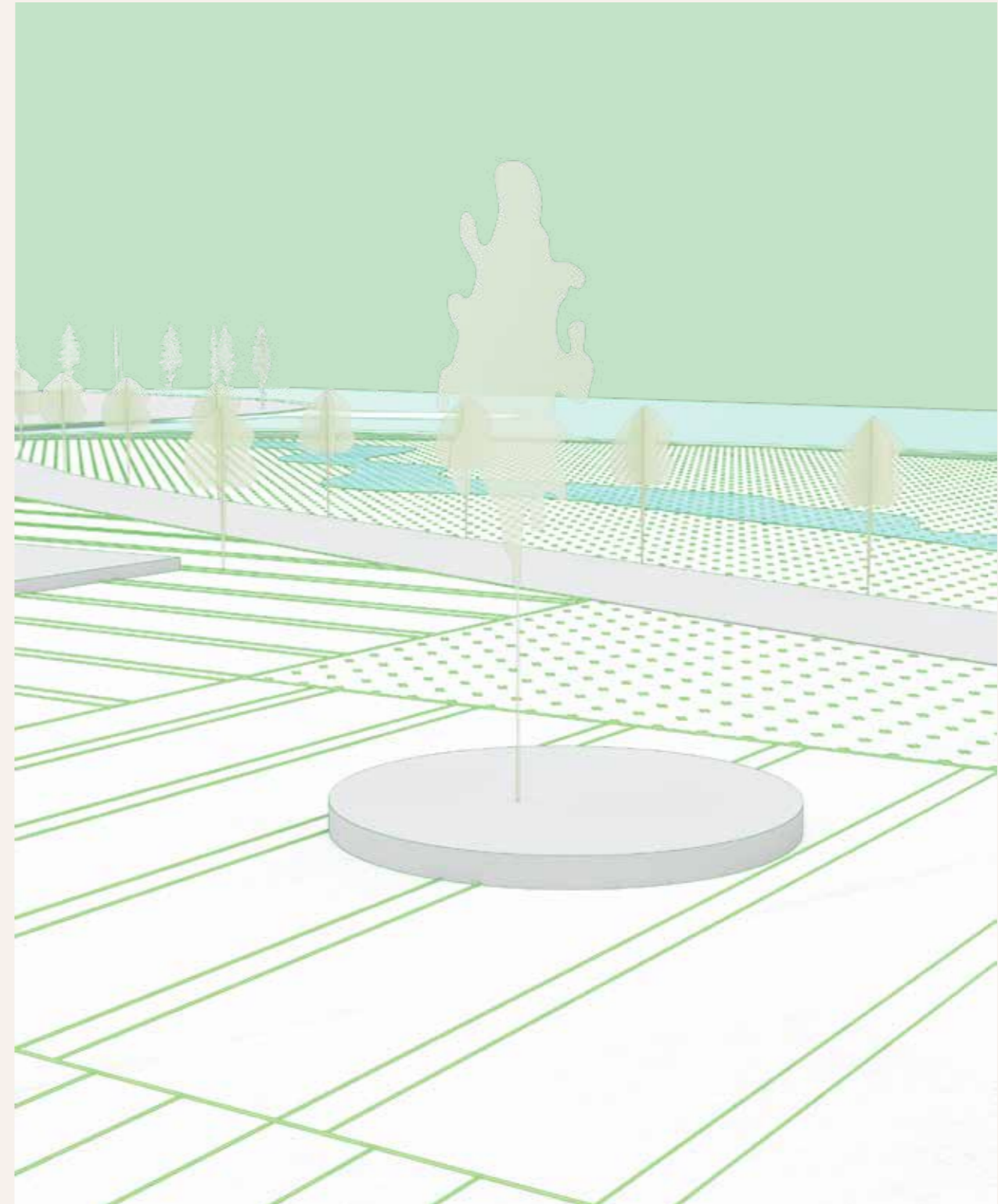
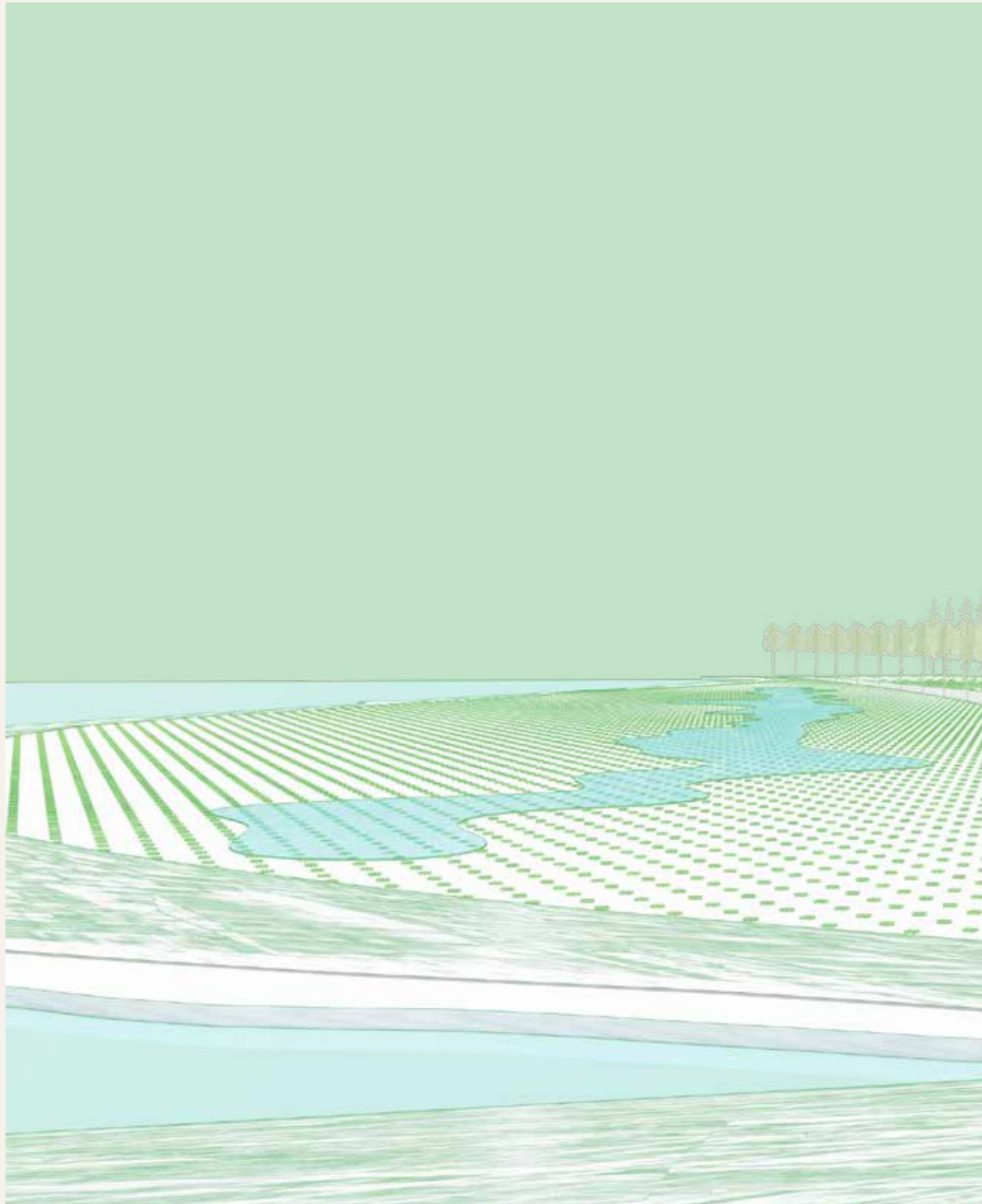

Stein og betong gir et varig inntrykk og kan være skulpturelle- eller brukselementer.

5. BUSMOEN, STRANDPROMENADEN

Sone 7, 8

6. MESNADALEN

Sone 3

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

• Området kan utvikles umiddelbart, men med en bevisst strategi om etapper i utviklingen. Utvikling bør ligge i forkant av utvikling av tilstøtende byggeområder.

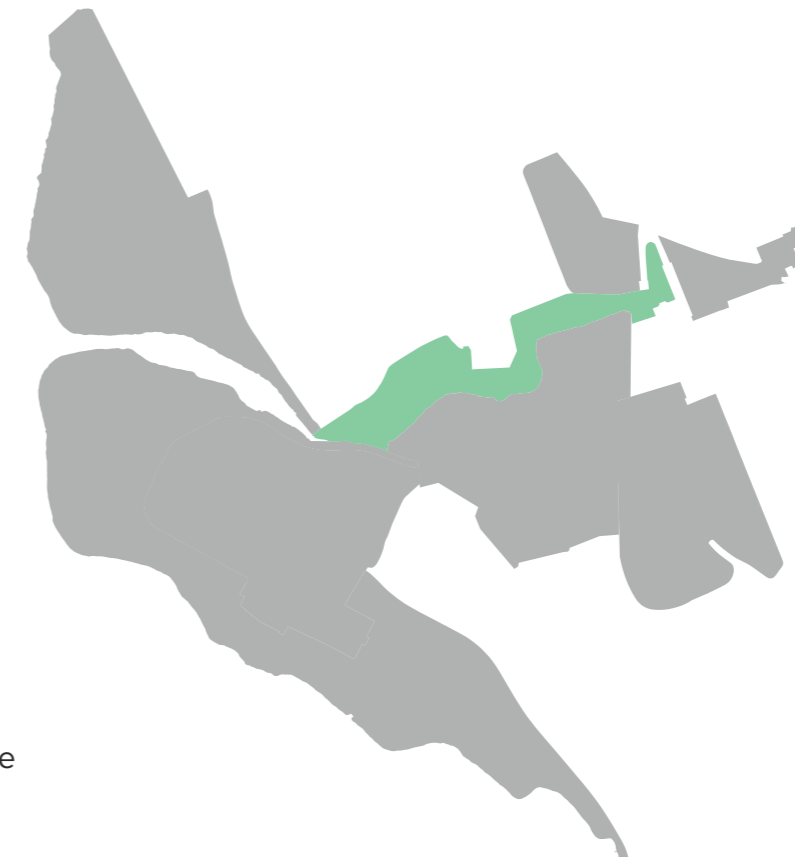
Arealformål

• Grønnstruktur, eventuelt spesifisert til ulike underformål

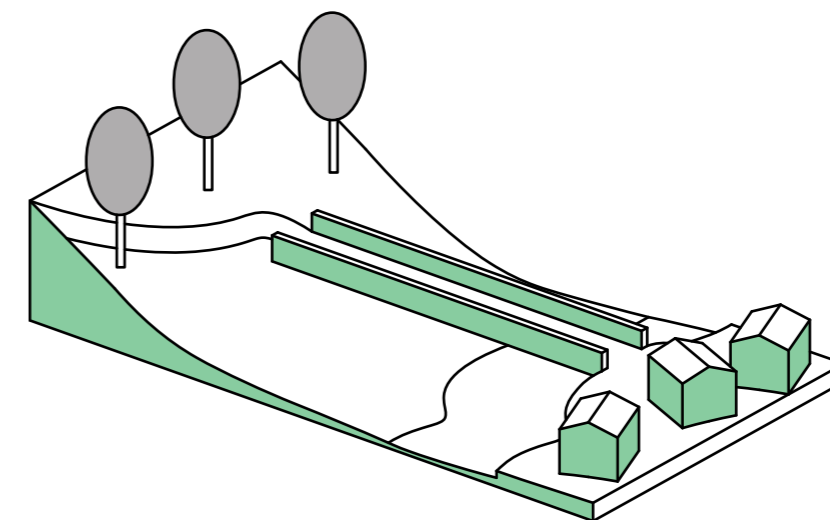
Kommentarer

- Mesnadalen vil ha en vesentlig funksjon for allmenheten ved fortetting på tilgrensende arealer. Som følge av fortetting vil det bli færre og mindre tilgjengelige, åpne, offentlige arealer, samtidig som behovet for dem vil øke.
- Mesnadalen foreslås tilrettelagt som natur og friluftsområde. Deler av området bør opparbeides med gangvei og gangstier inkl. kobling til Busmoen/ Strandpromenaden.
- På området bør det etableres tilrettelagte leke- og friluftsområder.

- Flere/forlengete gangstier og nye broer øker tilgjengelighet og bruksfrekvens.
- Området har en del viktige naturkvaliteter og økosystem som bør ivaretas som naturområder.

Karakterområde

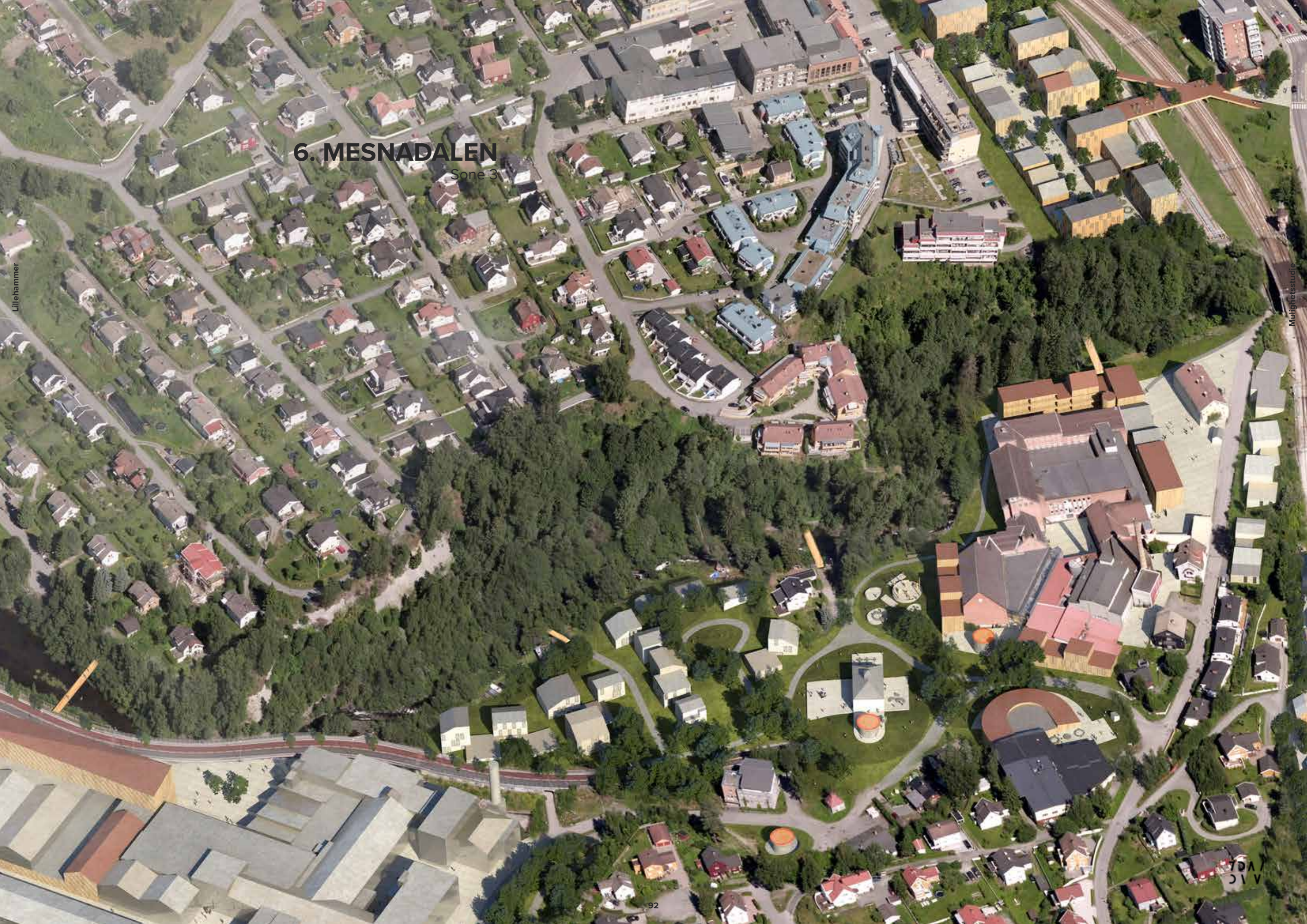

Typological driver

Adaptive gjenbruk and mindre intervensjoner

6. MESNADALEN

Sone 3

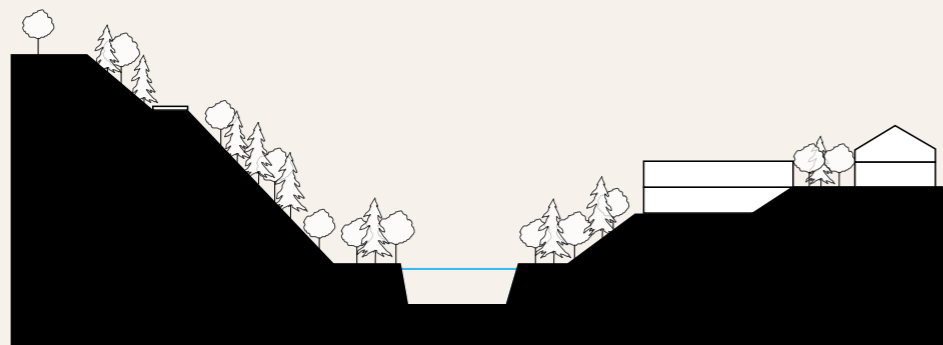

Lillehammer

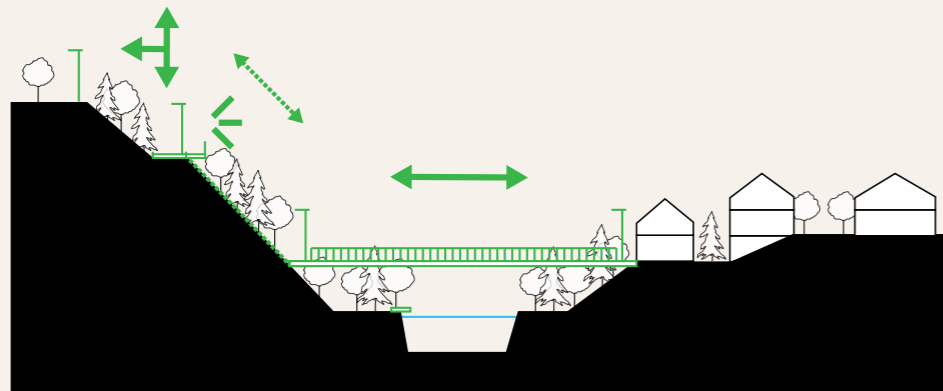
Multigetesstudie

6. MESNADALEN

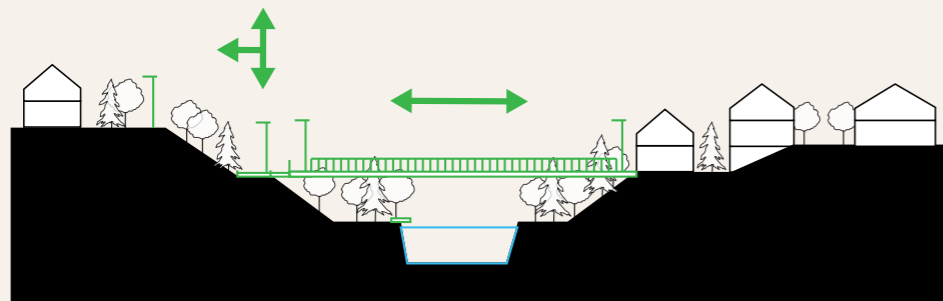
Sone 3

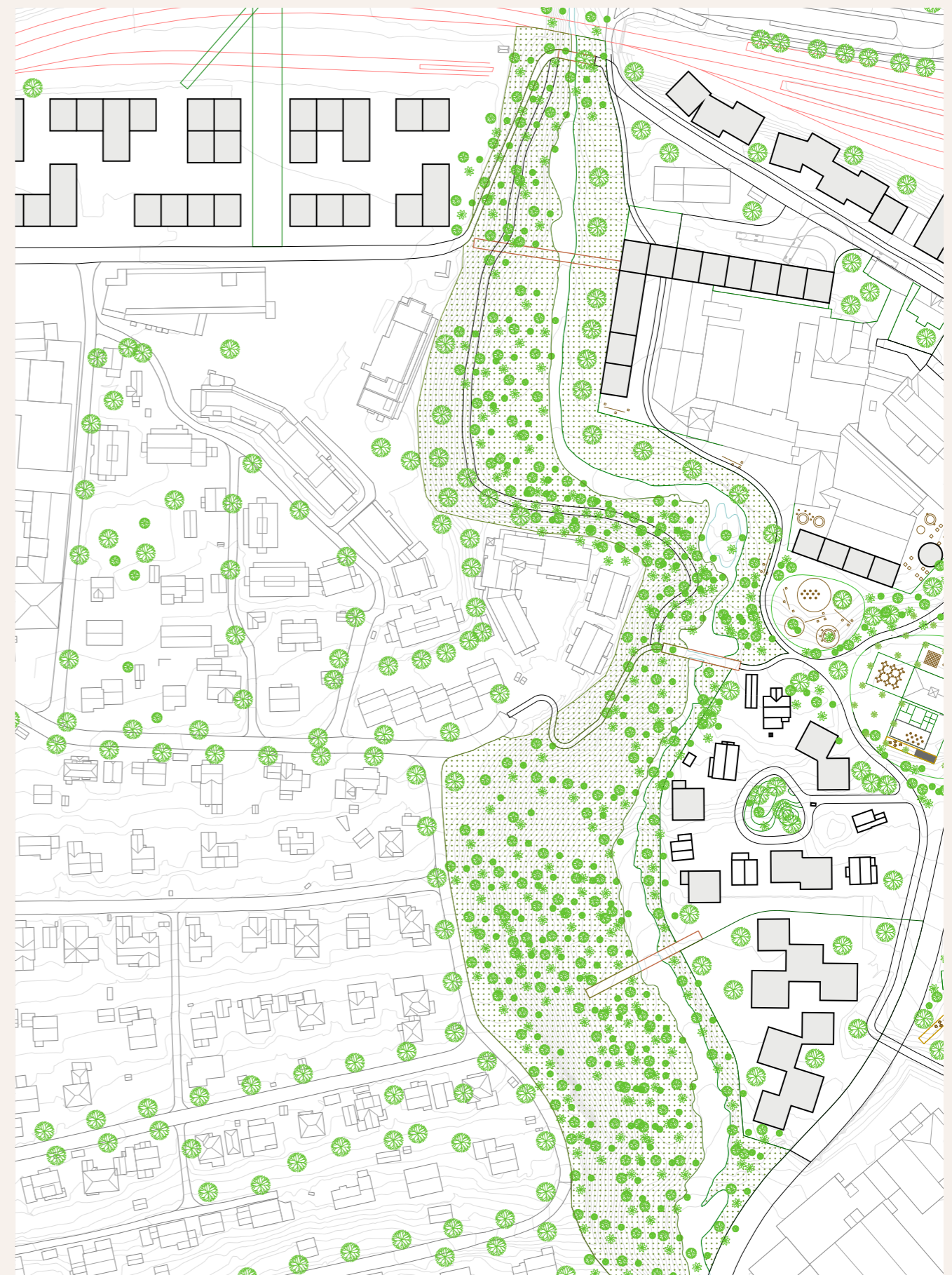
I dag: Det er få koblinger på tvers av elven. Rundt elvestrengen er det tilgrodd vegetasjon og hovedsakelig industriotypologier og tung infrastruktur.

Forslag: (1) bro binder sammen de to breddene. Stien er lagt opp og trapper/ramper gir enkel tilgang til broenm belysning blir satt opp langs ferdsels og lekeområder.

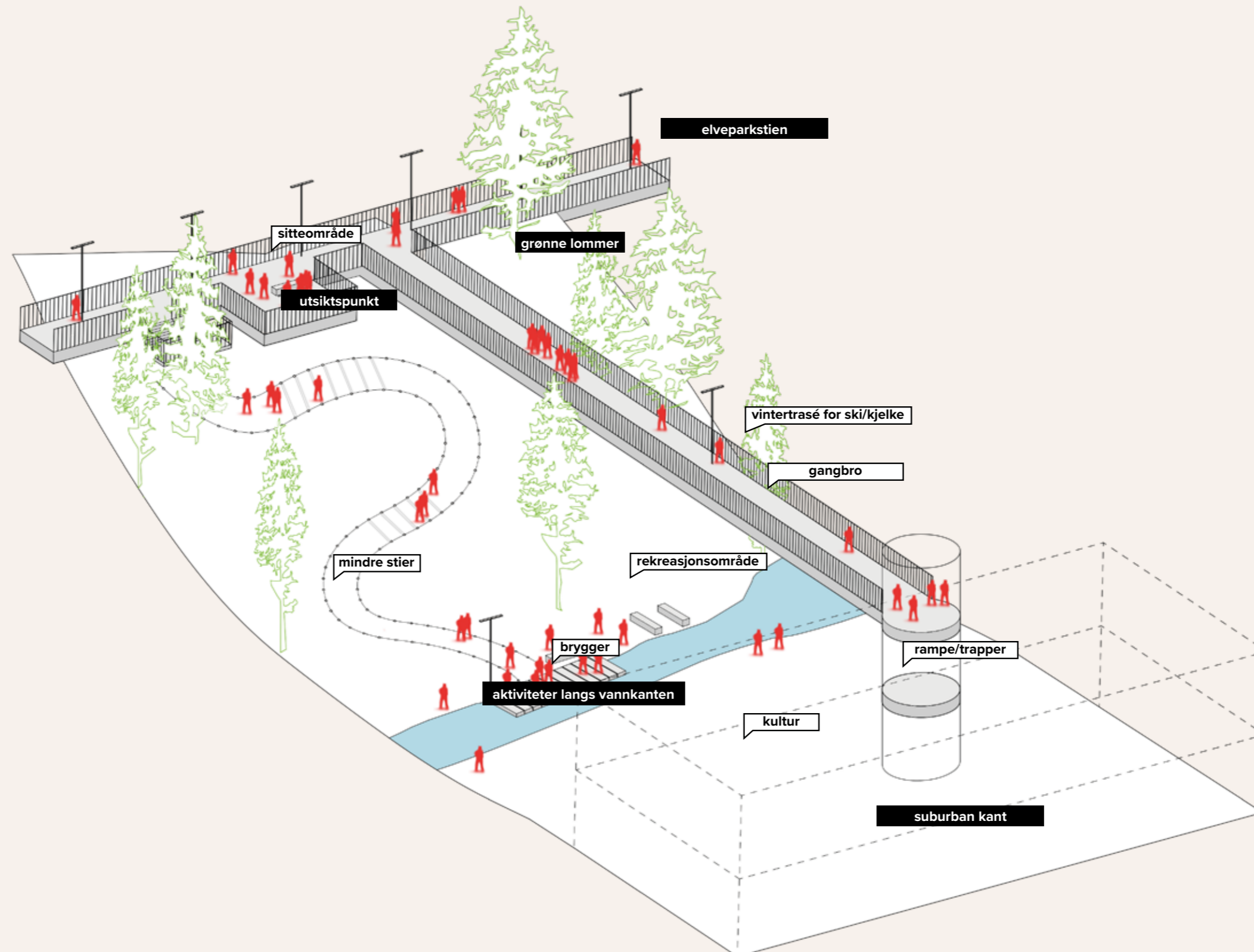
Forslag (2) En ny bro knyttes sammen også de øvrere delene.

TMA/SLV

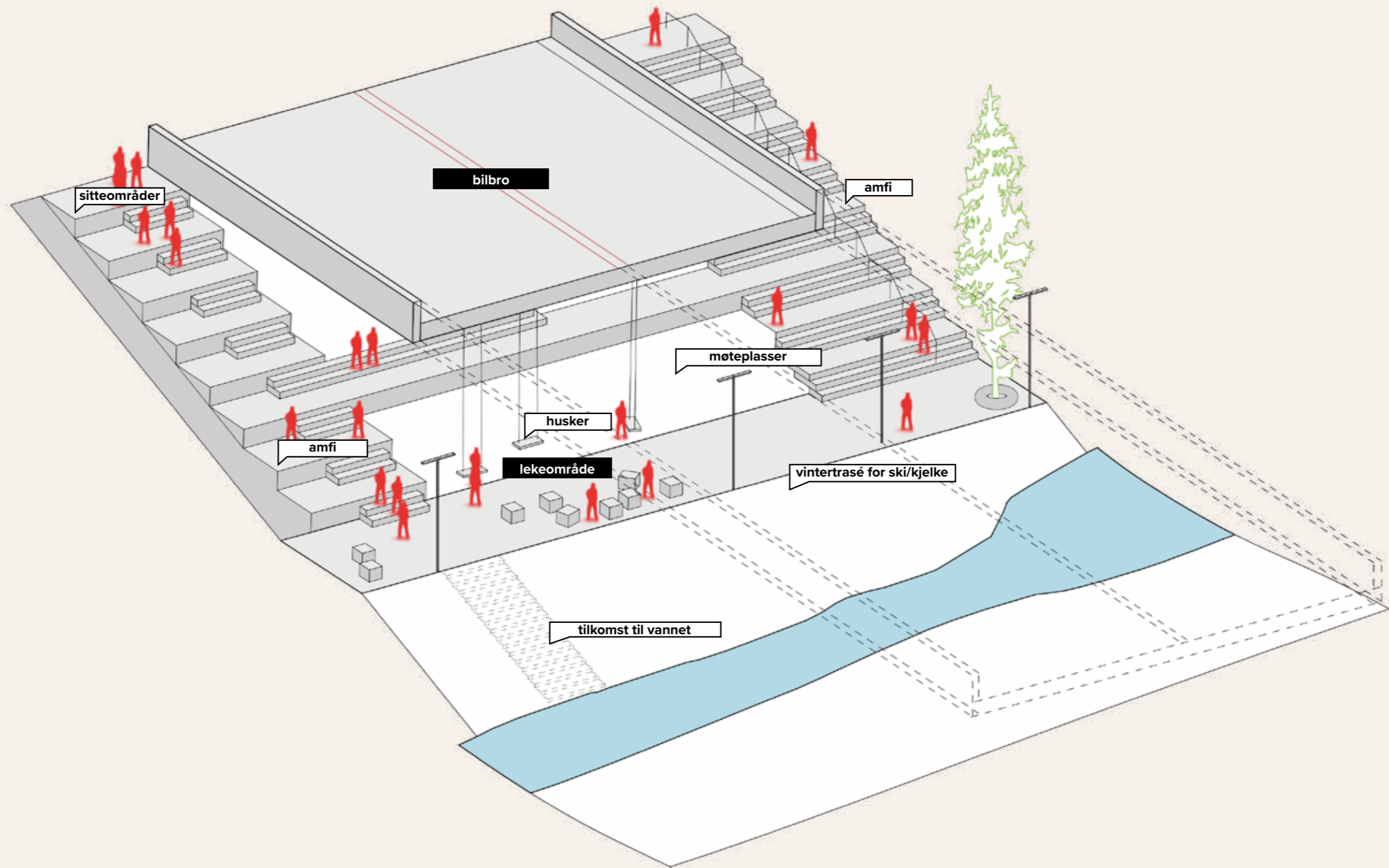
6. MESNADALEN

Sone 3

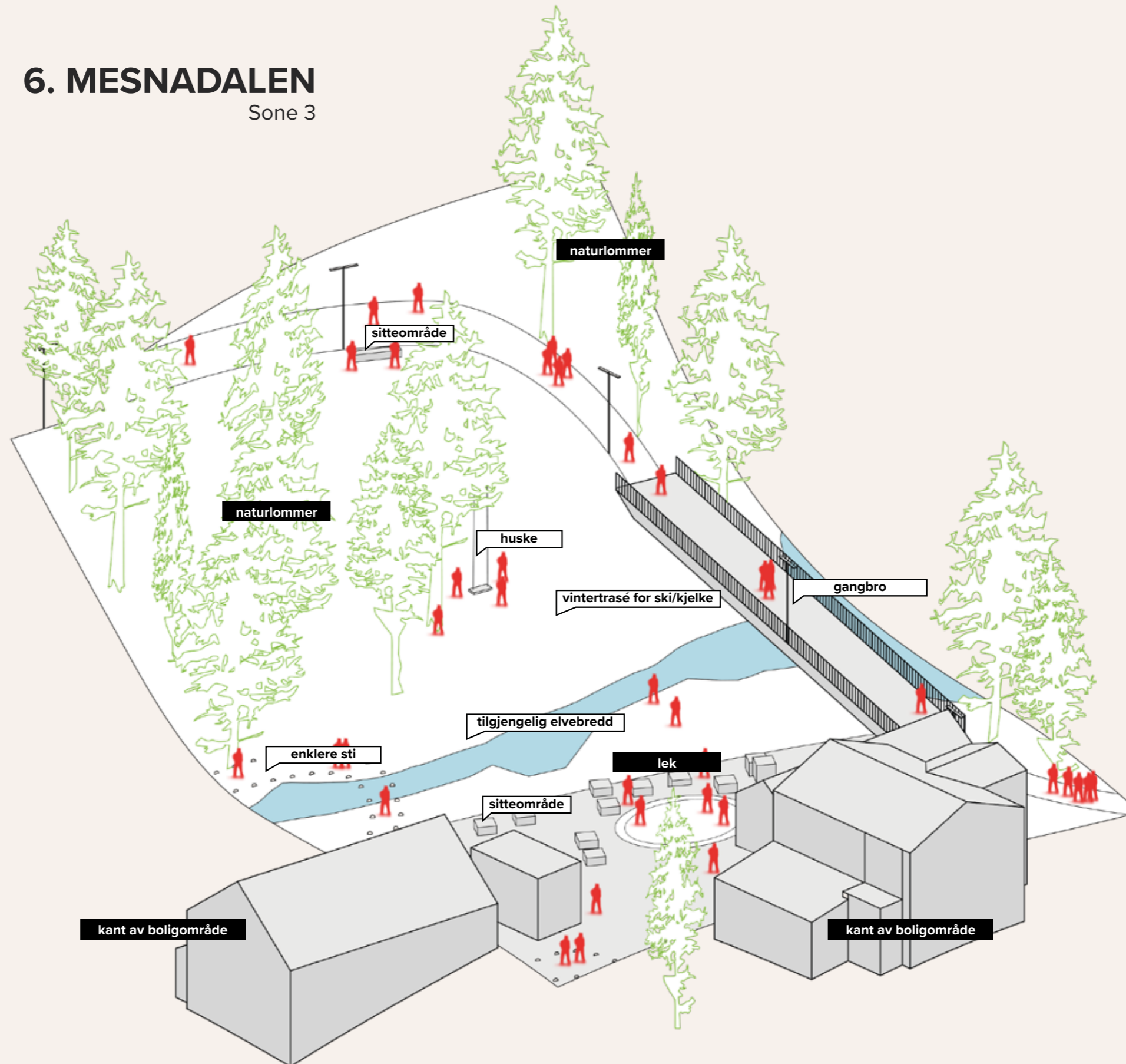
6. MESNADALEN

Sone 3

6. MESNADALEN

Sone 3

6. MESNADALEN

Sone 3

Aktiviteter langs vannet til alle årstider

Krysse, klatre, balansere fra A til B

Udefinerte kantområder (brakkland)

Pedagogiske aktiviteter relatert til vann og natur langs stiene.

Serie med gjenkjennelige elementer langs elvenk.

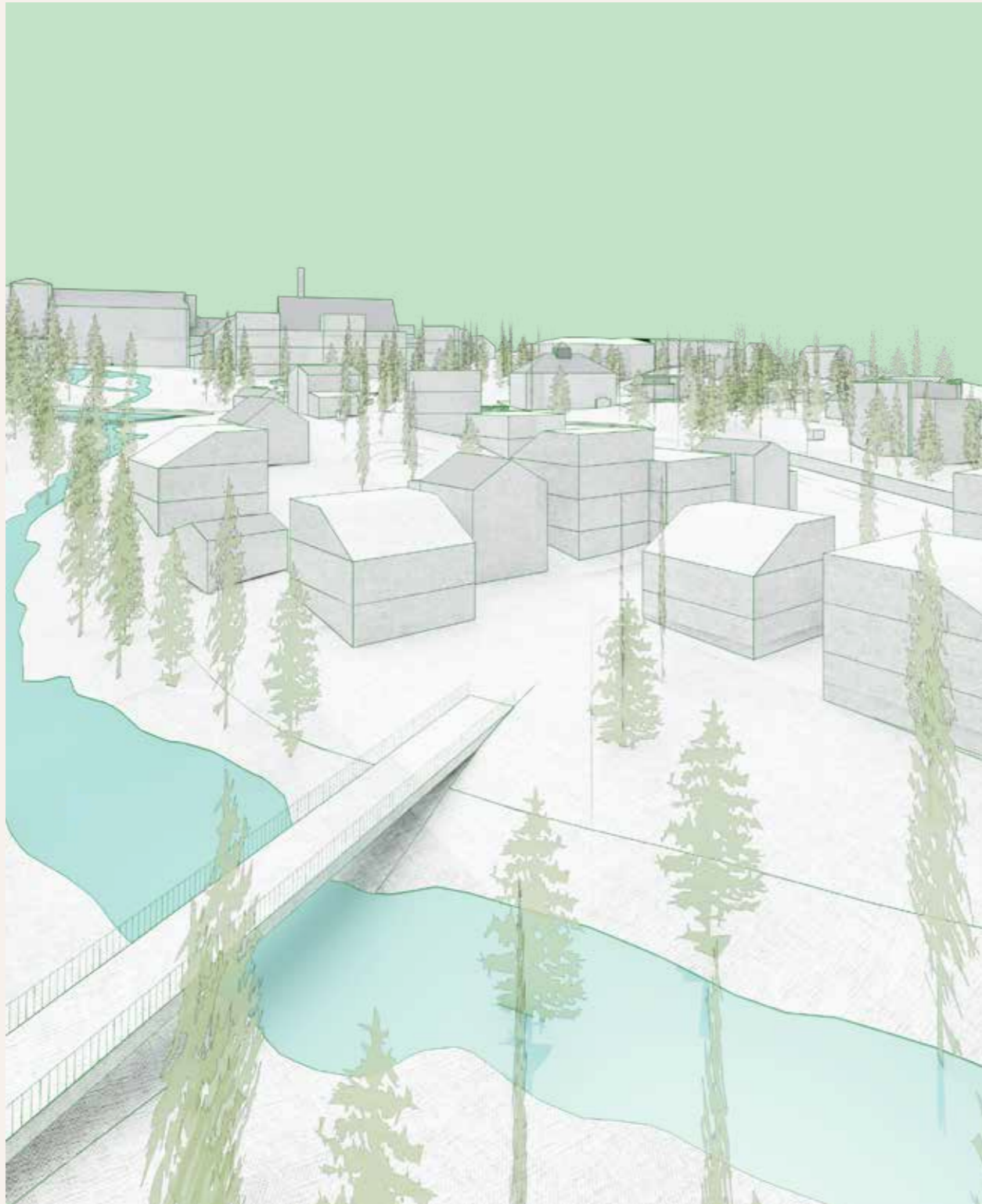
Naturmaterialer eller klare farger.

Gangtraseer over vannet eller i direkte kontakt med det.

6. MESNADALEN

Sone 3

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

Sone 1

Forslag til regulering av området

Rekkefølge

• Arbeid med å utvikle området og teste ut ulike program kan påbegynnes umiddelbart. Utvikling bør ligge i forkant av utvikling av Lurhaugen.

Arealformål

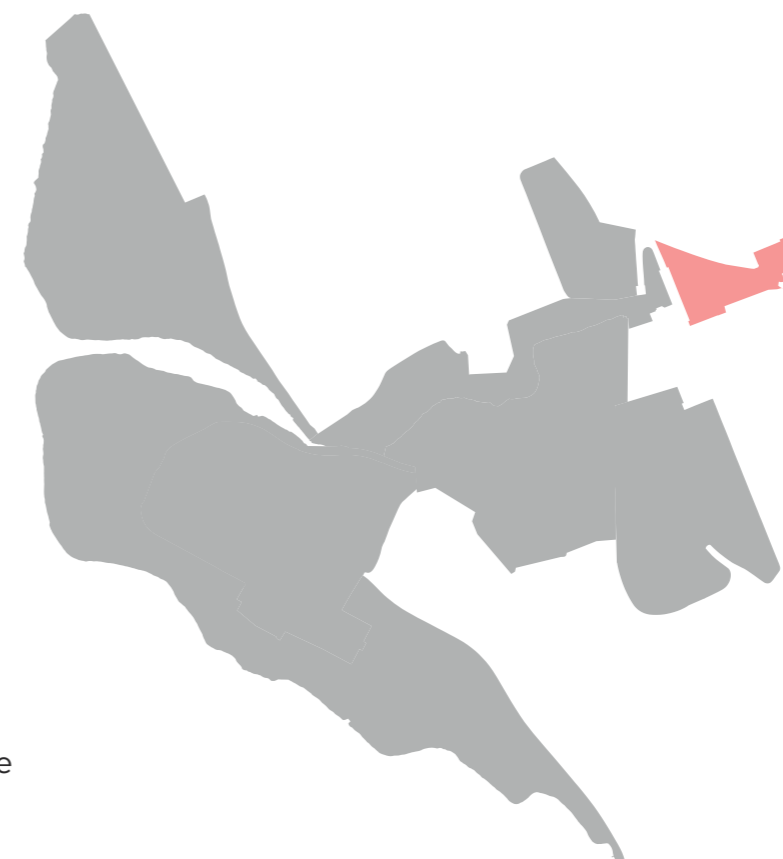
- Bruparken: grønnstruktur, ev. med underformål park
- Terrassen: næring, ev. med presisering om bevertning
- Lilletorget: Torg

Kommentarer

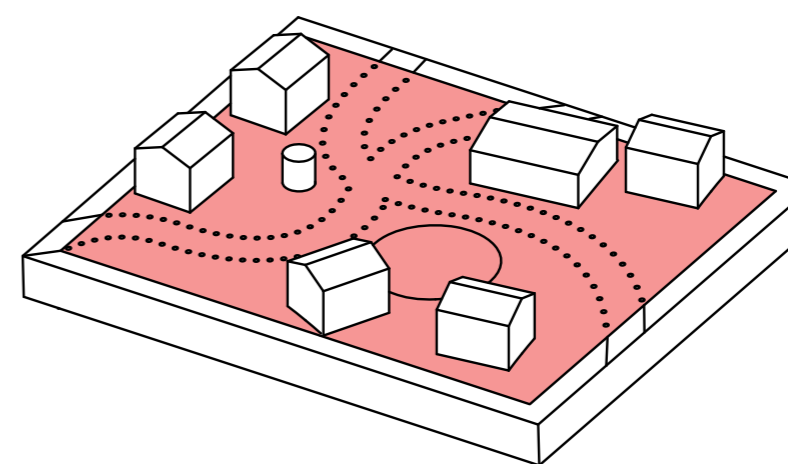
- Områdene vil ha en viktig funksjon for allmenheten ved fortetting på tilgrensende arealer. Som følge av fortetting vil det bli færre og mindre tilgjengelige, åpne, offentlige arealer, samtidig som behovet for dem vil øke.
- Lilletorget bør opparbeides som bytorg med elementer som gjør det attraktivt for ulike aktiviteter og brukergrupper.
- Ulike program kan med fordel testes ut for å finne frem til riktige løsninger.
- Bruparken har potensiale til

å bli et viktig parkområde som binder sammen Lilletorget med områdene videre nedover Mesnadalen. Opparbeiding kan skje iht. tidligere utredete alternativer.

• For Terrassen er det satt i gang prosesser, det forutsettes at området tilrettelegges for attraktive områder med offentlig appell og som tjener til å eksponere Bruparken og dermed bidra til sosial kontroll med dette noe uoversiktlige området.

Karakterområde

Typologisk driver
Delt rom og offentlig torg

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

Sone 1

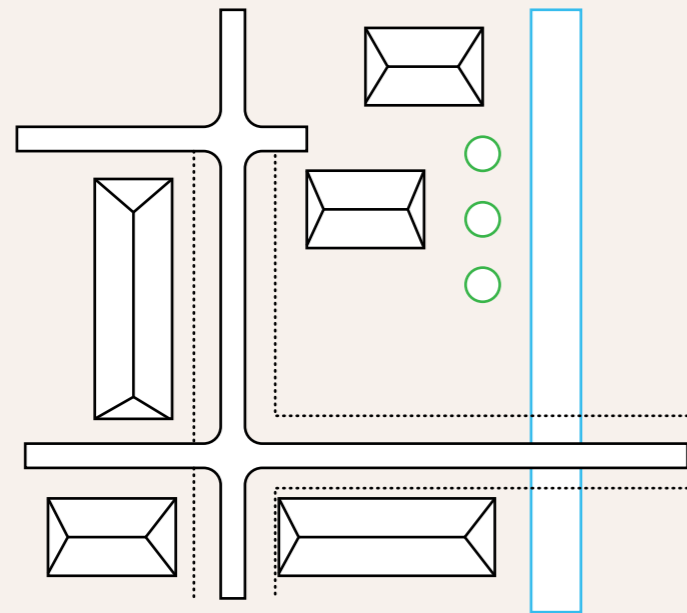
me hammer

me hammer

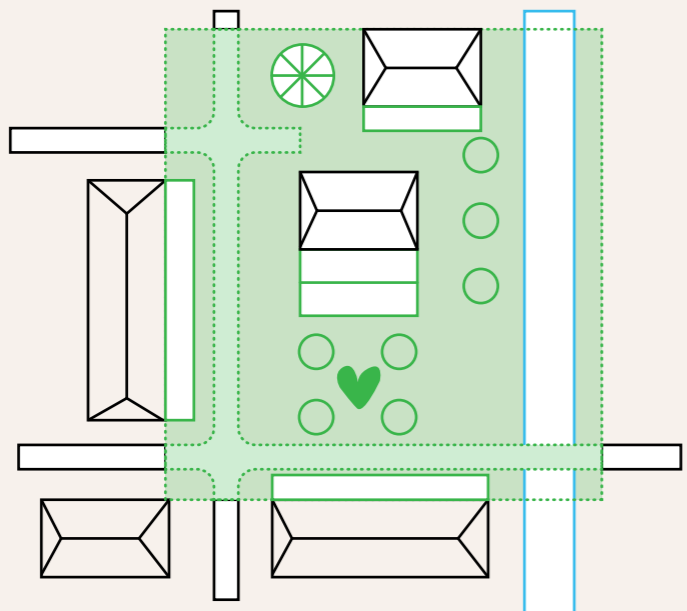
754
31 V

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

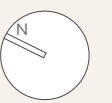
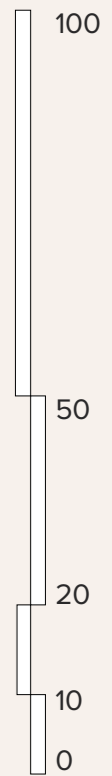
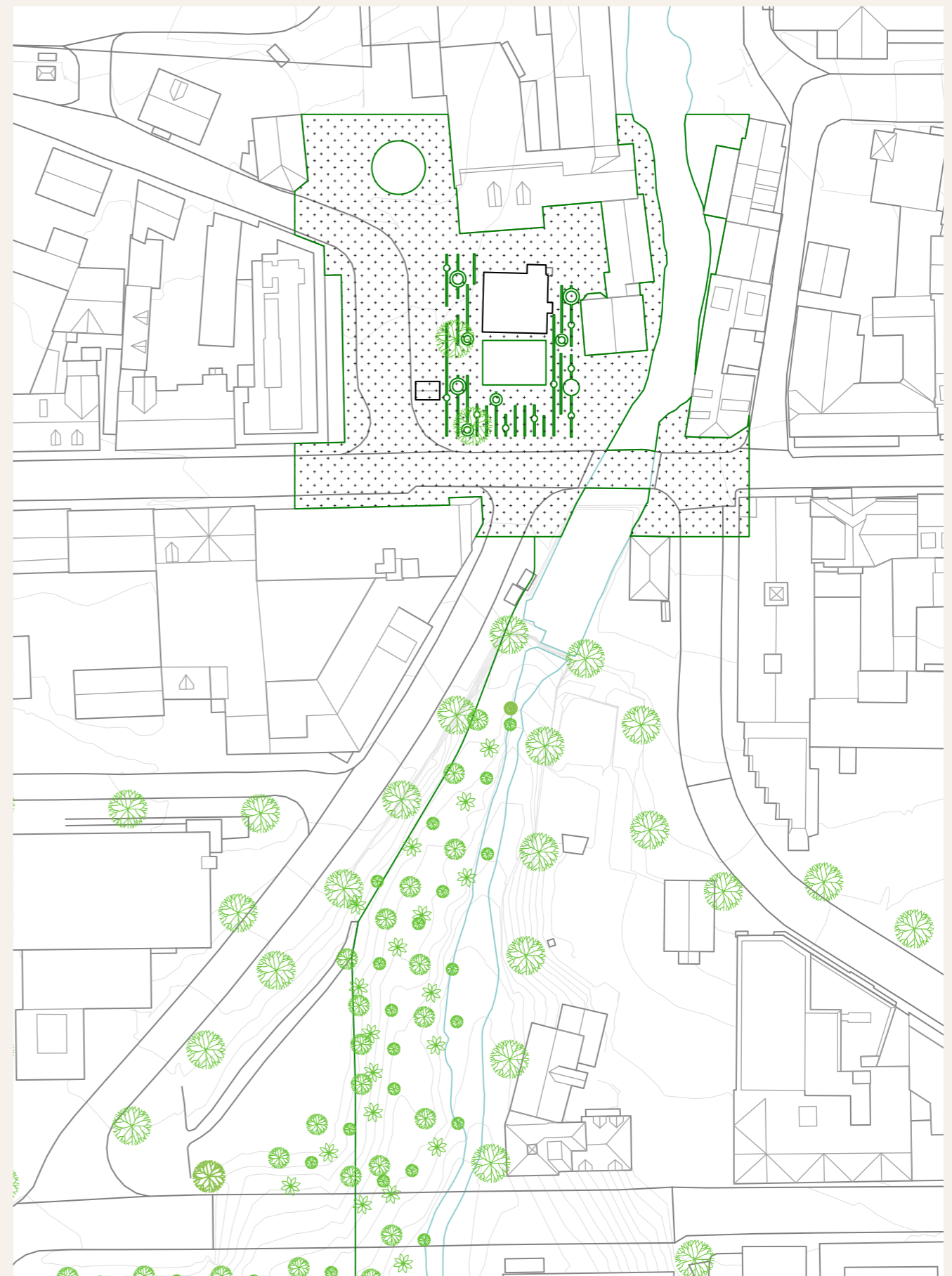
Sone 1

I dag: **Området struktureres sterkt av veisystemene som skiller de ulike delene fra hverandre. det er ikke noe klart offentlig program eller fokus for området.**

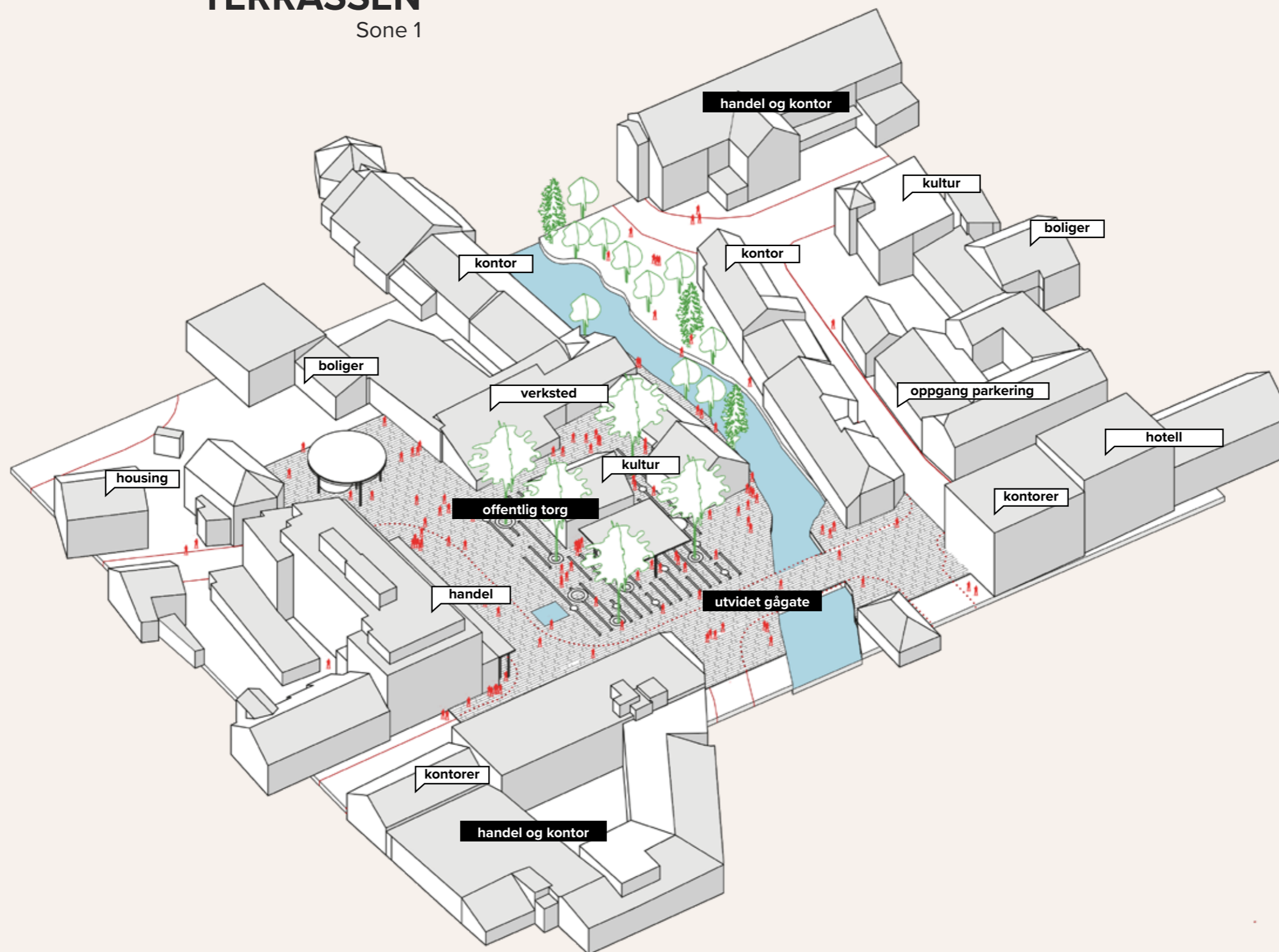
Forslag: **Sentrumsområdet med det offentlige torget utvides innover de tilgrensende gatene og får et større areal som kobler sammen vannet og elvebredden med torget. Ulike program testes ut på torget blant annet i form av ulike paviljonger.**

TMA/SIV

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

Sone 1

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

Sone 1

Strandtorget - Lilletorget

Ukentlige helgeaktiviteter og markeder for å benytte torget og elvebredden.

Sømløst dekke som sikrer sammenheng og enhet til området.

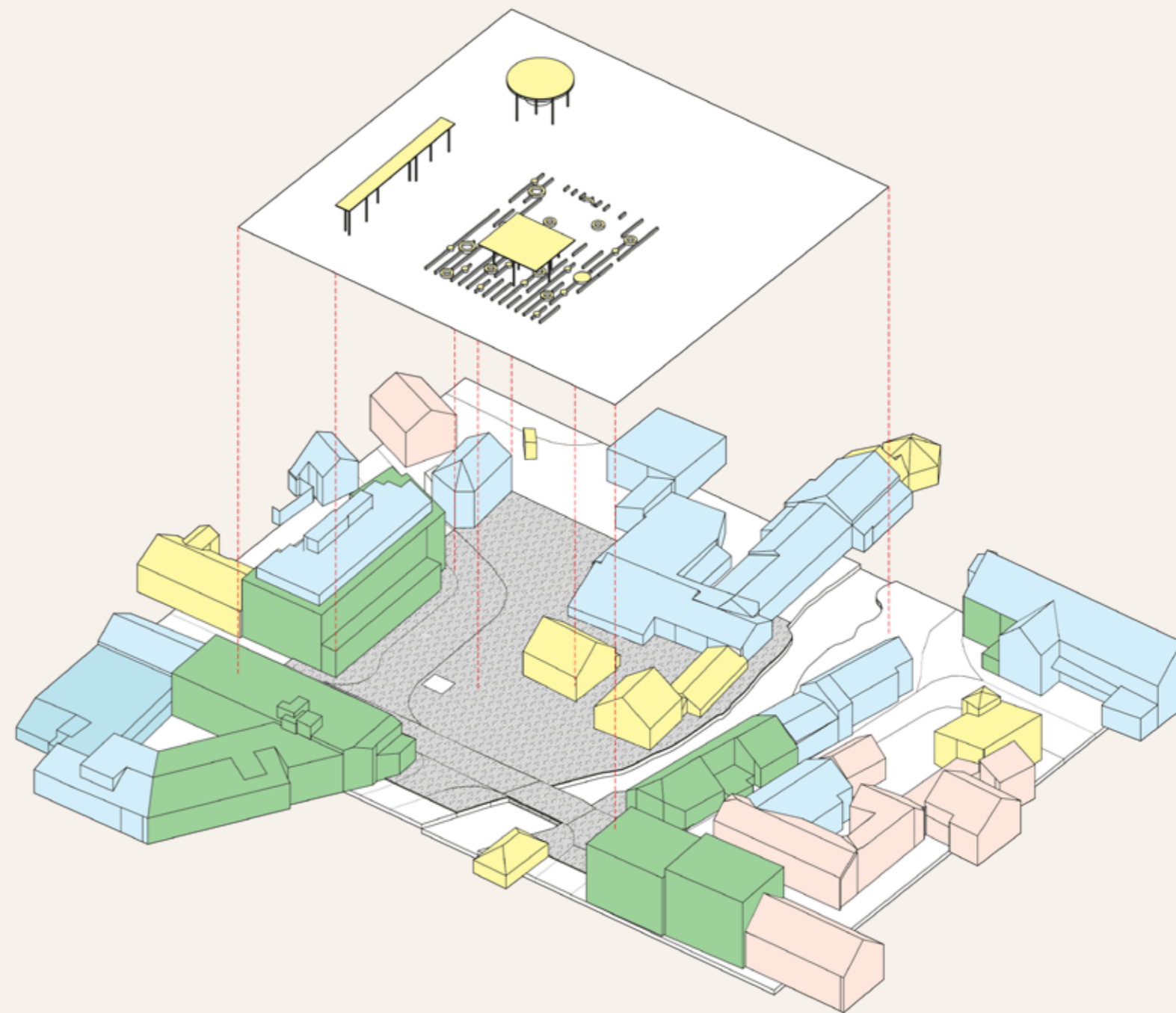

Detaljering for å skille ulike soner fra hverandre.

Referanse: Os

Spesial aktiviteter tilpasset årstiden/festdagers.

Referanse: Os

	Barnehage		Boliger
	Kultur/sosialt		Studentboliger
	workshop		Hotell
	Kontor		Handel
	Parkering		Marked/kultur

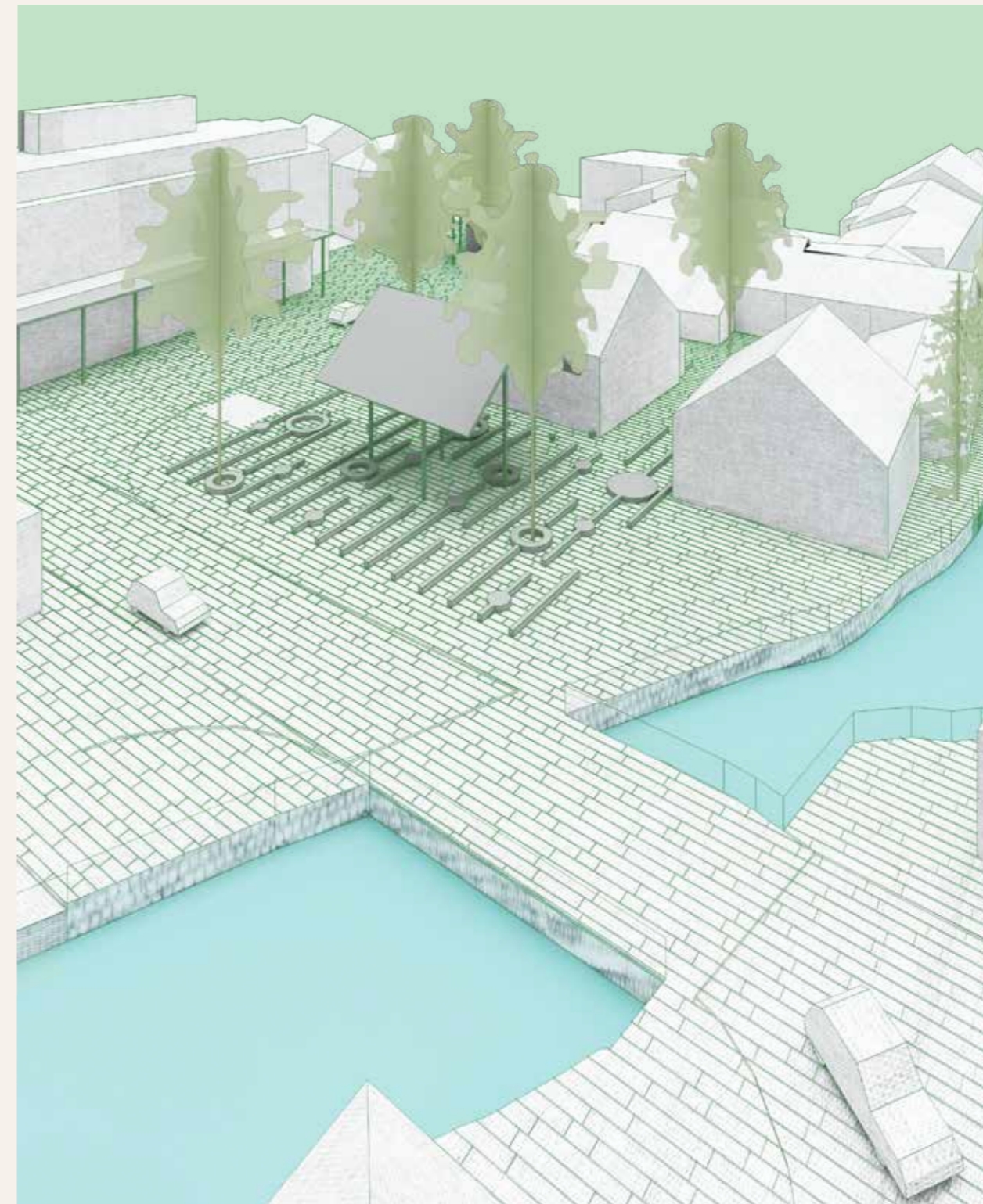
Mulighetsstudie Lillehammer

7. LILLETORGET, BRUPARKEN OG TERRASSEN

Sone 1

Illustrasjoner av mulige måter å tilrettelegge for ulike aktiviteter og arrangementer. Plassen bør utformes med utgangspunkt i hvilken bruk man ønsker. Hva den skal brukes til, når og av hvem bør være styrende.

I første rekke er derfor løsninger som åpner plassen og legger tilrette for ulike bruk og brukere å foretrekke. En slik utforming gir mulighet for å teste ulike aktiviteter og bruke tid på å finne frem til plassen sin rolle i tildudet av offentlige rom i Lillehammer sentrum.

Strandtorget - Lilletorget

Strandtorget - Lilletorget

1.4.12.12
1.4.12.12
1.4.12.12
1.4.12.12
1.4.12.12

73A/
51 V

FORSLAG TIL FORFETTING OG SAMMENKOBLING AV
**LILLEHAMMER SENTRUM
AKSEN STRANDTORGET - LILLETORGET**

EN MULIGHETSSTUDIE FRA 3RW ARKITEKTER
SAMARBEID MED ØKOLOGI & BÆREKRAFT

3RW
ARKITEKTER